قارتال

(حکایه لر مجموعه سی)

گنجعلی صباحی

قارتال

(حکایه‌لر مجموعه‌سی)

گنجعلی صباحی

۳۰۰

چاپ اول ۱۳۴۳

انتشارات فرزانه

گنجعلی صباحی

قارتال (حکایه‌لر مجموعه‌سی)

چاپ گلشن

چاپ دوم، ۵۰۰۰ نسخه اسفند ۱۳۵۷

حقوق چاپ و نشر محفوظ است

کتابین ایچینده کیلر :

۱ ـ قارتال	۳
۲ ـ قوجالیقدا یورغالیق	۴۲
۳ ـ گل دسته سی	۵۱
۴ ـ آنا قلبی	۵۸
۵ ـ عارسیز غغار	۸۸
۶ ـ کلفلی	۱۱۰
۷ ـ ثوز آرامیزدا قالسین	۱۳۲
۸ ـ حیات آجیلیقلاریندان	۱۴۷
۹ ـ اوشاق اوسته ساواش	۱۶۸

قارتال

وارتانین رستورانی گئنیش و تمیـز بیر سالونا مالیك ایدی . میزلر صیرا ایلـه دوزولموش ، اوستلری سلیقه ایلـه شطرنج نقشه لی مشانبالارلا ئورتورتولموشدو . دخیلین دالیندا یئرلشدیریلمیش قفسه‌یه دوزولموش شراب، قونیاك ، آراق وسائره ایچگی شیشه‌لری عاشقلرینه گوز ووروردو . وارطان قرخ ـ قرخ بئش یاشلاریندا آلچاق بویلو یونولمامیش ، اتلی ـ قانلی ، تولوق قارین ، قرمیزی صفت ، یئکـه بورون بیر آدام ایدی . دوشونده آغ دوشلوك دخیلین دالیندا دایانیپ مشتریلره گوز گزدیریر، استدیکلرینه انجام وئرمك اوچون قارسونلارا فرمان وئریر ، رستورانا یئنی داخل اولان مشتریلره تعارف ائده‌رك ، اوزلرینه ایریشیردی . بعضاً ده ، ئوزو اونلارین قاباغینا یو گوره‌رك :

ـ خوش گلمیسیز ! بویورون !... دئیه یئر گوستریر کن، یئکه قارنی ئوزوندن قاباق حرکت ائدیردی .

بومیخانانین یوخاری باشیندا ساغ الده، مربع شکلینده کیچیك بیر اوطاق بوسالونا آرتیریلمیشدیکه، بعضی مقید مشتریلر آرخاینلیقلا اوتوروب ایچگیلرینی اپچیب باشلارینی قیزیشدیرا بیلسینلر . سالون چوخ شولوق‌د گلدی. رادیونون گورولتوسو، حرارتله ساغلیق دئینارین،

بر کدن صحبت‌ائدنلرین، مستانه گولنلرین، ائله‌جه‌ده هردن بیرالینی میزه چیرپیپ « قارسون ! » دئیه چیغرانـلارین سسینه قاریشمیشدی . هرمیزین ئوزونه گوره بیرمنظره سی وارایدی. آنجاق خلوت‌اوطاخدا بیر میزین دوره‌سینده اوتورانلارین وضعی باشقالاریندان سئچیلیردی . بوردا، اوچ نفر قاباخلارینداائمک، ایچمک، آرام بیرحالداصحبت‌ائدیردیلر . بونلاردان بیری قرخ دورت ـ قرخ بئش یاشلاریندا آلچاق بویلو، اتلی - جانلی، قیرمیزی صفت، کوراوغلو بیغلارینا اوخشارقالین ـ بورما بیغلی بیرآدام‌ایدی. یولداشلاری‌اونا عبدالله خان دئیه خطاب ائدیر، قاباغیندا نزاکتله ترپنیر دیلر . او بیریلریده ایگرمی بئش ـ اوتوز یاشلاریندا رسول و قربان آدلی لوطی منش تیپلر ایدی . عبدالله خان تئز ـ تئز ساعتنه باخیر ، کیمی ایسه ، گوزلدیگلری آیدین گورونوردو. ساعت سکزه آزقالیردی . ایکی نفر جوان اوغلان قاپیدان ایچری گیردی. اونلاردوزخلوت اوطاغا، عبداللهخان گیلین یانینا گلدیلر . قاباخداکی، کاظم آقا آدلی‌اوجابوی، قارا تئللی، نازك بیغلی، اوزونون سول طرفینده چاپیق یئری گوزه چارپان ایگید بیر اوغلان ایدی . او ، یانینداکی جوانی اونلارا معروفچولوق ائده‌رك :

منم لاپ یاخین دوستوم ـ سروریم قارتالـلا تانیش اولون. دئدی. عبدالله خان یئریندن قالخیب گولر اوزله :

ــ به ـ به ! دوغرودان‌دا ، قارتال ! .. دئیـه اونونلا محکم ال وئره‌رك ، ـ خوشوقتم ! دئدی . ائله جه ده او بیری یولداشلاری تـزه گلنلر ایله ال وئریب اوتوردولار. عبدالله خانین اشاره‌سیله‌بوش شیشه‌لر یغیشدیریلدی. میزتمیزلندی یئنیدن اوزری ـ شراب آراق ، جوجه ـ کباب ، سبزی و سایره ایله بزه‌ندی .

مجلس قیزیشسین دئیه باده‌لر دولدو . ایلك استکانـلار عبدالله خانین ،
- بو نوایچك عزیزقوناغیمز قارتالین ساغلیغینا! امیدوارام که، بوتانیشلیق صمیمی‌دوستلوغا ودوستلارین‌یو کسك‌نائیتلری‌ایله نتیجه‌لنسین . دئیه ، دئدیگی آرام و کلمه ـ کلمه سوزلریله بیر - بیرینه توخوندورولوب ، باشا چکیلدی. باده‌لر بیر-بیرینین‌دالینجادولوب‌بوشالدی، کله‌لر یواش-یواش قیزیشدی . رنگلر کومور کوزو کیمی قیزارماغا باشلادی .

کاظم آقا قارتالی تهراندان تانیردی . او، هیکللی، توکمه بدن . قاراایاغیز، قارا- قاباق،قورخونج قیافه‌لی بیرآدام ایدی. بیرمدت اونون الینین آلتیندا ایشله میشدی . اونون نقشه چکمکـده ، اوغورلوخدا چالماخدا، وورماخدا کی٬ مهارتینی دفعه‌لرله‌ئوز گوزوایله گورموشدو. رحمسیز- یرتیجی بیرطبیعتی‌اولدوغوندان،ئوزیولداشلاری‌اونا«قارتال» لقبی وئرمیشدیلر. اونون بو گونلرده تبریزه گلدیگینی ، منم- منم ! دئینلردن‌اولوب،تهران‌محیطنه‌مسلط‌اولدوغونوعبدالله‌خاناویولداشلارینا سویله میشدی. ئوزآرالاریندا ، اونو ئوز دسته‌لرینه جلب ائتمگی‌مفید ولازیم گوردوگلریندن، کاظم آقانین واسطه‌سیله اونو بومیخانایا قوناق دعوت ائتمیشدیلر . آنجـاق ، اونون تبریزه نـه اوچون گلدیگینی هیچکس بیلمیردی . عبدالله خان اصل مسئله‌یه یاخینلاشماق اوچون اوزونو قارتالا دوتوب.

- بابا!.. کوراوغلو کیمی آدین دیللرده گزیر. کاظم آقا اوقدر سندن بیزه‌تعریف‌ائدیبکه گورمه‌میش، بیلمه‌میش، عاشقین اولموشوق. انصافاً تعریفه گورمه‌وارسان. دئیسکده، قارتال‌صنعی بیرتبسم آتاراق:ـ متشکرم. دئدی. کاظم آقانین منه‌لطفی‌واردر. من‌ئوزومو بوقدرتعریفه لایق بیلمیرم.

دئدیکده ، کاظم آقا یاریم مست حالدا :

- قربانام ! همیشه نوکرینم . دئیه ، عبـدالله خانلا - قارتـالین صحبتینین آراسینا گیردی . عبدالله خان سوزونون اوجونو ایترمه‌یب :

- داداش‌بیزسنه ارادت یئتیرمیشیك. استه‌یرك که همیشه بیزیمله اولاسان . داهادوغروسو، بیزیمله همکارلیق ائده‌سن . دئدی . قارتال.

- بومنیم اوچون افتخاردر. آنجاق ممکن در بوخچانی آچاسیز گورك ایچینده نه وار؟ من استه‌یرم بیلم - گوره‌م بوهمکارلیق هانسی ساحه‌ده اولاجاق . ' دئیـه جواب وئردیکـده عبدالله خان سول الیله بیغلارینی اوینادا‌راق :

- البته - البته.خدمتیزه‌عرض ائدیم که،بیزیم‌ایشیمیزتجارتدر. بلی - بلی تجارتدر. پوللو، یال - یاغلاندیران ، داها دوغروسو ، قاز ووروب قازان دولدوران ایشدر . عبدالله خانین کلمه - کلمه ، اوزادا-اوزادا احتیاطلا، اورتولو دانشماغی‌کاظم آقانی داریخدیردی. حوصله - سیز لیکله عبدالله خانا :

داداش ! نیه سوزو اوزادرسان ؟ میس - میس دئینجه ' بیردفعه دی مصطفی ، قورتارسیندا . دئیب ، اوزونو قارتارلا طرف دونددی .

- داداش بیزیم دسته نین ایشی قاچاخچیلیقدر.هریئره تریاك هیروین یئریده‌ریك . هرنه قازانديق شریکیك . رئیسیمزده عبدالله خانـدر سنین بوتون مسئولیتینی یولداشلاریمین یانیندا من عهده مه گوتور - موشم دئدیکده ، قارتالین دوداخلاری قاچـدی . اوز - گوزونده مبهم بیر تبسم اوینادی .

ـ چوخ متاسفم . دئدی ، قارتالین جوابی اونلار اوچون گوزله نیلمز اولدوغوندان‌هامیسی‌تعجبله گوز آلتی بیر. بیرینین اوزونه‌باخدی. او ، کاظم آقانی مخاطب قرار وئره‌رك :

ـعزیزدوستوم!..دوغرودور؛سن منی‌بیراوغروقاچاقچی-پیچاقچی کیمی تانیرسان. آنجان،من توبه‌ائتمیشم. ئوزیولومو د کیشمیشم.دئدی.

ـ حتماً ، تولکونون‌حجه‌گئدیب توبه ائتدیگی کیمی. دئیلن کنایه‌لی سوزون دالینجا ، صنغی گولوشده ائشیدیلدی . قارتال دونوب چپ ـ چپ باخدی .

ایشتباه‌ائتمه‌ین. من‌بیرایلدراللریمین‌زحمتیله‌شرافتله‌دولانیرام.دئدی،

ـ آه ا بوکه ، شعر ـ غزله کئچدی .

ـ دئیه‌سن حریف اوسوز ، قورخور . دئیه ۰ آرادا گوز- قاشلا رد-بدل‌اولان سوزلری قارتال ائشیدیردی.او، قاشلارینی دارتیب ،آرام و اعتناسیر بیرحالدا ، اوتورموشدو . کاظم آقا اونون اخلاقینا یاخشی بلد ایدی . او ، بیلیردیکه ، قارتالا ساتاشماق ـ وحشی بیر اوکوزون بوینوزوایله اویناماق کیمی‌در. یولداشلارینا دونره‌ك: دوستلار! قارتال بیزیم خواهشمیزی قبول و یا رد ائتمکده کاملا آزاد در . هر حالدا بیزیم گوزوموزون ایشیغی - عزیزقوناغمیزدر. دئدی. عبداخان اونون سوزونه قوت وئره‌رك ـ البتده ـ البتده ! اردبیل بیر شهردر هرکس ئوزوکیلی . اگر بیر وقت توبه سینی سیندیرسا ، یئنه گوزوموزاوسته یئری واردر . دئدی . بوحالدا، رنگی بوزامیش ، کهنه قارا چادرایا بورونموش بیرقادین سالوندا ال آچاراق ، میزلرین یانیندان کئچه - کئچه خلوت اوطاغین قاباغیندا دایاندی . اوزونو ئورتموشدو . فقط

گوزلری گورونوردو. حرکت و رفتاریندان دیلنچی اولمادیغی آیدین دویولوردو . بوینونو چیگنینه قویاراق ، محزون باخیشلارلا :

ـ آقالار! کمك ائدین!دئیب، ئوتوردو. بوحالدا میخاناصاحبنین دونفولتوسو ائشیدیلدی . قـارسون عصبانیتلـه ، خانمی قاپیـا طرف ایته‌لدیکده، قادین یخیلدی. چادراسی باشیندان دوشدو . آغ‌ساچلاری سولغون اوزونه داغیلدی . چوخورا دوشموش ایری گوزلرینده یاش داملالاری پاریلدادی. بعضی‌لری‌بومنظره‌یه باخیب گولور، باشقالاریدا اعتناسیز بیرحالدا ـ عادی بیرحادثه کیمی ، تماشا ائدیردیلر. لکن بو تصادف قارتالین بوتون وارلیغینی سارسیتدی . ائله بیل اونو ایلدیریم چالدی . آه ! ائدیب، یارالانمیش وحشی‌پلنك کیمی‌یئریندن سیچرادی. قادینی ایـری پنجه لری آراسیندا قوش کیمی ، یئردن قالدیـردی . چادراسینی باشینا چکمه‌گه کمك ائتدی . صونرا دونوب ،

ـ یاراماز!.. دئیه ، وورودوغو سیلله‌دن قارسون فیر ـ فیرا کیمی، فیریلدانیب اوطرفده یئره‌دگدی . سالوندا ائله بیل قورباغه گولونه داش‌آتدین. حامی ساکت و حیرتله، بیردیلنچی‌دن ، حمایت ائدن بو تانینمازآداما باخیردی . قارتـال تئز الینی جیبینه سالیب . بیر دانـا ایگرمی تومنلیك چیخارتدی .

ـ باغیشلاآناجان!.. دئیه‌قادیناوئریب ، اونون اوره‌ینی آلماغا ـ باشلا دی. بیچاره‌قادین مات ـ مات‌اونون اوزونه باخیردی. اختیارسیز، گوزلرینده حالقالانمیش داملالارسولغون اوزونه دوغرو دیغیرلاندی . اوهچ کسدن بو لطف ومرحمتی گورمه‌میشدی. ئوزونو دوغرولداراق، باشینی آشاغی سالدی . دالینا باخمادان، حالسیز ـ یورغون‌آدیملارلا قاپیدان چیخدی .

قارتال وورغون کیمی ، شاشقین بیر حالدا ، اونون دالینجا چیخدی.
هانسی طرفه یوللاند یغینی بیلدیکدن صونرا ، جلدگئری دوندو .
عبدالله خان و باشقالاریله خداحافظ لشیب کاظم آغایا ؛
ـ صبح ساعت دوققوزدا پاساژین قاباغیندا سنی گوزلیه جگم.
ساغ الینی یوخاری قالدیریب، ـ گوروشه‌نه‌قدر ! دئیب سرعتله اوردان چیخدی. قاراچادرالی، بیر خیال کیمی یاشیل دونلو آغاجلارین آلتیله اوزاخلاشیردی . قارتال ایسه ، قدم به قدم بیر کولگه کیمی ، اونو تعقیب ائدیردی . حزین ـ حزین اسن ساوالان یئلی اونون آلنینا توکولموش تئللرینی اوخشایردی . بیری مقصده جان آتیر، اوبیری آوچی کیمی ، بیرآن ئبله اونو گوزدن قویموردو . نهایت ، قادین بیر باققال دکانینا گیردی . یوزگرم کره ، ایکی دانا بولکو چورك و بیر شیشه‌ده سود آلیب پاساژین سول طرفینده اولان خلوت کوچه یه دوندو . گلستان باغینا چاتمامیش سول الده ، کهنه دروازادان ایچری گیردی . حیط اولدوقجا گئنیش و قارانلیق‌ایدی. گئچمشده بورا کاروانسارا ومهمانخانا اولدوغو آیدین گورونوردو.ایندیسه‌یوخسوللار محله سینه چۀ وریلمشدی . قادین آشاغی مرتبه ده، سول الده قوزه‌ی طرفده اولان‌بیراوطاغا گیردی.قارتالدا اونون‌دالینجا قاپیایاخینلاشدی. اوطاغین کیچك پنجره سیندن ضعیف لامپا ایشیغی ائشیگه ووروردو . اونون اوره گی‌شدتله چیرپینیر، مبهم بیرهیجان وجودینی بوروموشدو. او،قاپینین دالیندا دایاندی. ایچریده کی‌دانشیقلار آیدین‌ائشیدیلیردی. خفیف ئوسکورك سسیندن صونرا :
ـ آناجان! نه اوچون یوباندین؟ دئیه ضعیف سسله وئریلن سوالا

ایشیم چوخ‌اولدو. ایندیجه قورتارمیشام. حالین نئجه‌در قادان آلیم ؟ یاخشیام آناجان ! دئیه أشیدیلن صحبتدن قارتال اوقدر داریلدی که، غیرارادی اولاراق‌قاپینی آچیب ایچری گیردی. حتا اجازه آلیب قاپینی دویمه گی بئله‌اونوتدو. تاخچایاقویولموش‌لامپااوطاغی‌ایشیقلاندرمیشدی. دوشه‌مه‌یه سالینمیش کهنه کلیمین یوخاری باشیندا، یورغان ـ دوشکده جوان بیراوغلان یاستیغا سوکه‌نیب اوتورموشدو. خانم ایچری گیرن کیمی، چادراسینی‌باشیندان‌آتیب، چراغی‌یاندیریب، چاینیکی اوستونه قویوردو قاپینین سسینه گئری دوندو. حیرت ایچرسینده :

ـ سن ـ سن ؟ نه اوچـون گلدین ؟ ! دئیه ناراحـت بیـر حالدا اونا سوال وئردی. قارتال هیکل کیمی دایانمشدی. قورخونج قیافه‌سینی‌یازیقلیق بولودوبوروموشدو. گوزلریندن ایری یاش‌داملالاری آخیردی. سانکه، دردی اوره گینه سیغمیر، قلبینده شعله‌لنن‌اودو گوز یاشلاریله‌سوندورمگه چالیشیردی. نرگزین گوزواونون اوزونده‌ایدی.

ـسن‌آغلایرسان ؟ ! ..دئیه ینه سوروشدوقدا ، قارتال داهی تاب گتیره بیلمه‌دی.

ـ آناجان منم ! محمد !... کاش ئوله‌یدیم سنی بو حالدا گورمویدیم. دئیب، نرگزی قوجاخلادی. دردلی‌آنا اتیمیش اوغلونو تانیدی.

ـ محمد!.. منیم وفاسیز ایتگینم ! دئیب ، اونو باغرینا باسدی. حمید ئوز دردینی اونوداراق ،

اسه ـ اسه یئریندن دوردو. گوزلریندن سئوینج قیغیلجم کیمی ساچیلردی.

داداش جـان ! سن سن ؟ ! دئیه ئوزونو محمدین قوجاغینا

آتدی . بیرمدت اورك‌سوزلرینی دیل یوخ ، گوز یاشلاری ترنم ائتدی. نرگزین دردی چوخ، اوره‌گی یارالی ایدی . او، محمدین زحمتینی، جفـاسینی چوخ چکمشیدی . آنجاق صفاسینی گورمه میشدی

ئوپوش ـ گوروشدن صونرا ، اوچوده اوتوردولار . محمـد ایله حمیدین‌سینه دفتری‌آچیلدی. نرگزاونلارا تماشا ائتدیکجه کئچمیشلر یادینادوشدو. اوتوزایل بوندان قاباخکی حادثه لرگوزونون قاباغیندا جانلانماغا باشلادی . بلی ! او گوندن اوتوزایل کئچردی.

×××

نرگزایندینین قاراگونلوسودگل.او،عمروبویواوزوگولمه‌ین، کونلو آچیلمایان ، یوخسوللوق یاخاسینی تانیمیش ، غـم ـ غصـه ، همده‌می‌اولانلاردان اولوب.آنجاق ، هیچ وقت ئوزونو . بوقدر یازیق حس ائتدیگی گونلری اولمایب .

او ، آنادان اولدوغوگوندن آتادان یتیم قـالب . آتـاسی بنـا شاکردی ایمیش. ایشلرکن ، اوچ مرتبـه‌لـی بیر تیـکیلیشدن دوشوب ئولموشدو . ایللرایله آرزوسوندا اولدوغو اوشاغینی گورمك اوناقسمت اولمامیشدی.قیزینین موشدولوق خبرینی‌اوناآپاران، وای خبریله ائوه دونموشدو.قونشولاری‌اونا « بد قدم » ده‌دئمیشدیلر . ئـوزکورپه سیله باشسیز قالمیش‌خدیجه‌نی، شوکت خانم‌تزه دوغدوغو قیزی مریمه دایه دوتدو . اونون وجودیندن آرتیق استفاده ائتمك اوچون ئوز خیطینده اوناگون گورمز کیچیك بیر اوطاخدا وئردی .

بوگون بئله ، وارلی خانواده‌لرده خانملار زحمتـه دوشمه‌سین آریخلایب گوزللیگینی ایترمه‌سین دئیه، قاباخلاریندا قره‌باش ایشلر . دوغدوخلاری اوشاغی دایه‌یه تابشیرارلار . خدیجه ده بیرتیـکه چورك

اوچون، . ئوزو واوشاغی آجیندان ئولمه‌مك اوچون ، نرگزین جوت مه مه سینین بیرینی مریمه امیزدیرملی اولدو. بویله‌لیکله ،·نرکزله ـ مـریم سود باجیسی اولدولار . گونلردونمگه، اوشاخلار قغیلداشماغا، بوی آتماغا ، قارالتی نی آلماغا، ایمکله مگه ، داها صونرا آددیملاماغا، دیل آچیب دانشماغا باشلادیلار. مریم اتلی ـ قانلی توتوخ،نرگزایسه، ایری گوز، ساری بنیز، آریق بیراوشاق اولدو . مریمین هر حرکتی، دانیشیغی گولمگی ، باخیشلاری ـ اعدالاری ، آغلاماغی بئله هامییـا خوش گلەر،قوجاخدان ـ قوجاغا گزەر،دونه ـ دونه ئوپولردی. آنجاق، نرگز نه قدر سئویملی اولسادا هیچ کس اونا باخماز ، دیندیرمزدی . دوداخلاریندا کی تمعنالی‌تبسملره اعتنا ائدن‌‌‌، داها دوغروسو ، سایـان اولمازدی. یتم، همده دول بیر آروادین اوشاغی کمین نه ینه‌لازم ایدی؟ بوحال اونون کیچیك قلبینی سیخار ، روحینـی ازردی . کـوسگون حال آلار ، اینجیەر ، قاش ـ قاباغینی سـالار ، چپ ـ چپ مریمه باخیب غنچه دوداخلارینی بوزه‌ر ، قاشلارینی دارتـاردی . خـدیجه قیزنین بوحالیندان غصه‌لنر، اونو باغرینا باسیب نوازش ائدر، ئوپه‌ر، آنا محبتی ایله اونون اوره‌ینی قیزدیراردی .

خدیجه ایگرمی‌دورت یاشیندا قارا یاغیز، ساغلام بیرقادین‌ایدی.

مریم سودده‌ن کسیلندن صونرا ، شوکت خانم خدیجه‌نی بوراخمادی. او ، الی دوز ، باشی آشاغی ، یورولماز ـ جدی بیرقادین اولدوغوندا خانم و اری فرحادخان اوندان چوخ‌راضی ایدیلر. هامیدان تئزدورار، هامیدان‌صونرا یاتار ، جانینی جفایه بـاسار ، اوزونه سوز دئیلمه‌گـه قویمازدی .خدیجه‌نین گئتمگه یئریده یوخ ایدی . هارا گئتـه‌ده

قزینین وئوزونون قارنینی دویورماق اوچون ایشلملی‌ایدی. نجه‌اولسا، بو ائوه ـ آداملارینا عادت ائتمیشدی . اوز ـ گوزو ئوگرنمیشدی . بویله لیلگلبه ،گونلر آیلار ئوتدو . مریم ایله نرگز مکتب یاشینا دولدو . مریمی مکتبه گونددریلر . نرگز ایسه ائو ایشلرینده آناسینا کومك ائتمگه باشلادی . مریمله نرگز گوزآچیب ، بیر ـ یئرده بویودو کلریندن، سودباجیسی اولدوخلاریندان ، بیر ـ بیرینه «باجی!» دئیر، اورکدن بیر ـ بیرینی سئوردیلر . مریم مکتبدن قایدان کیمی، نرگزی چاغریب ، کتاب ـ دفتر قلمین اونون قاباغینا توکردی . ئوگرندیگلرینی اونا سویلردی . بوحال نرگزده اوخوماغا سونسوز بیر هوس اویاتسادا ، اونو اوخوماغا قویان کیم ایدی ؟ خدیجه‌نین خیاطلیقدا باجاریق و هنری وارایدی . او ایشدن فرصت تاپدیقجا ، قیزینا گل توخوماغی ، تیکیش تیکمك یوللارینی ئوگره‌در ـ بلکه ، بیر گون دردینه دگدی . دئیردی. او، اشتباه ائتمیردی . ائله‌ده اولدو. نرگز تیکش ایشلریله ار ائوینده ئوزعائله سینه چوخ کومك ائده بیلدی .

شوکت خانمین مریمدن بئش یاش بویوك ، رضاقلی آدلی بیر اوغلودا وار ایدی .او ، لاپ کیچیك وقتلریندن بئله ، همیشه نرگزه ساتاشار، ایلان کیـمی اونو سانجار ـ آغلادار، اذییت ائدردی . اوناگوره‌ده نرگز اونو گورنده اوزاخلاشماغا جان‌آتار ، اوز ـ اوزه گلمك استمزدی . نرگز اون دورت یاشینا دولاندا ، رضاقلی اوناکج باخماغا سوزآتماغا باشلادی . سایغیسیزلیغی او درجه‌یه یئتیردیکه ، خلوته دوشنده ، قوجاخلایب ئوپمکدن بئله ، چکینمدی . او ، وقتینی

تفریحده ، سنمـالاردا ، کئچردیگنیدن ، اوخویا بیلمه میشدی . سکز نجی کلاسدان‌مکتبی ترك ائدیب وئل ـ وئل گزمگه عادت ائتمشدی .خدیجه‌خطرمتوجه‌اولدوغوندان،قیزینی گوزدن قویمازدی. اوگونلرده آللهوردی آدلی بیر نفر نرگزی استه‌یردی . ایشچی و یوخسول‌اولدوغوندان ، خدیجه راضیلیق وئرمیر .

ـ منیم قیزیم هله اوشاخدر . دئیردی . نرگز اوچون شیرین یوخولار گورور، اونا لایق صنعتکار ـ گوزل بیراوغلان‌آختاریردی. قیزینین‌خوشبختلیگی اونون‌آرزوسوایدی.رضاقلی‌نین‌اگری‌نظرلری، قیزینین لکه‌لنمك قورخوسو، قیزدیرما دردی کیمی ، اونون جانینی یاندیریر ـ یاخیردی . آرزولارینی کول ائدیردی .

بیر یای گونونون آخشامییدی . شوکت خانم ، اری و قیزیله قوناق گئتمشدی. رضاقلی بهانه گتریب ائوده قالمیشدی. آخشام ساعت سکز اولاردی . خدیجه قوناق اوطاغینی یغشدیریردی . باشی اشه قاریشمشدی . بیردن نرگزین بوغونوق حالدا ،

ـ آنا ! . . . دئیه ، باغرتیسینی ائشیتدی . باشی آلوولو پیلله‌لری سچرایب ئوزونو نجه زیرزمینه یئتردیگنی ئوزوده بیلمه‌دی. او وقتنده یئتشیمشدی . قیز ایت پنجه سینه دوشموش پیشیك کیمی ، اونون اوزگوزونو جیریر. سیله‌ییر، ال ـ قول چالیردی . رضاقلی ایسه قویونا سوخولان‌جاناوار کیمی. نرگزی باسمارلاییب ، تر توکه ـ توکه اللهشیر،زواللی قیزا تجاوز ائتمگه‌جان‌آتیردی. خدیجه‌نین .

ـ شرفسیز ، یاراماز ! . . . دئیه ، وحشی باغیرتیسیندان ، گوزلری قیزمیش رضاقلی‌نین جانینا لرزه دوشدو . تئز نرگزی

بوراخیب ، دوردو. خدیجه یه باخدیقدا، آیاق اوستونده‌جه قورویوب قالـدی . خدیجه‌نین پوزغون تئللری اوزونه داغیلمشدی. آلنـیندا و اوزونده ایری‌تر دامـلالاری قابارمیشدی. الینده آشبازپیچاغی، گوزلرینی قیرپمادان ، قورخونج باخیشلارلا اونا یاخینلاشیردی .

ـ اون دورت ایللیك امگیمین حقیدر، الیمه وئرمك استه‌یرسن؟ ! . . . دئیه نفرتله دولو وئریلن سوالدان.

ـ پوخ یمیشم !آنلامامیشام! منی باغیشلا! دئیه، رضاقلی گئری چکیلمگه ، دیـلی دولاشـا ـ دولاشا یالوارماغا باشلادی . خدیجه‌نین هیجان وناراحتلیغینین شدتیندن بدنی تتره‌یر،هیچ بیرشئی گورموردو . نـاموسیندان دفـاع ائتمك اوچـون الینی قانا باتیرماغادا حاضر ایدی . قوزونو وقتینده جاناوارین آغیزیندان سالدیردیغیندان اورگی بیر آز توختادی . هیجان و احساساتینا غلبه چالدی .

ـ بودفعه سنی شوکت‌خانیما ـ آنانا باغیشلایرام ـ بیـرده بئلـه یارامازلیغا ال آتسان المدن قورتارمیاجاقسان ! چیخ رداول بوردان ! . . . دئیه ، باغریب اونو ائودن قـووالادی . رضاقـلی ئوز سوچونـو آنـلامیش ایت کیمی ، اوردان اوزاخلاشدی .

خدیجه او گونون سحری آللهویردیه آدام گوندیـبـ‌داضیلیغینی بیلدیردی . نرگزی ار ائوینه کوچورتدو .

مریم ایسه ، ابتدائی مکتبی قورتاردی . ئوز تحصـیلـنی دوام ائتدیرمك مقصدیله اورتا مکتبه گیردی . او ، دوقوزونجـو قـلاسـدا ، یئرینده سایماغـا باشلادی . اوچ ایل دالبا دال رد اولـدوغـونـدان ، تحصیلدن بئزیب ، جوان بیراوغلانا قوشولوب قاچدی . بوحرکتیندن

تانیماز، یاد بیر آداما قوشولوب قاچدیغیندان آتا ـ آنا و خانوادەسینین گوزوندن دوشدو واونو ائولادلیقدان چیخارتدیلار. مریمین ارسئچمەسی سئویشمە سی حسابسیز و هوس اوجوندان اولدوغوندان حیات یولداشلیقلاری‌دا اوزون سورمدی. بئش آیلیق بیر کورپەسی قوجاغیندا ایکن، اری اونو بوشادی. ئوزوده باش گوتوروب تبریزدن گئتدی. هارا گئتدی، نجه اولدوغوندان هله‌ده خبر وئرەن اولمایب.

مریم قارا قاش، آلا گوزلو، بورما ساچلی، گوزل اندامل بیر ـ قادین ایدی. آز بیر مدتده او، باشقاسیله سئویشیب بیرلشدیلر. تزه اری مریمی نه قدر سئوسەده، اوشاغینی گورمەیه گوزوبوخ ایدی. مریم اوچونده، اونون راضیلیغی لازم ایدی. اوچوخ ئولچوب ـ بیچندن سونرا اوشاغی گوتوروب نرگزین یانینا گلدی. نرگز اونو دانلایاراق.

ـ سن نجه آناسان؟ آنادا ئوز بالاسینی هر یولدان ئوتە نە قربان ائدرمی؟

ـ باجی جان! گلمدیم که، قاباغینا قویوب منی‌دانلایاسان. چارم یوخدور. اریم دئیر بو ائوده یا او ـ یادا من. اوشاغی گوزنده ائله‌بیل قوتودا ایلان گورور چارم ندر؟ اگر سن بو کورپەنی ساخلاماغی بوینونا گوتورمەسن، من مجبورم اونو . . . دئدیکده، قهر اونو بوغدو. آنجاق، اورگی اوشاغینامی یانیر، یوخسا، تاپدیغی پوللوار الیندن چیخماغیندان قورخوب دولوخسوندوغونو چتین آنلاماق اولاردی. سوزونو تماملایا بیلمدی. مریم نەقدر چوخ بیلمش ـ حیله گر اولسا، مقابلینده نرگز او، قدر ساده اورگی یومشاق بیر آدام ایدی. مهر و محبتله دولو قلبی رحمه گلدی. اونا آجیدی.

ـ مریم خانم ! سن گورورسن کـه ، من ئوز کیلیمیمی سودان چیخاردا بیلمیرم . سنین قودوغونو هـاردان ساخلایـم ؟ مریم اونون سوزونو کسرەك :

ـ بو کورپەنین نه خرجی اولاجاق ؟ من آیـدا سنه اللی تومن وئرەرم . داهـادا سوزون وار ؟ نرگزین دولانیشیغی آغیر کئچیردی. اری حمامدا ایشلەیر، گونده دورت تومن پول آلیردی. ئوزوده دوشنده پالتار تیکمك ، گل توخوماق ایله کئچینردیلر . بئش یاشیندا یاسمن آدلی بیر قیزی، آلتی آیلیقدا بیر کورپه اوغلو وارایدی . اللی تومنین اونون دولانیشیغیندا تأثیری آز دگلدی . گوزونو دولاندیریب اوشاغا باخدی . سکز آیلیق، قارا یاغیز اوغلان اوشاغی ایدی .بیردری ـ بیر سوموك لویو اونـو عیبەجر بیر شکلـه سالمیشدی. گوزلـری چوخورا دوشموش، یاناق سوموکلری قالخمیش، اوووردلاری باتمیش ،چنەسی اوزانمشدی . آدم اوزونه باخاندا جانی چیمچه شیردی . نرگز ئوز ـ ئوزونه دوشونوب: « دئمك من بوعنتری ئولومون آغزیندان آلیرام؟!» دئیه ، اوره گی اونا یاندی .

ـ آی قیز ! بوکه ، لاپ آجلیقدان چیخمیشا اوخشایر . بیردن ئولسه ، من نه جواب وئرەرم ؟ دئیه ، سوال وئردیکده ،

ـ ئولسەده ـ ئولوب. جوابی یوخدور. دئیه، مریم جواب وئردی. نرگزین یومشالدیغینی دویدوغوندان، تئز کیفینی آچیب ، اللی تومن پول چخاردیب نرگزین قاباغینا قویدو .

ـ بودا بیر آیلیق خرجی . سوز وئریـرم ، آی با ـ آی پولونو سنه یئتیرەم . نرگز ترحم نظریله ، اونا باخیب

ـ مریم جان ! منیم سوزوم یوخدور . اما ، یادیندان چیخارتما، سنی سئون ـ اوشاغینیدا سئوه‌ردی . دئدیکده ، او ، هوسله‌سیزلیکله :

ـ اوشاغی استه میر ، منی سئویر . نه ائدیـم ؟ . دئیب ، اوشاغی یئره قویدو . ـ خدا حافظ نرگز جان ! دئیب ، اوردان چیخـدی . اوشاق آناسینین دالینجا فریاد قوپاراراق ، آغلادی . مریم طلبکار الیندن قورتارمیش بورجلو کیمی ، دالینا باخمادان ، اوردان اوزاخلاشدی . آنجاق ، کورپه‌نین گوزو وفاسیزدا اولسا ، ئوز آناسینین دالینجا ایدی ،

او گوندن محمد ، حمیدین مه‌مه پایینا شریك اولـدو . اونلار سود قارداشی اولدولار .

همین گون آخشام آللهویردی یورغون ـ آرغین بیرحالدا . ائوه گیرنده ، ایکی کورپه ویغیلتی سی ائشیتـدی . اونا ائلـه گلدیکـه ، قولاخلاری سسه دوشوب . دقتله باخدیقـدا ، گوردوحنیر . دئیه سن ملا نصرالدینین قازان قضیه سینه‌دونوب . اوشاق جوت اولوب . نرگزه‌دونرك :

ـ نرگز خانم ! دئیه‌سن اوشاق ایکی اولوب ؟

ـ گورورسنکـه ، ایـکی اولوبـدا . آللـهویردی اوشاخلارا یاخینلاشدی . دقتله اونلاری گوزدن کئچردیکدن صونرا :

ـ بو حمید در . بس بو عیبه‌جر کیمدر ؟

ـ او ، عیبه جرده محمد در . کوچه‌دن تاپمیشام .

ـ کوچه‌دن تاپمیسان ؟ قیز منی سریمه . بیز ئوزوموزه چورك تاپمیریق ، ئاپدیق ساخلایا جا خسان ؟ دئیه ، دونقولدانماغا باشلادی . نرگز اونون ضعیف نقطه سینی بیلیردی . تاخچادان مریم وئردیگی اللی تومنی گتیریب اونون قاباغینا قویدو .

ـ آلتی آیدر ائو کرایه‌سی یغیشیب قالیر . ملك صاحبی گونده قاپیمیزی دویور ، آپار اونون بورجونو وئر . دئدی . دوغرودااندا ، ائو کرایه‌سی آللهویردی کیشینی داریخدیرمیشدی پولو گورنده گوزلری ایشیقلاندی . تعجبله :

ـ بو نه پولدر ؟ دئیه ٬ سوروشدو . نرگز احوالاتی اولدوغو کیمی ، اونا سویله دی . آللهویردی داها بیرسوز دئمه‌دی .

بویله‌لیکله محمد ده بو یوخسول عائیله‌نین بیر عضوی اولدو . او، کوندن نرگزین زحمتی بیره ـ ایکی‌آرتدی. بونون انسانلیغینین مقابلینده ٬ مریم خانم فقط ، ایکی آی محمده خرج وئردی . پول وئرمدیگی هچ ، محمد اونون سینه دفترینده‌ن همیشه‌لیك سیلیندی . محمدین جانی ئوزآناسینین عاطفه سیزلیگی واونا اولان قایغیسیزلیغی نتیجه سینده اریمیشدی . اونا گورده ، تئز ـ تئز ، سویوخلایر ، مریضله‌یردی . دفعه لرله او ، ئولومله البه ـ یاخا اولموشدو . نرگز گئجه‌لری‌صبحه کیمی، باشینین‌اوستونو کسیب، یوخونو ئوزونه حرام ائدره‌ك ، اونون آغلاماق سسینه ـ زاریلتیسینا « جان ! » دئیه. جواب وئرمیش ، پرستارلیق ائدره‌ك ئولومدن قورتارمیشدی .

محمد بویودو گجه ، زحمتی ــ خرجیده آرتیردی . نرگز نه ارینین تهمتلرینه ، نه‌ده اونا اوره‌گی یانیب «آت گئتسین قیز ! بونه‌در ساخلایرسان ؟ » ، « ئوزگـه اوغلوندان آدامـا اوغول اولماز ! » ، « آپار قوی یتم خانایا جانینی قورتـار . » دئیـه ، یول گوسترنلرین نصیحتلرینه باخمایاراق ، گئجه ــ گوندوز زحمته قاتلاشیب اونا وفادار قالدی . پروانه کیمی ، اودونا یاندی ٬ سسینیده چیخارتمادی . بیر

آنا اولاراق، اونون نازیله اوینادی، اونو بویوتدو. مکتب وقتی چاتا ندا، ئوز دوغمااوغلوحمیدله برابراوخوماغا گوندردی. بویله‌لیکله ، محمد یاواش - یاواش بوی آتیب - بویودو. اته - قانا دولدو. نرگز حمیدله اونو یاناشی گورنده ئوززحمتینین بارینا باخیب فرحله‌نیردی .

محمد ائوده نه قدر باشی آشاغا ، مطیع اولسادا، چولده - مکتب محیطنده دالاشغان ، دجل بیر اوشاق اولموشدو . او ، اون دورت یاشینا دولموشدو . بیر گون قونشولارینین اوشاغی ایلـه ، برك دویوشدویو یئرده ، اوشاغین آناسی سسه چیخیب بونلاری آرالاشدیراندان صونرا، سول الینی بئلینه ووروب ، ساغ الینی ئولچه - ئولچه آغزینـا گلنی محمد ه دئدی . بونونلا اوره گی سویومادی .

- سن دوزه مللی توخوم اولسایدین ، آتا - آنان ساخلاردی داها ئوزگه‌لرین قولتوغوندا بویومزدین . دئدیکده ، بوسوز محمدی برك دوتـدو . سانکه ، اوره گینـه بیریـارا ووردولار . اوردان ، دوز نرگزین یانینا گلدی . نرگز اونو دوتغون - دولغون گوردوکده،

- نه وار ؟ گئنه کمیله دالاشمیسان ؟ دئیه ، سوروشدو . محمد ئوزونو ساخلایا بیلمدی . گوزلریـنده یاش گیله‌لندی . نرگز اونـو قوجاخلاییب نوازش ائدرك ، ئوپدو . چونکه ، او هیچ وقت محمدی بوحالدا دوتغون، کدرلی و آغلار گورمه میشدی . - نه‌وار، نه‌اولوب؟ سنکه ، کوتك یئمکلـه آغلایان جانـاوار دگـلسن ؟ ! دی گوروم نـه اولوب؟ دئیه سوال وئردیکده محمد هیشقریقلار ایچریسنیده ،بوغولا- بوغولا ، قونشو آروادین اونا دئدیگی سوزلری سویلـه دی . نرگز اونو اوووتما غاچالشاراق :

ـ او ، آنلامیر، غلط ائدیر بوسوزو دئیر. سن‌منیم ئوز اوغلوم‌ـ سان. دئدی. محمد اون‌دوت‌یاشا دولموشدو . داهاعقلی‌هرشئی کسیردی. اونا ائوده‌چولده ، اوشاخلیغیندان، نر گزین اوناچکدیگی زحمتلردن چوخ دئمیشدیلر. آنجاق ، بوجور تعنه‌لی آچیق تهمت ائتمه میشدیلر. اوناگوره ده نر گزه یالواریب ، اصل حقیقتی‌اونا سویله‌مگی خواهش ائتدی .

نر گز اونون ناراحتلیغینی گوردو کده، ئوزوده عصبانیله‌شدی .

ـ نه اولسون ؟ آتا ـ آنا ن سنی آتدی . من دوتدوم . مگر ؛ آنالیقدا زحمتیمی یـا جانیمی سندن اسیر گه میشم ؟! دئیه ، محمدین اوستو نه بوزاردی .

ـ یوخ .آناجان ! سن همیشه منه‌مهربان‌آنا اولموسان. آنجاق، من اصل حقیقتی بیلمك استه‌یرم . بونون نه ضرری وار ؟ دئیه محمد جواب وئردی . نر گزین حرصی بیر آز سویودو .

ـ چوخ یاخشی . دئدی . ایندیکه بوقدر اصرار ائدیرسن ، دئیه رم، هانسی قوشون یومورتاسیسان . دئیب ، محمدین سر گذشتینی اولدن آخیراکیمی اونا سویلمگه باشلادی . محمد گوزلرینی قیر ـ پمادان ، دقتله اونو دنیله‌یردی . ائله که ، نر گز سوزونو قورتاردی ، محمد :

ـ بس بئله ! .. دئیب ، فکره گئتدی. دیریلیگینه باعث نر گز اولدوغونو یاخشی درك ائتدی . قلبینده دوغمـا آناسی مریمـه قارشی درین بیر کین و انتقـام حسی احساس ائتدی . غیری ارادی اولاراق ، ـ گرك من اونوتاپام. امگینی الینه وئره‌م! دئدی . او ، گوندن

محمد همیشه فکرلی دولانیر، دانیشدیران اولماسا، دیلله‌نمیر ، یاسمن و حمیدین ظرافت و سواللارینا هوسله سیزلیکله جواب وئریر ؛ ائله ـ بیلکه ؛ سینه قفسه سی اورگینه دارلیق ائدیر،دالغین حالدا گزیردی .

✡ ✡ ✡

تیر آینین اوللری ایدی . هوالار گئتدیکجه فیزماخدا ایدی محمد آیدین بیر سحر ائودن چیخدی . نهارا گلمدی . آخشام اولدو. اوندان خبر وئرن اولمادی . زواللی نرگز ، بالاسی ایتمش آهو ـ کیمی ، هر یئری بیر ـ بیرینه ووردو . گئجه‌نی صبحه کیمی ، گوزونه یوخو گئتمه دی . بیر تیقبلتی ائشیدن کیمی ، یئریندن سچرایب قاپییا یوگوردو . آنجاق ، محمددن خبر چیخمادی . گونلـر ـ هفته لر ئوتدو . اوندان خبر وئرن اولمادیکـه ، اولمـادی . نرگزه فقـط ، آیریلیق دردی ـ گوزیاشلاری قالدی .

محمد یوخ اولاندان بیر ایل صونرا ، آللهویردی مریضله‌یب ئولدو . یاسمنی ده ، بیر آلله بنـده سینه اره وئردیلر . نرگز ایلـه حمید قالدی .

محمدین یوخ اولماغی ، اونون دالینجا ارینین ئولومو نرگزه دوزولمز درد اولدو . وجودی شمع کیمی ، اریدی . فکر ـ خیالدان باشینا قار یاغدی . گوزلرینین ایشیغی آزالـدی . ایش بـاجاریغینی الدن وئردی . بویله‌لیکله ، ایش دوشدو حمیدین بوینونا .

اونون هلـه اوخومـاق وقتی ایـدی . قانماز آدامـلار کیمی ، بوصحبتلر احتیاجین باشینا گیرن دگل، چورك دالینجا قاچمالی‌ایدی. یئربرك ، اوکوزخام. چیگنینه ـ دوشموش آغیر یوکو داشیمالی ایدی. او ، فداکارلیغی ئوزآناسیندان ئوگرنمیشدی . چوخ تلاشدان صونرا.

بیر مطبعه ده شاگردلیگه قبول اولوندو . وجودی ضعیف اولسادا ، چالشقان ، جدی و استعدادلی بیر اوغلان ایدی . آزمدتده ، چاپخانا ایشلرینی ئوگرندی . «حروفچین - چاپچی »صفتیله ایشلمگه باشلادی. چاپخانا گون گورمز ، رطوبت بیر زیرزمیده ایدی. هوانین پیسلیگی ۱۲ ـ ساعت آغیر - یوروجوایش ، بدنین احتیاجینا گوره یئمك ـ ایچمك واستراحتی اولماماغی اونا گوج گلدی. هردن، سویوقدگنده۔ خفیف ئوسگورك ونا راحتلیق حس ائتمگه باشلادی . هرشئدن آرتیق اونا دینجلمك - استراحت لازم ایدی . آنجاق او ، ایشلەملی ، گوندەلیك خرجلرینیچیخارتمالی ایدی. آخی ، اوندان باشقا چورك گتیرن یوخ ایدی . بوتون بواویغونسوزلوخلار، یاواش - یاواش اونو گوجدن سالدی . یورغان - دوشگه دوشدو. یئنه ایش دوشدو نرگزین بوینونا . آنجاق ، او نەائده بیلردی ؟ باجاریق و حرارتینی الدن وئر- میشدی . گوردویو ایشلر - ایش صاحبلارینی راضی سالمادیغیندان ؛ داها هیچ کس اونا ایش وئرمیردی .

حمیده ایسه ، دوا - درمان لازیم ایدی . ائوده امیدی گلن هر نەیی وارایدی ، ساتدی - صودو . عمرو بویو هر زحمته قاتلاشیب ، هیچ کسین منتینی گوتورمەین غرورلونرگز، ایندی اوغلونون حیاتینی خطرده گورور کن، هرشئی اونوتموشدو. الیهرئیردن اوزولدویوندن، اوغلوندان گزلی ال - آچماغا - دیلنمگه ده بویون اگدی . ئوز ، یاشاماغی اوچون اولسایدی ، حیاتینا صون قویار ، ال آچمازدی . نرگزیناوره گینه آغیرلیقائدن دردینیآنلاماق چتین دگلایدی. بئله بیر حالدا اون آلتی ایل بوندان قاباق یوخاچیخمیش محمد بیردن

اونون قاباغیندا گوگرمیشدی .

حمید باشلاریندان کئچه‌نی‌محمده سویله‌دی. سوزونوقورتاراندا نرگزدولوخسونموش : المده یایی ماباخ ، گل اوزلوآیی ما باخ، چکدیگیم زحمتیمه ، آلدیغیم پایی ما باخ

دئیه،بو بایاتینی سوزله دئدی .

محمد خجالتدن باشینی آشاغا سالدی . حمید آرایا سوز قاتاراق ،

ـ بو بیزیم باشیمیزین قضا و قدری‌ایدیکه ، سویله‌دیم . ایندی سن‌دی گوروم ، نجه اولدوکه ، آی‌کیمی باتدین ، گون کیمی چیخدین. بواوزون ایللری هارالاردا کئچیرتدین؟ نه ایش گوررسن؟ دئیه، سوال‌وئردی. محمد سونسوزبیرعلاقه‌ایله حمیدین‌سویله‌دیکرینه قولاق آسمیشدی . او ، بو عائله‌نین فلاکته اوغراماسینا ، حمیدین ورم خسته لیگینه مبتلا،نرگزین ال آچماغینا مجبور اولماسینا باعث ئوزونو گوروردو . او دوشونوردو : اگـر باش گوتوروب بوردان اوزاخلاشماسایدی ، حمید لـه ال ـ الـه وئریب چالیشسا ، نرگـزی خوشبخت ائده بیلردی . حمیدین سوالینین قارشیسیندا :

ـ من شوفئرم . دئیه ، جواب وئردی . حمیـد بو جوابا قانع اولمایاراق :

ـ داداش‌جان! منده سنین بومدتده باشیندان کئچنلری‌ائشیتمك استه‌یرم . دئدیکده ، محمد فکره گئتدی . چونکه ، دئیه جك سوزو یوخ ایدی . او ، بو صمیمیت ـ فداکارلیق‌اوجاغیندان اوزاخلاشاندان، فتنه ـ فساد باتـداقلیغیندا اوزموشدو انسانلیغی ، شرافتی اونوداراق ، یرتیجی بیر جاناواراچه‌وریلمیشدی . ائو داغیدیب آنالار آغلاتمیشدی

او ، ندن ؟ ... گوردویوهانسی یاخشیلیقلاردان دانیشایـدی ؟ او ، ئوزونوحقیر، یاراماز،درده دگمه‌ین هرزه بیرعلفه‌اوخشادر ،اوتوردوغو یئرده ، خجالتیندن تر توکوردو .

ـ داداش جان ! منیم باشیمین قضاسی چوخ اوزوندور . اگـر اجازه وئرسه‌نیز باشقا بـیر وقته قویاریق . سیزه ، دینجلمك لازمـدر . دئدیکده، حمید داها بیرسوز دئمه‌دی . سانکه، اونون ایچریسنده کی، طوفانی‌حس ائدیـردی . گئجـه یاریبا آز قالیردی . محمدین آلتینـا سالماغانه دوشك، نده اوستونه ئورتمـگه یورغان وارایدی. نرگز الـ آیـاغا دوشوب ، ئوز الـدن دوشموش دوشه‌ینی اونـون آلتینـا سالماق استدیکده ، محمد مانع اولدو . بیر طرفده ، کیلیمین اوسته اوزانیب،

ـ من بوردا ، بئله‌جه راحتـم . دئدی . بویله‌لیکلـه هر اوچو اوزانیب یاتدیلار . آنجاق ، ایلان وروان یاتـدی ، محمدین گوزونه یوخو گئتمدی .اون آلتی‌ایلدن بری کئچردیگی‌چیرگین ـ قورخونج حیات گوزونون ئونونده رقصه گلـدی .

او ، تبـریـزدن یـوك ماشینلا یـولا دوشموشـدو . تهـران محیطنـه دوشنـده ، تجـربـه سیـز ، سوتـول بـیر اوغـلان ایـدی . ساعتلرله کوچه لرده هدفسیز اولاراق ، دولانمیشدی . خیابانلارین شولوخلوغو ، آراسی کسیلمدن حرکتـده اولان مـاشینلارین بوق و گورولتولاری ، گوگلره باش قالدیرمیش تیکیلیشلرین عظمتی اونو حیرته سالمیشدی. هوالار ایستی اولدوغوندان ، هاردا دوشسه ، اوردا جا یاتماق اولاردی. او ، ایکی گونو بویله‌لیکله یولا سالدی. جیبینده اولان ریاللاری قورتـاردی ایش اوچون هـر یئره باش ووردوسا ،

مسخره ائدیب یولا سالدیلار . اوچونجو گونو او، سحردن آج ایدی. هریئردن الی اوزولموشدو . آجلیق اونو لاپ الدن سالمیش ایـدی . خیابانلاردا ، کوچه باشلاریندا ، هر آددیمدا راست گلدیگی دیلنچی‌لری گوردوکده ، اودا دیلنمك فکرینه دوشدو . نه قدر ئوزونه نهیب ووردوسا ، شخصیت و وقاری اونون ال آچماغینا مانع اولدو .

ـ یوخ ، آجیمدان ئولسمده ال آچمارام دئیب ، ئینه وه‌لله‌نه‌وه‌لله‌نه دولانماغا باشلادی . آخشام اولدو . او ، گزه ـ گزه گلیب مجسمه‌یه، اوردا ندا، رضاشاه خیابانینا چیخمیشدی . بیرمدت سر گردان گزندن صونرا، یورغون ـ آرغین و آج بیرحالدا، دانشگاهین جنوب غرب طرفینده، دیوارین کونجونه قیسیلیب‌اوتوردو. اوراداجا محمدی یوخو آپاردی . آخشام ساعت اون بیر اولاردی . او ، شیرین یوخودا ـ ایکن، بویروندن دگن تپیکدن، گوزونو آچدی. دوره‌سینی بئش‌نفر ئوزو یاشیندا و ئوزوندن بویوك اوشاخلار آلمیشدی .

اونلار محمده ساتاشاراق :

ـ گده بوردا نیه یاتمیسان ؟

ـ مگر دده وین طوولەسیدر ؟ دئیه ، وئریلن سواللاردان محمد اولکموش ، یئریندن سچرادی . یوخوباشینا وورموشدو . گیج کیمی ایدی . اوشاخلار بیر ـ بیرینه :

ـ دئیه سن حریف خامدر .

ـ حریف خامدر! حریف خامدر! حریف خامدر! ها ها ها !...

دئیه ، هامیسی سس ـ سسه وئریب ، بیرلیکده تکراراٸدیب گولدولر. بوحالدا، محمد بئش‌ایتین آراسینادوشموش، غریب بیرایته بنزدیردی .

بونلارین بو حرکتلری اونا یوخوکیمی گلیردی . باشینی ـ گوزونو الیله اوکارلایب ، گیجلمیش حالدا ، یئره اوتوردو . اوشاخلار اونون دوره‌سینی آلدیلار . بونلارین ایچینده لور ، فارس ، کورد ، و بیر نفرده آذربایجانلی وارایدی . او ، محمده یاخینلاشاراق ، اونونلا درد ـ دل ائتدیکده ، آنلادیلار که ، محمد تهرانا تزه گلیب . ئوزو‌ نونده نه یاتماغا یئری، نده یئمگه چوره گی وار. آج در . ایچلرینده هامیسیندان بویوك ، نسبتاً ، بوینو یوغونو وار ایدی . او :

ـ اوشاخلار ! بس بو گون قوناغمزدا واردر . شامیمیزی بوردا جایئیه جگیك . هر کسین نه‌یی وار توکسون اورتایا . دیئب ، بیر روزنامه آچدی. چورك ، پنیر ، قالباس و بیر بطریده آراق شیشه‌سی اورتایا قویولدو .

بویله‌لیکله ، محمد ده بو سفیللر دسته سنین بیرعضوی اولدو . بیر نچه گون اوشاخلار اونویانلارینجا گزدیردیلر. اوغورلوق یوللارینی اونائوگرتدیلر . بیری مهارتله ، بیر خانمین کیفینی قاچیردر . او بیریلری اوتور ایستگاهلاریندا ، سینمالاردا ، شولوخ یئرلرده ـ باسا‌ باسدا جیب کسیرلر . بعضاً‌ده، بیری دکانچی نین باشینی قاریشدیریر، ایکینجی سی الینه گله‌نی چالیب کئچردی . محمد تجربه‌یه‌چیخمیش شاگردلر کیمی ، اوستادلارینین یانینجا دولانیر ، هنرلرینی عملده گورور ، سلاحلانیردی . نهایت اودا ایشه باشلامالی ایدی .

آخشام اوستوایدی. ماشینلار آزدی ـ آراسی کسیلمدن حرکتده ایدی. یولدان‌ئوتنلرین، گزمگه‌چیخانلارین‌الیندن ترپنمك‌اولموردو. باتماخدااولان گونشین‌ایشیغی‌هله، یئنی‌یاندیریلمیش‌لامپا ایشیقلارینین

نورونو بوغوردو .

محمد ایکی نفریولداشی ایله ، استانبول خیابانیندا ـ لالەزارین دورت یول آیریمیندا دایانیب ، آج تولکو آوآختاران کیمی ، ایتی گوزلرینی هرطرفه دولاندیریر ـ اوتوشوردولر. بوحالدا ، بیر گوزل خانم نازلانا ـ نازلانا زرگر دکانیندان چیخدی. او، قیرمیزی گوللو، آغ . بیردون گئیمیشدی . گردەنی ، سینه سی ، اتلی ـ آغ قوللاری ، بالدیرلاری آهن روبا کیمی، هامینین نظرینی ئوزونه جلب ائدیردی . باشینین توکلرینی کله قند شکلنده دوزلتدرمیشدی . قاشلاری کمان دگل ، اوخا بنزه یردی . ایری ـ آلا گوزلرینی سوزدورەرك ،هرطرفه باخیر ، ادا و حرکتلری ایلـه ، هر یولـدان ئوتەنی ئوزونـه تماشا ائتمـگه مجبور ائدیردی .

الینده آغ کیفی واریـدی . بو متجدد خانـم بالا لوطولاریـندا نظر دقتینی ئوزونه جلب ائتدی . قاش ـ گوزلـه بیر ـ بیرینه اشـاره ائدرەك ، اونون دالینجا دوشدولر . محمده :

ـ جواهر دکانیندان چیخدی . یقین که، آلدیغی کیفیندەدر .

ـ دورما ! دالینجاسورون ! هاردا گوردون فرصتدر قاپ ـ قاچ!

ـ قورخما ! . . . بیزده دالینجا گلیریك . دئیه ، اونو قوروب قادینین دالینجا سالـدیلار . محمـد قادینی تعقیب ائتمگـه باشلادی . ندنسه ، مبهم بیـر قورخو اونون وجودینی بوروموشدو . گـوزلری قادیندان باشقا هیچ کسی گورمور کیمی ، قاباغینا گلنلری الیله کنارا ووروب کئچردی . خام حرکتلری هر گورەنی شبهەیه سالابیلردی . او ، حتـا بیر کیشیکچی پاسبانـادا توخوندو . پاسبـان قایدیب اونـا

باخاندا ، دئیه‌سن ، حریفین مقصـدینی آنلادی. اودا ، یـاواش یـاواش اونون دالینجا حرکته باشلادی . خانم خیابانا چیخدی . ال قالدیریب تاکسی ساخلاماق استه‌یرکن ، بیردن ، محمد جوموب کیفی الیندن قاپدی . خانم چیغیریب ،

ـ وای ! . . قویماین کیفی آپاردیلار ! . دئیه ، چغیردی . محمد ئوزونو قاریشیغا سالدیقدا ، دالیدان آغیر بیر ال اونون چیگنینه دوشدو. تهراندا عادتدر، بیریئردن سس قالخسا هامی اورا یغیشار. خانمین چغیرتیسی ، محمدین دوتولماغی بویوك بیریغیما سبب اولدور. یتره‌ن « اوغرو ! » دئیه ، اونـا بیر قاپاز یا دورتمه ووروردو . پـاسبان کیفی اونون الیندن آلدی. باتونو ایله بدنینی یومشالتدیقدان سونرا، خانملا برابر کلانتریه دوغرو آپاردی . محمد دویولنده ، ائله‌جه ده پاسبان قولوندان دوتوب کلانتریه طرف سورونده ، گوزلری یولداشلارینی آختاریردی. آنجاق ، « حامیلر » چوخدان اورتادان چیخمشدیلار . ایلك اوغورلوغو اولدوغو اوچون محکمه اونا اوچ آی ایش کسدی. محمدی بویوك ـ دمیرقاپیـدان ایچری ئـوتوردولـر . دوشدویو بویئنی محیط محمده‌تانش دگل ایدی. هویوخموش‌حالدا،هرطرفه بویلاندی. هر شئی اونا یابانچی ـ یاد گوروندو . بیرطرفده چومبه لتمه قوروب اوتوردو. نچه‌گوندن بری باشینا گلنلری خاطرلادی . غریبلیك اونو سیخدی .اوره‌گی گووره‌لدی . آناسینی ایترمیش بالاجا اوشاق کیمی، بوغونوق ایشقیریقلار ایچریسینده آغلاماغا باشلادی. اوشاخلار بوتزه گتیریلمیش قوناغین دوره‌سینی آلمیشدیلار . آغلادیغی اوچون، اونو مسخره ائدیر ، هره سی بیر سوز دئیب ، گولوشوردولر .

ـ بیچاره اوشاغی سوددن آیریلا . اودور که ، آغلایر .
ـ اوتان گده!.. خجالتچك ! آرواد دگلسن که، آغلایرسان؟
ـ پولون اولماسادا ، قورخما . بوردا یئمك ـ ایچمك مفته در.
ـ بلکه ، رحمتلیك ددهسی یادینا دوشوب . اونلار سوزآتدیقجا محمد چپ ـ چپ باخیر ، دولموش گوزلرینی سیخردی . هچ بیرسوز دئمهیردی .

ـ اوشاخلار ! اونو قیناماین . منده اول بورا دوشنده داریخد ـ یغمدن ، دویونجا آغلامیشدیم . آغلایاندا آدامین اورهگی توختایر . آغلا ، داداش ! آغلا ! .. گولوش سسلری اوجالدی . بیر نفر اونون یانیندا اوتوروب :

ـ سن دردلی، من یارالی . کیمه دئیم دزدیمی ؟ دئیه ، اللرینی دیزینه چیرپیپ یالاندان آغلاماغا باشلادی . یئنه گولوش سسلری اوجالدی . اوشاخلاردان نسبتاً ، بیرآز اوجا ـ جانلی ، قارا یاغیز بیر اوغلان :

ـ یئره گیرهسن ، بئله اوغول ! .. دئیب ، ایکی اللی محمدین باشینا قاپاز سالدی . اونون بو « دوزلو » ایشی اوشاخلارین شدتلی گولوشونه سبب اولدو. آنجاق ، محمده چوخ آغیر گلدی . یئریندن سچرایب اوغلانا دوتارلی بیر سیلله ووردو . اوغلان بیر آز گیجهلن کیمی، اولدو . سسلر ـ گولوشلر کسیلدی. او، ئوزونو دوغرولداراق، قابارمیش حالدا :

ـ گده منی وورورسان ؟ ! دئیه ، محمدله البه ـ یاخا اولدو . اوشاخلار سونسوز بیر هیجانلا ، خوروز دویوشونه تماشا ائدن آداملار

کیمی، اونلارین‌دوره‌سینی آلدیلار . بیزمحمدین دویوشکن اولدوغونو اونوتمامیشیق . حریفی بویدا اوندان اوجا اولدوغونا باخمایاراق ، ال آچماغا قویمادی. ضربه‌لری بیر بیرینین دالینجا یئندیریر، سانکه، بوتون آجیغینی اوندان آلماق استه‌یردی .

کشیکچی الینده‌کی باتونو هرطرفه دولاندیریب تماشاچیلاری داغیتدی . اوغلانی محمدین الیندن آلدی . معرکه قورتاردی.

آخشام یاتی وقتی محمدین یوخوسو گلمدی . دونن یئدیگی کوتکلرین آغریسینی ایندی حس‌ائدیر، بوتون بده‌نی سیزیلدایردی. او ، دوتدوغو ایشین‌غلط اولدوغونو ایندی آنلاماغا باشلادی.

ـ بونه ایش ایدی من گوردوم . دیئه ، پشیمانلیق چکر، مبهم، قارانلیق گله جگینی دوشونوردو . اما ، چوخ گنج ایدی . دومانلی فکرلر ایچریسینده اونو یوخو آپاردی.

محمدین دوننکی چیرپیشمادا کی جسارتیندن اوشاخلار حساب آپارمیشدی. داها اونا ساتاشماغا هچ کسده جرئت یوخ ایدی. اونلار دوست اولماغا ـ قیلیغینا گیرمگه باشلادیلار .

ایکی ـ اوچ گون ایچریسنیده هامی‌ایله دوستلاشماغا ، عادت ایتمگه ، محیطه اویوشماغا باشلادی.داریخما ـ غریبلیك توزوچکیلدی. یولداشلاری اساس اگله‌نجه لری اولان قمار اوینونو اونا ئوگرـ تدیلر.چوخ وقتلردوره قوروب، باش‌ـ‌باشاوئره‌رك، ئوزسر گذشتلریندن داستانلار قوروب سویله‌یر ، اوغورلوخلاریندان ، دیوار لاردان آشیب حیطلره دوشدوکلریندن، حرکتده ایکن، سچرایب ماشینین ایچیندن شئی سالماخلاریندان ، توتولماخلاریندان ، دویولمکلریندن ، کلـه

وورماق، پیچاق چکمکلریندن شیشه‌ـشیشه دانشیردیلار. محمدده دقتله اونلارا قولاق آسیردی . یـاواش ـ یاواش ، سینمالاردا قهـرمانلیـق و و جنایت موضوع لاریندا کی ، فیلمره تماشا ائدیب ، تحت ـ تأثـره قاپیلمیش؛ خیال عالمینده ئوزلرینی اثرلرین قهرمانی یئرینده گورمك استه ین جوانـلار کیمی ، محمـد ده ئوزونو بو کیچیك یارامازلارین یئرینـده گورمك هوسی قلبینده اویانماغا ، پرواز اتمـگه آماده اولان قوشلار تك قانات چالماغا ; گونلر ئوتدوکجه ، بو فکرلر قوتلنمـگه، ئوز پاك دویغولارینی اونوتماغا باشلایردی . بویله‌لیـکله ، اوچ آیـدا دارالتأدیب اونوسلاحلانمیش، آماده بیراوغرو کمی‌ائشیه بوراخدی . محمد سونسوز بیر علاقه ایله ایشه باشلادی . دویوله ـ دویوله ، زندانا دوشوب چیخا ـ چیخا، پیشدی، برکیدی. بویو دو. ایگرمی یاشینادو ـ لانـدا ، بدنی گوزله‌نیلمز بیر طرزده بـویوبوب هیکللی ، قوتـلی ، چپیك ـ قیوراق و قورخمـاز بیر جانـاوارا چؤوریلـدی . ووروشـدا ـ دویوشده هیچ کس قاباغینا چیخا بیلمه‌دیگیندن ، اونا « قارتال » آدی قویوب دسته باشی ائتدیلر . بویوك اوغورلوق ، قاچاقچیلقلار پیشه سی اولدو . هر پیس ایشه ال آتدی . گونو قمار اویناماق ، بدمستلیك‌له کئچدی . زندان دده ملکونه چؤوریلدی . بویله‌لیـکله او ، ایـگرمی دوققوز یاشادولدو .

✡ ✡ ✡

بیر گون‌قارتال‌جواهراتسراغیله‌بیرحیطه‌اوغورلوغا گیرمیشدی. هامی یاتمیشدی . آنجاق بیر قادین آیـق ایدی . او کورپـه ـ مریض بیـر اوشاغین باشی اوزرینـده اوتوروب ، اونا لایلای دئیر ، هر ایکی ساعتدن بیر بوغازینا چای قاشیغیله درمان توکوردو. اوشاغین مریض ـ

لیگی‌آغیر و نا راحت ایدی. او، هم قوسور، هم آیاق یولوچکیردی. هامی‌شیرین یوخودا ایکن ، آنا پرستارلیق ائدیردی . گوزونو او ــ شاغین اوزوندن آیرمیردی . هچ عاشقین عشقی‌آنانین ئوزبالاسینااولان سئوگیسی قدر یوکسك اولابیلمز . آنامحبتی پاك آسمانی‌بیرهدیه‌در. اونون بوتسون وارلیغی ئوزکورپــه سینه باغلی در . او، گــاه اللهه یالواراق ، بالاسینا شفا دیله‌یر ، هردنـده گوز یاشی اولدوز کیمی ، یاناخلارینداپاریلدایردی . قارتال ساعتلرله بو منظره یه تماشاائتدی. یورولدو. آنجاق، آنا یورولمامیشدی . اول آخشامدان اولدوغو کیمی، همان حرارت و محبتله اوشاغین بــاشینا دولانیردی . نه یوخو یادینــا دوشور ، نــده بئزیردی . آنانین بو حالی قارتالین روحینه ، قانینا ، ایلیکلرینه قدر ایشله دی .

ــ آنا محبتی ! .. دئیه ، دوداخــلاری ترپندی . اونون یاتمیش دویغولاری اویاندی. قارتالی تهرانا چکیب گتیرن ئوزدوغما ـ وفاسیز آناسیندان انتقام‌آلماق حسی ایدی . او ، ایللر ایله اونو آختاردی . آنجاق، مریم ایکنجی‌اری ایله‌ده سازش ائده بیلمه میشدی . اری اونا خیانت ائتدیگیندن،زهرایچیب ئوزحیاتینا صون قویموشدو. نرگزین: « سنی سئون اوشاغیداسئوردی » سوزلری‌ئیرینی دوتموشدو. بوخبردن قارتال‌او قدرده دوتولمادی. چونکه، قارتالین بوینوندا اونون‌آنالیق حقی یوخ ایدی . قارتالین یادینا دوشن آنالیغی نرگزایدی .

ــ دئمك ، اودا منی بوزحمتله‌بویودوب ؟ ! دئیه، فکره گئتدی. اونون نوازش و محبتلری ــ قایغیسی یادینا دوشدو . بو تصادف اونا ،

اوقدر تأثر ائتمیشدیکی ، هاردا اولدوغونو بئله اونوتموشدو .
ـ آه ! .. آنا ! .. دئیه، اوره گیندن‌قوپان ناله حیطه یاییلدی.
قادین بو سسدن دیکسنیب آیاغا دوردو . قارتال قورخدوغونو گور - دوکده ، اونو قورخودان چیخارتماق مقصدیله ، پنجره‌نین قاباغینا چیخدی .
ـ قورخما ! قورخما ، باجی ! من .. من .. دئیه سوزونو دئمك استدیکده ، آنا بو بیچیم سیز ـ دیوصفت آدامین قیافه سیندن وحشت ائدره‌ك، چیغریب ئوزوندن گئتدی. قارتال بویله گورنده، شاشیرمیش پشیك کیمی ، سیچرایب دیواردان ئوزونو کوچه‌یه سالدی . اونون تاپیلتی سینا ، آوارا ایتلرین هوروشمه سسی باشلادی . یولداشلاریندان ایکی‌نفرجیب ماشینیندا اونو گوزله‌یردیلر . او ، ئوزونو یولداشلارینا یئتریب، سرعتله ماشینی حرکته گتیردی. اونلار قارتالی ال - آیاغینی ایترمش ، پوزغون گوردوکده ، بیری :
ـ اله گتیره بیلمدین ؟ دئیه ، نگران باخیشلارلا اونا سوال وئردی .
ـ یوخ ! .. دئیه، قارتال حدتله جواب وئردی . یولداشلاری قارتالی فقط، برك مست وعصبانی اولدوغو زمان‌بوحالدا گورموشدولر. او، دوغرودان‌دا مست ایدی . اما ، شراب مستی دگلدی .
گئجه‌دن‌چوخ کئچمیشدی. او، یورغون ـ ازگین بیرحالدا ، ئوزیاتاغینا اوزاندی.فکری‌هلده‌ده،مریض‌اوشاق‌وآناسینین‌یانیندا ایدی. اون‌بئش ایل‌آیریلیقدان صونرا،نرکز ، حمید ، یاسمن وآللهویردی کیشی یادینا دوشموشدو . اونلار گوزونون قاباغیندا سان گئدیردیلر.

بویله‌لیکله ، اونو یوخو آپاردی .

ائرته سی گونو آخشام چاغی ایدی . قارتال روزنامه لرده بیر خانمین ئوز مریض کورپه سینین باشی اوزرینـده چیغیریب حالـدان گئتدیگینی، هله‌ده هوشا کلمه‌دیگی خبرینی اوخودو. باشینداتو کلری بیز- بیز اولدو . روزنامه ده گوستریلن آدرس، بواوغورولوغا کئتدیگی ائو ایدی. قادینین قورخـودان اوره گی کئچمیشدی . دئمك ئولسه ، قاتل ـ قارتال ئوزوایدی. آنجاق، قارتال اونو ئولدورمك استه‌میردی. او ، بونون قلبینده دونموش آنا محبتینی ئوز حرارتیله قیزدیرمیش‌ـ یومشالتمیشدی . ئـوز اوشاخلیغینی ، نرگزین چکدیگـی زحمتلری یادینا سالمیشدی . بو خبردمیرچی چکیجی کیمی، کلله سیندن دگیب اونو گیجلتمیشدی. التهاب و هیجانیندان آزقالیردی باغری‌چاتلاسین. قادین «شفا» مریض‌خاناسیندا یاتیردی. قارتال‌تاکسیامنیب مریضخانایا گلدی. قاپیچی لارا انعام وئرمگله، ئوزونو کشیکچی‌دکتره یئتیردی. ئوزونومریضین فامیللریندن معروفچولوق ائدره‌ك ، حالینی سوروشدو. دکتر متفکر و دالغین بیر حال آلاراق :

ـ مریض هله‌که ، آیلمایب . قلبی چوخ ضعیفدر . امید چـوخ آزدر . هرحالدا ، بیز باشاردیغمز قدر چالیشاجایق . دئدی . قارتال دەلی کیمی، اوردان چیخدی. هدفسیز اولاراق، بیرمدت کوچه‌لرده قدم ووردو. داریخدیغیندان آز قالیردی فریاد قوپاریب « قاتل منم!..» دئیه ، باغیرسین. نهایت، او، میخانایا پناه‌آپاردی. آراق استکانلارینی دالبا دال بوشالتدیکی، هرشئی اونوتسون. لکن، عکسینه ، ایچدیکجه آنانین و کورپه‌نین خیـالی داها آرتیق گوزونون ئونونده جانلانماغا،

بویومگه باشلادی . لـول کئفلی ، آنجاق ، پریشان و کدرلی بـیر حالدا ئوزونو یاتاق اوطاغینا سالدی .

سحره یاخین ایدی. او ـ ئوزونو تبریزده ـ بویودویو یوخسول خانواده‌نین ایچینده گوردو . نرگز ، حمید ، یاسمن و آللهویردی غملی بیر حالـدا ، او توروب باشلارینی آشاغا سالمیشدیلار . اونـون سلامینا جواب وئره‌ن اولمادی . هر طرفـه دوندو ، اونا اعتنا سیزلیقلا جواب وئردیلر. بوحال قارتالی داریخدیردی. نرگزه یاخینلاشاراق:

ـ آنا جان ! منم ، محمـدم ! دئدیکده ، نـرگز باشینی یئردن قالدیردی . سونسوز بیر نفرتله اونون اوزونه باخاراق :

ـ یاراماز!. اوغرو! قاتل!.. دئیه، ذیل ـ ذیل‌اونون گوزلرینین ایچینیه باخدی. قارتال اونون کسگین باخیشلارینین قارشیسیندا تاب گتیره بیلمه‌یب، اوزونو حمیده ، یاسمنه ، داها سونرا ، آللهویـردی کشییه طرف دونددی. هر طرفه دوندو، نرگزین « یاراماز ! اوغرو! قاتل ! » دئیه ، دئدیگی سوزلری ائشیتدی . اونلارین مهر ـ محبتدن اوزاق ، نفرتله دولو باخیشلاریندان یاخا قورتارماق اوچون :

ـ آناجان !.. دئیه، نرگزین قاباغیندا دیزچوکوب یالوارماغا باشلادی . نرگز ساکت ـ یومشاق باخیشلارلا :

ـ گئت بوردان ! گئت ، اوره گینی دکیش ، انسان اول ! . . دئدیکده،قارتال وحشت ایچریسینده یوخودان اویاندی. اونون بوتون بدنینی ترباسمیشدی . اوره گی شدتله دویونوردو . یئرینین ایچینده‌جه اوتوروب، نرگز« گئت بوردان. گئت اوره گینی دگیش، انسان اول!» دئیه ، دئدیگی سوزلری کلمه ـ کلمه تکرار ائتدی . او ، تبریزدن

چیخاندانر گزین کچیك بیرعکسینی جیبینه‌قویوب ئوزوایله گتیرمیشدی. بویوتدوروب باشینین اوستونه ـ دیوارا وورموشدو . عکسین قاباغیندا دیزچوکوب :

ـ آناجان! آند ایچیرم سنین‌سوددوه! منه‌چکدیگین زحمتلره! انسان اولماغا چالیشاجاغام !.. دئیب دوردو. پالتارلارینی کئیب سرعتله ئوزونو مریض‌خانایا یئتیردی . کشیکچی دکترهله عوض اولمامیش ، ئوز اوطاغیندا ایدی . او ، قارتالی گوره‌ن کیمی :

ـ خطرئوتدو . مریض‌آیلیب ، حالی یاخشیدر، آرخاین اول. دئدیکده، قارتال قلبینده سونسوز.بیر سئوینج دویدو.سانکه، اوره گی یونگوللەشدی . ائله بیل که ، دنیالاری اونا باغیشلادیلار . دکتردن راضیلیق ائدره‌ك اوردان چیخدی . او دقیقه‌دن ، فتنه ـ فساد اوجا ـ خلاریندان اوزاخلاشدی . بو مدتده او ، ماهر بیر شوفر اولموشدو . بیر شرکتده سوروجولوگه استخدام اولوندو . اونون توبـه ائدیب ، بیردن دگیشیریلمه سینه هامی شبهه ایلـه باخیر، بونوئنی نقشه ، بیر کلك کیمی ، تلقی ائتسه لـرده ، او یولونـو دگیشمیشدی . بیرایـل بویله‌لیکله کئچدی . قارتالین گونلونه وطن و آنا صوو داسی دوشدو. او ، مرخصلیك آلاراق ، عائله سینی گورمك اوچون تبریزه گلیشدی. گمانی گلن یئرلردن آللهویردی کیشی ونر گزی سورا خلا شیردیکه، کاظم آغایا راست گلمیش و میخانایـا دعوت اولونموشدو . تصادفاً ، بوردانر گزله‌اوز ـ اوزه گلیب،حمیدین ورەم‌خسته‌لیگینه‌دوتولدوغونو گوردو .

گناهسیز آنانین ئوزمریض کورپه سینین‌باشی‌اوستونده ئوزوندن

گئتمه‌سی قارتالی آییلتدی ، ئوزونه گتیردی . چیرکین عملـلرینی آتاراق ، توبه ائتدی . ایندیسه ، یاتمش وجدانی اویانمیشدی . اونو انسانلیغا دوغرو صووق ائدیردی . او ، ئوز گناهلارینی فداکارلیق ، اگـر لازیم گلسه ، ئوز قانیله بئله ، یوماغا حاضر ایـدی . ئوزونو زواله اوغرامیش نرگزوحمیدین حامیسی گورور، حمیدین معالجه‌سی اوچون فکرلشیردی . بو رطوبت گون ـ گورمز اوطاغین ورم خسته‌ـ لیگی‌ایله سازیشی‌اولمادیغینی دوشونوردو. اونون قارشیسیندا‌، اوطاغی دگیشمك ، راحت وآسوده بیر یـاشایش قورماق دوروردو . بونـون اوچونده‌پول لازیم ایدی. ایشله‌مکله، چالشماخلا بو - پولودوزلتمگه ایللر ایله وقت لازیم ایدی . آنجاق ، او ضروری احتیاج قارشیسیندا ایدی. سحره کیمی، فکرینده ووروشدوراراق، یول آختاردی.خوروز‌ـ لارین اوچونجو بانیندا اونو یوخو آپاردی . ساعت سکیزی وورانداٌ قارتال یوخودان آییلدی . نرگز و حمیدین مهر ـ محبتله دولو تبسم لریله قارشیلاندی. چای حاضر ایدی.ال ـ اوزونو یویوب، کئچمیشده اولدوغو کیمی، باهم سفره نین دوره سینده اوتوردولار. ساعت دوققوزا آز قالیردی . محمد دوردو . بیر دسته پول چیخاردیب نرگزین قا ـ باغینا قویدو .

ـ آنا جان ! . حمیده یاخشی باخ . هچ بیر شئی اسیر گمـه . امیدوارم که ، منده تئزلیگله قاییدام . دئدیکده، نرگزین چهره‌سینه غملی بیر دومان چوکدو .

ـ سن گئدیرسن ؟ ! . .

ـ بلی ،آناجان ! من گئتمه لیم. دئدیکده، نرگزین گوزلرینده

یاش هالقالاندی . حمیدین اوزونه امیدسیزلیك توزو اوتوردو . اونون باخیشلاریندان، محمدین جانینالرزه دوشدو . سانکه، او باخیشلاردا « منی بو حالدا آتیب هارا گئدیرسن نامرد!»دئیه،افاده‌نی اوخویوردو. حمیدی قوجاخلایب باغرینا باسدی · دونه ـ دونه ئوپره‌ك :

ـ من قاییداجاغام . اینان ، داداش جان !آند ایچیرم . همده، همیشه‌لیك‌قاییدا جاغام . دئیه‌اونلارا امید وئره‌رك ، اور.ان چیخدی.

محمد نرگزه وئردیگی پول مین ایکی یوز تومن ایدی . ائو کرایه سی آیلارلایغیشیب قالمیشدی. باقققالا،چوره کچی‌یه‌بورجلوایدی. نرگز برنجی نوبه‌ده طلبکارلاری راضی سالدی.صونراحمیدین معالجه‌سینه اقدام ائتدی . اونون آرزوسو فقط ، اوغلونون ساغالماغی ایدی. حمیدوره‌م دردینین ایلك درره سینی کئچریردی . معالجه سی چتین دگلدی . دکترین اصراریله ، نرگز همین حیطده گون دوشن بیر اوطاغا کوچدو . حمیده لازم اولان دوا ـ درمانی آلدی . راحتلیغی‌نی ، یئمك ـ ایچمگینی قاییدایا سالدی . بیر آی مدتینده یاواش‌یاواش مریضین رنگی آچیلماغا ، دیزلرینه قوت گلمه گه باشلادی . آنجاق، معالجه سینی دوام‌ائتدیرمك لازم ایدی. حمیدین روحیه‌سی قویله‌شیر، درده اوستون گلیردی . ایکی‌آی کئچدی. محمددن خبر چیخمادی. پول قورتاردی. بیچاره نرگزیئنه نئیلم ـ نئیلیمه قالدی . او، حاضر‌ایدی گوزلرینین ایکیسینده الینـدن آلسینلار . آنجـاق ، حمیدین معالجه سی‌دایانماسین . یوخسوللوق ئوزآمانسیزـ ایتی جایناخلارینی اونون بوغازینا یئرلشدیرمشدی . ناراحتلیق و هیجانی صون دره‌جه‌یه چاتمیشدی .

یاین ایلك گونلری ایدی . گونش ئوز قیزیل ــ ایلیق ساچا ـ خلارینی پنجره‌دن ایچری سالمیشدی . نرگز حمیدین صبحانه سی فکرینده ایدی . گئنه باقـالا مراجعت ائتملی ایدی . اگر ، نسیه وئرمکدن بویون قاچیرتسا، نه ائتملی ؟ دئیه ، دوشونوردو . حمیدده دوروب ، ال ــ اوزونو یوموشدو . آینانی قاباغینا قویوب ، باشینی دارایردی . نرگز ئوز ناراحتلیغینی گزلتمگه چالیشسادا ، حمیدین آیق ـ ایتی باخیشلاریندان یایا بیلمیردی . بویله بحرانلی بیردقیقه‌ده قاپی دویولدو ، پوسچو نرگزین آدینا سفارش کاغذینی وئردی. نرگز اللری اسه ـ اسه کاغذی آچدی . اونون آدینا ایگرمی مین تومن پول گوندریلمیشدی . کاغذین آلتیندا . محمدین آدینی اوخودو . هیجاندان اوره گی ضعیفله‌یب ، یئره چوکدو . حمید قورخموش :

سنه نه اولدو ، آناجان ؟! دئیب ، اونو قوجاخلادی . نرگز ئوزونه توختاخلیق وئره‌رك ، الینی اوغلونون تئللرینه‌چکدی،صونرا، اونون اوزونو تتره‌ین الیله ئوز ـ اوزونه یاپیشدیردی . آغریلاری توختامیش یارالی کیمی ، اوزونده راحتلیغی ـ خوشحاللیغی آندیران بیرتبسم گوروندو . ضعیف بیرسساله :

ــ هچ ، اوغلوم ! دئیب گوزلرینی دولدوردو . الینده کی کاغذی اونا اوزاتدی . محمد اونون امگینی ایترمه‌یب، یامان گونونده دادینا چاتماغی اونون اوره گینی یومشالتمیشدی .

چوخ چکمدی که،حمیدین حالی‌دوزه‌لدی. سینه‌سیندن گوتورو- لموش عکسلرجگرلرینین ساغالدیغیندان مژده وئردی .

پول گوندرندن صونرا ، داها اوندان خبر چیخمادی . بیرنچه

آی کئچدی . بیر گون حمیدین گوزو روزنامه ده بیرعکسه ساتاشدی. بو قیافه اونا چوخ تانیش ایدی. بلی، او ـ ئوزوایدی . محمد ایدی. حقینده « قارتالین ئولومو » سرلوحه‌ده مفصل بیرمقاله یازیلمیشدی . آنجاق‌نه‌اوچون تو به سینی‌سیندیر دیغیندان‌هیچ بیرسوز یازیلمامیشدی.

قوجالیقدا یورغالیق

حاجی فرج آلتمیش یاشیندا ، آلچاق بویلو ، قارا یاغیز،دولو، ئیکه قارین ، گوزلری کیچیك ، باشی داز ، ساده و خوش صحبت بیر آدام ایـدی . جوانلیغیندا چوخ زحمت ـ مشقت چکمیش اولسادا ، ایکنجی دنیا محاربه‌سی دوروندہ بازاری دوتموش ، قـاچاق مال آلیب ساتماخلا ، ئوزونه گوره دولانیشیق دوزلـده بیلمیش ایدی . شهـرین لاپ گوزونده حیه طی ، دکانی ، زندگانلیغی وار ایدی . اصل ایشی بقـال اولسادا ، جنگـدن صونرا ، ایشی بویودوب خـرازی دکانینا دوندر میشدی .

اونونلا ـ منیم‌تانیشلیغم‌هله‌لاپ جوانلیق ـیوخسوللوق‌وقتلریندن باشلامیشدی . حاجی چوخ صحبت جیل آدام ایدی . اگر بیری چنه ـ سینین آلتینا دوشسه، الیندن قورتارماغی آلله‌ه قالمیشدی. صحبتلریده معمولا : ئـوز سر گذشتیندن ، چکـدیگـی چتینلیکلردن ، ائتدیگـی یاخشیلیقلاردان، بیر سوزله، انسانلیقدان‌ـ گذشتدن‌اولاردی. حافظه‌دن بیر آزکاسب اولدوغوندان، چوخ وقت صحبتلرینده تکراره یول‌وئره‌ر، قولاق آسانی یوروب ـ بئزدیره‌ر ، دده‌سینی یاندیراردی . من اونون یانینا تئز ـ تئز گئتدیگمدن صحبتلرینین منیم اوچون تزه‌لیگی یوخ

ایدی . بوراسینیدا دئیم که ، آرامیز یاخین اولدوغوندان منیم سوزوم اونا توخونمازدی . اوناگوره ده ، سوزه باشلایاندا ، اگر ائشیتمیش اولدوغوم بیر صحبت اولسا ، سوزونو کسیب :

ـ داداش ! بونون شاباشینی وئرمیشیك . تزه صحبتین وار ؟ دئیه ،سوروشدوخدا ، قاه ـ قاه چکیب گولر :

ـ یوخ ، تزه صحبتیم یوخدور دئیر ، سوزو دگیشردی . هر گوزه‌لین بیر عیبی اولدوغو کیمی، منم دوستوموندا بیرعیبی وارایدی . اونون نظرینجه اگر ، بیری ـ بیرینه یاخشیلیق ائتسه ، الیندن دوتسا ، او آدم گرك ئوز چوره گینی آغزیندان چیخاردیب ، بونون بوغازینا تیخایا، هر یئرده اونون تعریفینی ائده . والا ... یاخشیلیق بیلمه‌ین ، دوزـ چوره‌ك آیاخلایان آداملارجر گه سینه یازاردی . اوقدرده، باشقاـ سی اونوتعریف ائتمگه احتیاج یوخ ایدی . اگر ، بیرینه ـ بیرتیکه چوره‌ك وئرمیش اولسا، هریئرده ئوزو اوندان صحبت آچیب داستانلار دوزلدردی . لازیم گلسه اللی دفعه ده باشینا چالاردی . آدام گره‌ك انصافدان کئچمه سین. الیندن گلسه ،یاخشیلیغی اسیرگه ینده دگلدی. البتده ـ انسانلیق خاطرینه یوخ‌ها!.. شهرت‌اوچون.دئسینلر که،فلانکس ـ فلانا یاخشیلیق ائتدی . بیر گون یئنه دوستومون یانینا گئتمیشدیم . من ایچری گیره‌ن کیمی ، خوش ـ بئش دن صونرا ، چیگینلرینی چکدی . بوینونو قینینایغیشدیریب ، اللرینی آچدی :

ـ والله ، آدام نئیله‌سین ؟ .. قدینی دوزلدیب سوزه‌نه ادامه وئردی :

ـ بیرده آدام گره‌ك آدامین دردینه دگسین ده . بس بشر نه

اوچوندر ؟ من سوزون آراسینا گیردیم .
ـ گینه نه اولوب حاجی آقا ! دئیه سن تزه خبروار؟ دئدیکده:
ـ یوخ، بابا ! .. ائله بیرخبر یوخدور . دونن سحرباشی یولوم مشهدی غلامحسینین کاراژینـا دوشدو . گوردوم بیر قوجا کیشی الی قوینوندا دایانیب،یانیندا دا ، بیرآرواد ـ آنام ـ باجیم اولسون بیرده جوان بیرقیز . گوردوم بیچاره چوخ نا راحتدر. دئدیم :
ـ داداش ! نه‌وار ، نه اولوب ؟ دئدی :
ـ والله ، تزه مسافرتدن گلمیشیك . آداملاریمیزین آدریسینی بیلمیرم . یئر ـ یوردوموز یوخدور . آرواد اوشاخلا قالمیشام بئله . من دقتله بونا، آروادینا وقیزینا باخدیم. اوره گیم دایانمادی . دئدیم:
ـ داداش ! بونون فکری‌یوخدور. الحمدالله ، مگرمسلمانلیق دگل . من ئوز حیطمده سیزه بیر اوطاق وئره‌رم . تا ال ـ آیاغین آچیلیب ئوزونه یئر تاپانا کیمی . دئیب ، شئی ـ شویلرینی یغیشدیریب ائوه گتیردیم. آروادی، قیزی آز قالیردیلار منی یالاسینلار .
ـ مرحبا داداش ! .. دوغرودان‌دا صواب ایش گورموسن . ال دوتماق ، علی‌دن قالیب . دئیـه ، حاجی آغانی گوردویـو خیر ایشـی اوچون تشویق ائتدیم . بوصحبتدن اون گون کئچدی . یولوم گینـه حاجی نین دکانینا دوشدو . گوزوز یامانلیق گورمه‌سین · فاطما خانم ، حاجی نین آروادی ، گوزونو یوموب آغزینی آچمیشدی . ائله که ، منی گوردو . حاجینی بوراخیب مندن یاپیشدی ،
ـ گوزون آیدین ، گوزوموز آیدین ! یاخشی گلمیسن . من: تعجبله .

ـ خیر اولا فاطما خانم ! بو نه سس ـ کویدورسالمیسان، مگر نه اولوب ؟ دئیـه ، سوال وئردیکـده ، بیر هنرپیشه کیـمی ، آغیز ـ بورنونو اگیب ، ال ـ قولونو ئولچه ـ ئولچه :

ـ نه اولاجاق؟ ! آلتمیش یاشیندا قیللی دانا، ایندی تزه دوشوب میدانا. سنین عزیز، آیدان آری ـ سودان دورو دوستون عشق بازلیق هوسنه دوشوب. دئدیکده ، حاجی عصبانیتله :

ـ حیاسیز، بسدور !.. جهنم‌اول بوردان ! والله!. آللهی‌اکبر! دئیپ ، منه طرف دوندو : ـ آکیشی ! سن آلله بـو قانجیغین شرینی منیم باشیمدان سوو . آخی ، گورمندن نه استه‌یر ؟ ! دئدیکده ، فاطما خانیم دیشلرینی قیجیرتدی ، گوزلرینی برلدره‌ك :

ـ نه استه‌یه‌جگم ؟ ! طلاغیـمی استه‌یرم ! دئدی . من گوردوم خیر موضوع چوخ جدیدر . ار ـ ایله آروادین آراسینا گیرمگین خطری یادیما دوشدو . قورخودان توکلریم بیز ـ بیز اولدو. آنجاق، نه ائده بیلردیم ؟ ئوزومو وظیفه قارشیسیندا گوروب، ناچار ، بونلاری آتان یاخشی ـ آنان یاخشی بیر طهر ساکت ائتدیم . دعوا ـ دالاشین سسی ائشیـگه چیخماسین دئیه، من ایچری گیره‌ن کیمی، حاجی‌دکانین قاپیسینی قفیللامیشدی . بونلاری دکانین آخیرینا چکدیم .

ـ بالام ! . بیر هوسله نیزی باسین . آلله شیطانا لعنت ایله‌سین. بیر دئین گوروم نه اولوبکی ، ایش طلاغا چکسین ؟ فاطما خانم ! آلتی اوشاق آناسیدا طلاق سوزو دانیشار ؟ دئدیکده ، فاطمه خانم :

ـ بس آلتی اوشاق آتاسیدا تزه‌دن اون دورت یاشیندا قیز آلماق فکرینه دوشر ؟ !.. دئیـه ، جواب وئردی . من ئوز ـ ئوزومه: « نجه

یعنی اون دورت یاشیندا قیز آلماق» دئیه فکرلشیردیم . دوغروسو ، ایناناا بیلمیردیم که حاجی، بئله‌هوسه دوشه. بیردن:

ـ بئله عجب ائدیره‌م ! .. آلیمین ایچیندن گلیـر . لاپ سنین آجیغینا ائله، بو گون آلاجاغام! دئیه، فاطما خانیماوئردیگی‌جوابیندان من هویوخوب لاپ مات قالدیم .

ـ بویور. ائشیتدین نه دئدی ؟ گوردون که ، من یالان دئمیره‌م. دئیب ، الینی دخل میزینین اوزرینه چیرپدی .

ـ بوساعت گره‌ك منیم طلاغمـی وئره‌سن ! یـوخسا، اود ووروب ئوزومو اودلارام ! دئدی . من بونلارین آراسیندا قالمیشدیم . دئمگه سوزوم یوخ ایدی . گاه اونون ـ گاه بونون اوزونه باخیر ، آرالیقدا کوتك یئمگه ئوزومو آماده ائله میشدیم . حاجی ایله فاطمه خانمین آتشماسی ساچ ـ صاققال یولدوسونا چاتمیشدی‌که ، بو حالدا ، ایکی نفر دکانین قاپیسیندا دایانـدی . بونلاردان بیری قـرخ بئش ، اللی یاشلاریندا ، اوجابویلو ، ایری سوموکلو ، بدنی ضعیف دوشموش بیر کیشی ایدی . او بیری ۲۲ ـ ۲٤ یاشلاریندا جوان بیر اوغلان ایدی. قوجا الینی قاپینین دسته‌سینه قویوب آچماق استه‌یردی . حاجی اونو گورن کیمی ، یو گوروب قاپینی آچدی . فاطما خانم ، یئری سوپور ـ مکده اولان چادراسینی یغیشدیریب ، چپ ـ چپ گلنلره باخیردی . منه اشاره ائدره‌ك :

ـ کیشینین قاین آتاسیدر . گورنجه دونبك کیمی ، آتیلا ـ آتیلا قاباغینـا یو گورور . دئیب، اوزونو دیواره طرف چونـدردی . حاجی سونسوز بیراحترام‌لا، صندل‌چکیب اونلاری اوتورتدو. تئزیو گوروب

دورت دانه شیرین‌چای سفارش وئردی.فاطماخانم، شدتی‌سون دره‌جه‌یه قالخمیش بیر بوخار قازانینا دونموشدو . اوره گمده دیئردیم ، «آللـه سن ساخلا ! » منه ائله گلیردیکه ، ایندیجه پارتلایاجاقدر . آنجاق ، • مشهدی رستمین :

ـ کلدیم سیزدن خداحافظ لشم. دئیه ، دئدیگی سوزلر ، دئیه‌سن اونون قازینی آلدی. چادراسینین آلتیندان سینه سی‌دمیرچی کوروـ یو کیمی ، دولوب ـ بوشالدی . درین نفس آلدیغی آیدین گوروندو . مشهدی رستم یانیندا کی جوانی نشان وئره‌رك :

ـ بیزیم قیزین آداخلی سیدر. دئدی . حاجی تعجبله :

ـ دئیرسن ، قیزین آداخلیسیدر ؟ !

ـ بلی ، بلی ! گلزارین نشانلیسیدر . بوردا اولورلار .بو گون سوراخلاشیب گلیب تاپیبدر . بیزی ئوز ائولرینه آپارماق استه یـر . دئدیکده ، حـاجی نیـن کیچیك گوزلری بویودو آغزی آچیـق قالمیشدی .

ـ بس ؟ ! .. دئیب سوسدو . سوزونون دالینی گتیره بیلمدی . فاطما خانمین قیریشیقلاری آچیلمیش، اوزونو بو طرفه دوندرـ میشدی . فرصتی فوته ویرمه یب ، کنایه ایله دولو بیر ادا ایله :

ـ اوتانما ! .. دیگیلن بس من ؟ ! . فاطما خانمین بو سوزوندن مشهدی رستم ایله جوان بیر آزهویوخدو. حاجی بوزارمیشدی. دوداـ خلاری تتره‌یر، آجیغیندان دیشلری باغارساخلارینی کسیردی. پیچاق وورسان قانی چیخمازدی . دئمگه‌ده سوزو یوخ ، نطقی کسیلمیشدی . قوناخلار حاجی‌نین حالی دگیشیریلدیگینی دویدولار . آنجاق، اصل

مسئله‌دن خبرلری اولمادیغیندان ، ساکت اوتوروب ، قاباخلارینا قویولموش چایی ایچمگه، سویون شیریلتی‌سینا قولاق آسماغا باشلادیلار. بیاخدان بری فیتلینه اود وورولموش بمب کیمی ، پارتلاماق قورخوسو اولان فاطما خانم بیر آندا، قوزویا دوندو. مطلبینه چاتمیش بیرمعشوق کیمی ، شادلیق قیغیلجیملاری اوزونو ایشیقلاندیردی . مخصوص بیر ادا ایله حاجی‌نین قاباغیندان کئچه ـ کئچه :

ـ بس من گئدیم خانملارلا گوروشوم . گئده‌رلر گورمه‌رم ، خجالت قالارام.دئیب، اوزونو منه چوندردی ـ خدا حافظ ،آغاداداش. دئیب ، دکاندان چیخدی .

آللەکافره‌ده گوسترمه‌سین . حاجی نین حالی اودوزموش قمار-بازلارین حالینا دونموشدو . قاش ـ قاباغیندان کیفرلیك یاغیردی . دوداخلاری یئر سوپوروردو . نه باشیزی آغریدیم . مشهدی رستم ایله کوره کنی چایلارینی ایچیپ ، مین جور تعریف ـ تمجیدله ال وئریب، خدا حافظ لشیب دکاندان چیخدیلار. حاجی دکانین ایچینده ایکی باش اوطرف ـ بو طرفه گئت ـ گل ائله‌دی. ناراحتلیغی آیدین گورونوردو. بیردن قیزیشان آدام کیمی ، اونلارین دالینجا ائشیگه یو گوردو .

ـ آغای مشهدی رستم! بیردقیقه لیگه بورا زحمت چك . دئیه، کیشینی سسله دی . ئوزو تئز قاییدیب ، دخیلین دالینا کئچدی . بیر تیکه کاغذ و قلم تاپیپ ، نه ایسه ، تئز ـ تئز یـازدی . مشهدی رستم قاییتمش ایدی .

ـ بلی ، حاجی آغا ! فرمایشیز واریدی؟

ـ خوب ! .. گئدیرسیز آلله یاخشی یول وئرسین . بس بیزیم

حسابیمیز ؟ دئدیکده ، مشهدی رستم :

ـ چشم حاجی آغا ! سیزین یانیزدا بوینوم قیلدان ایشگه‌در . بیز دوز اون گون سیزین‌اوطاخدا اولموشوق. هر نه بویورورسان‌تقدیم ائدیم .

ـ صحبت ائو کرایه‌سی دگل .

ـ بس ندر ؟ حاجی عینگینی گوزونه تاخیب ، الینده کی کاغذ پارچاسینی اوخوماغا باشلادی .

ـ باشماق زنانه ـ بیرجفت ۲۰ تومن . ایپك چرقت بیردانه ـ ۱۰ تومن. جوراب نایلون بیرجفت اون تومن. نقد ۲ تومن. بیرقوطوشیرینی بئش تومن . مشهـدی رستمین قاشلاری چاتیلـدی . اوزو بوزاردی . عصبانیتله :

ـ من نه وقت بونلاری سندن آلمیشام ؟

ـ سن آلمامیسان . ائوه وئرمیشم .

ـ من دئمیشم وئر ؟

ـ یوخ . وئرمیشم ده .

ـ یئرسیز وئرمیسن

ـ دی ، بودا بیزیم یاخشیلیغمز .

ـ منیم ائویمه شئی لازیم اولسا، ئوزوم آلارام . سن آنلامامیسان وئرمیسن . دئیه ، مشهدی رستمین سسی اوجالماغـا بـاشلادی . من گوردوم سس‌ـ کوی اوجالسا ، دوستومون آبرو وحیثیتی تمام آرادان گئده جك . بیـا برچیلیغا چکه‌جك . تئزحاجییا یاناشیب :

ـ کیشی، ئوزووو بیابرائلمه!. دئیب، مشهدی رستمین قولوندان دوتوب ائشیگه سالدیم . او ، داش دگمیش آیی کیمی دونقولدونا ـ دونقولدانا چخیب گئتدی. حاجی لاپ ئوزوندن چیخمیشدی. تئز بیر سیغار یاندیریب ، اونا وئردیم. چکدیگی سیغارین توستوسونو بورنو- نون دئشیکلریندن فواره کیمی ، ائشیگه بوراخیب :

ـ دی گل بوندان سونرا ، جماعته یاخشیلیق ائله ، ال دوت . دئیه، دئینمگه باشلادی. حرصی بیر آز سویوموشدو. یاواشجا اگیلیب قولاغینا دئدیم :

ـ حاجی داداش ! سنین بو نمایشنین آدینی نـه قویاق ؟ حاجی باشینی قالدیریب ذیل ـ ذیل اوزومه باخدی . صونرا ، گولومسه‌یب ، یاواشدان :

ـ قوجالیقدا یورغالیق . دئدی.

گل دسته سی

۱۳۲۶ - نجی ایلین بهاری ایدی. داریخما منه ال وئردیگیندن، قصبه نین اطرافینا گزمگـه چیخمیشدیم . قات ـ قات اوجالان صیـرا داغلارین قوینوندا یئرلشن « مظفر قلعه سی » نین طبیعت گوزللیگی انسانین روحونو اوخشایردی. داغلارین اتگیندن شاریلتی ایله آخیب، انسان عمرو کیمی ، گئدن چایلارین همهمه‌سی ، هرطرفده قاینایب قالخان دورو بولاخلارین زمزمه سی، حزین ـ حزین اسن یئلدن، رقصه گلن یارپاخلارین پیچیلتی سی ، آزاد قوشلارین بوداخدان ـ بوداغا سیچرایاراق ، سئوینجله دولو، شیرین نغمه‌لری ، منی ئوز غم ـ خیال دنیامدان آیرمیش ، گل ـ چیچکلرین عطری دوتغون شراب تك منی مست ائتمیشدی . هرطرفه اوز دوندرسن ، طبیعت ئوز گوز للیگی ایله انسانین اوزونه گولوردو .

گزه ـ گزه ، گلیب [۱]) ایلدیـریم بولاغینین باشینا یئتیشدیـم . یورولموشدوم . ال ـ اوزومو یـودوم . بولاغین کنارینـدا اوتوروب ، یئرین سینه سیندن گوز یاشی کیمی، قاینایب ـ قالخان دورو سویا تماشا ائتمگه باشلادیم. ندنسه ، یئنیدن غم‌لشکری منه‌هجوم ائتدی. اوره گیم

۱) قلعه مظفرده « چشمه برق » آدیله معروف بیر بولاخدر.

دولغون بولوت کیمی دوتولدو. ئوز ائل ـ اوبام ، وطنم یادیما دوشدو. ایندی اوردادا طبیعت ئوز دونونو دگیشیب . دوزلر ـ یامـاجلار آل یاشیلا بورونوب هر گولون اوزرینده بیر بلبل جه ـ جه وورور. چوللرده قویون سورولری ، قوزولار ملەشیر . چوبانین چالدیغی یانغیلی توتك سسی داغ ـ درەلره یایلیر . بهار ، هر یئرده بهاردر . آنجاق ، منیم وورغون گونلوم وطنمین یازینی آرزولایر . آخی ، من اونون قوینوندا بویوبوب ـ بویا چاتمیشام. تورپاغینین هر آددیمیندا سئوگی ـ سئویخ، کدرلرله دولو خاطرەلریم واردر. هر شئدن اوستون ، سئوگلیم ده اوردادر . او، گوزو یولدا منی گوزلەیر. آیریلیق دردینی کیم بیلمیر؟.. اورەگیم طوفانا دوتولموش دنیز کیمی ، تلاطمـه گلمیشدی . داهـا طبیعت گوزللیکلرینی گورموردوم . روحم قوشو وطن‌دیاریندا پروازا گلمیشدی. اونون خیالی گوزومون ئونونده جانلانیردی . اودا منیم کیمی پریشان، سولغون ، دوتغون، دولغون گورونور. او دا ، هجران اودوندا یانیردی . آمان آلله.! .. نه قدر دوزولمزدر ! ...

ایکی الیم ایله باشیمی دوتدوم . سانکه ، بونونلا بئینمده عملەـ گلمیش‌فرتینانی ساکت ائتمك ایسته یردیم. سون گوروشوموزدن‌آلتی آی کئچردی . آیریلیق دقیقەلرینده اوز وئرەن هیجان، گوزیاشلاری، امید سیز باخیشلار بیر ـ بیر گوزومون ئونونـده جانلاندی . بوتون وارلیغمی سارسیلتدی .

بویله بحرانلی بیر حالدا ایکن ، محبتله دولو اینجه بیرسس :

ـ آغا، سلام!.. دئیه، منیم دادیما چاتدی. قورخونج یوخونون وحشیتندن اویانان آدام کیمی ، ئوزومه گلدیم ـ قارشیمدا اون ـ اون

ایکی یاشلاریندا، قیوریم ساچلی، آیاق یالین بیر لرقیزی گوردوم . او الینده بیر دسته گل ، قاباغیمد دایانمیشدی . قارا ــ ایری گوزلرینده مهر ــ محبتله دولو وحشی بیر باخیش وارایدی .

ــ من بو گولو سنه درمیشم. دئیه ، گل‌دسته سینی منه اوزاتدی. من شاشقین بیرحالدا ، گولو آلدیم. او ، سئوینره‌ك ، گللرله بزه‌نمیش اوتلاری یاراراق، ده‌لی جیران سچرایشلاریله اوزاخلاشدی. من اونو تانیدیم. المده کی گل دسته سنه تماشا ائتمگه باشلادیم. نرگز، بنفشه و سائره .. رنك به رنك گوللرین آراسیندا یئرلشدیریلمیش ایکی دانه لاله‌گولو بو دسته نین گوزللیگینی تماملامیشدی .

بو گل دسته سی‌معصوم بیر قلبده چیچکله‌نن پاك بیرعشقین ترنمی ، قدر دانلیغین افاده‌سی ایدی .

گل دسته سنه تماشاائتدیکجه ، اونون آل ، ساری ، قیرمیزی ، بنفشه‌چیچکلرینین،یارپاخلاری خاطره دفتریمین‌ورقلرینه چؤوریلدی.

✡ ✡ ✡

بو گونکی کیمی یادیمدادر . قیش ایدی . قار عظمتله اوجالان داغلاری دوتسادا، هله،الشتردوزلرینه آغ‌ئورپه گینی‌سره بیلمه‌میشدی. بهمن آیینین اوچو ایدی . آخشام طرفی بیردن آغ ــ قالین بولوتلار رقصه گله‌رك ، گوك اوزونو دوتدو . سویوق سازاق قارشیسینا گله‌نی قامچیلاییب‌قووودو. هوا قارالدیقجا، سویوق داهادا ئوزونو گوستریر، قار ـ بوراندان خبر وئریردی . بیزده دورت نفر یولداش ، قالانمیش دیواربخاریسینین دوره سینه یغیلمیشدیق. بیزیم‌اختیاریمیزا وئریلمیش بواطاق، هرشئدن‌آرتیق ، کیچیك بیر کندلی تووله‌سنه اوخشایردی .

دیوارلاری توستودن قارالمیش ایدی. قاپیسی قیریق،پنجره سیده یوخ ایدی .چالا ـ چوخور دوشه‌مه سینده یورد سالمیش بیره لر چوولاندا ایدی .

انسانین اوزوبرك اولار. اگر ، آزدا اولسا ، امید نوری قلبینه ایشیق سالمیش اولسا، هرچتینلیگه دوزه‌ر . بیز ایکی آیدان بری بو اوطاخدا ، گونلری بیر ـ بیر یولا سالیردیق . هامیمیز بیـرددلـی ایدیك. بخارینین توستوسوایچرینی دولدورموشدو. آجیشان،یاشارمیش گوزلریمیزی هردن سیله‌رك . نوروز کیشینین‌صحبتنه قولاق‌آسیردیق. او، هامیمیزدان یاشلی ، دنیاگورموش، ئولکه‌لر گزمیش ، روزگارین استی ـ سویوغونو دادمیش ، شیرین صحبتلی بیر آدام ایدی . اوجـا بویلو ، انلی کورکلی ، ساچ ـ صاققالی آغارمیش بو آدامین ، اوزو، آلین قیریشیقلاری، سویله دیگی داستانلاری کیمی حکایه‌لر ترنـم ائدیردی . او ، بو گون بیزه ئوز ائـل اوغلوسو ستارخانین داستانینی سویله‌یردی. او، صحبتینی قورتاریرکن ، اوجاخداکی اودونلاریانیب قورتارمیشدی . قیرمیزی کوزلرین اوزونوکول قاتلاری ئورتموشدو. ائشیگین سویوغوقاپینین چاتلاریندان‌ئوزونوایچری ووراراق،اوطاغین هواسینی سویوتماخدا ایدی . یاتاق یئرلریمیزی دوزلتدیك : آفتافـا گوتوروب ـ گئری قاییدانلار ، بوزوشموش بیر حالدا:

ـ قار یاغیر .

ـ بوراندر! دئیه،ئوزلرینی‌ایچری سالیردیلار.هرکس‌یورغانینی باشینا چکیب ئوز نفسیلـه یئرینی قیزدیرماغـا چالشیردی . بودا - انسان عمروندن بیر گون ایدی، کئچدی .

ـ سحر ایشیغی قاپینین چاتلاریندان کئچره‌ك ، داخمانین قارا-نلیغینی بوغموشدو. یئریمدن قالخیب پالتارلاریمی گئیدیم.چای قویماق اوچون سو یوخ ایدی. دولچانی گوتوروب ائشیگه چیخدیم. هر یئری قارئورتموشدو . آخشام گون اوزونو دوتموش بوز بولوتلاردان خبر یوخ ایدی. گونشین زرین ساچاخلاری قارلی داغلارین زروه‌سینه‌یاییلا راق ، اونلاری ـ تأتر صحنه سینده اوزونه پروژه کتورسالینمش گوزل بیر هنرمند اوزو کیمی ، جلوه‌لندیریردی . آسمان صاف ، هوا تمیز، اوره‌ك آچان ایدی . آیاز وشاخداداں،کوچه لـرین کناریله اوزانان آرخ سولارینین اوزو قایماق باغلامیشدی. حزین ـ حزین اسن شمال-یئلی ائو بخاریلاریندان قالخان توستونو جنوبا دوغرو هایلاییردی. من قصبه‌نین شرق طرفینده‌ن آخیب کئچن « ایلدیریم بولاغی » سویوندان گتیرمه‌لییدیم . بوداخلاری قارایله ئورتولموش آغاجلارین آراسیندان کئچره‌ك ، بولاق‌سویونا یاخینلاشدیقدا، سویون کناریندا باشی آچیق، قیوریم ساچلی ،آیاق یالین ، سویوخدان آل دوداخلاری گوگرمیش، کیچیك بیر لر ـ قیزی گوردوم. او ،آیاخلارینین بیرینی گوتوروب ـ او بیرینی قویور ،گوزیاشلاری بوزارمیش یاناخلارینی ایسلاتمیشدی. قاباغیندا سو ایله دولو بیرقازان وارایدی . بو منظره منه « ویکتور-هوغونون » « قوزیتا » سینی خاطرلاتدی . او ، رومانتیك بیر داستان اولسادا ، بو ، گوزومون ئونونده جانلی بیر واقعیت ایدی . تئز قیزا یاخینلاشدیم.

ـ نه اوچون آغلاییرسان ، قوزوم ؟ دئیه ، سوال وئـردیکـده ، ظواللی قیـز جیغاز ، تتره‌ین کیچیك ـ توپول اللریله گوزیاشلارینی

سیله‌رك :

ـ قازانی باشیما قالدیرا بیلمیرم . دئدی .

ـ گوجون چاتدیغی قدر دولدورسانا !.. او، بوغونوق ایشقرـ
تیلارلار :

ـ آز دولدورسام خانمین آجیغی دوتار . دئدی .

ـ آتاـ آنان یوخدورمو ؟

ـ اونلار کندده در .

ـ سن کیمین یانیندا اولورسان ؟

ـ آغانین .

ـ آغان کیمدر ؟

ـ ارباب در . علی خاندر ، دئیه ، جواب وئردیگی زمان داهـا برك تتره مگه باشلادی. اونون حالی منی شاشیرتمیشدی. تئز قازانی قالدیریب باشینا قویدوم .

ظواللی قیز جیغاز، قیشلاری دولاشا ـ دولاشا بیر ـ ایکی آددیم ایره‌لیلدی. سویوق اونوحالدان سالمیشدی. قازانین آلتیندا موازنتینی ایتیردی . اونون حرکتلرینی گوزدن قویمایردیم . تئـز ، قازانی باشیندان قاپدیم . او ، دیزی اوسته یئره گلمیشدی . تئز قالخدی . وجودینی مبهم بیرقورخو بوروموشدو. سحر ـ سحر قاباغیما چیخمیش بو اقبالسیز پریه اوره کدن آجیدیم .

ـ آدین ندر ؟

ـ مهری .

ـ آغلاما قوزوم ! دئدیم . من سنه کمك ائده‌رم . ئوز دولچامی

اورادا قویوب ، اونون قازانینی گوتوردوم. او ، کیچیك آددیملارلا، دالیمجا قاچیردی. علی خانین قاپیسینا یاخینلاشدیقدا او ، هیجانلا:

ـ داها ئوزومه وئر ! یوخسا ، خانم منی ئولدورەر ! دئدی . قازانی آستاجا اونون باشینا قویوب ، قاپیدان ایچری کئچمەینه کمك ائتدیم . منیم نگرانلیغیم یئرسیز ایدی . او ، ئوز قوەسینی تـوپلایا بیلمیشدی. ایچری کئچدیکدە، آغیریوکون آلتیندا زحمتله، بوینونو هرلەیب منه باخدی . بو باخیشدا دنیالار وار ایدی . قاپی ئورتولدو. من ئوز دولچامین دالینجا یولا دوشدوم . اونون یالین آیاخلارینین قار اوزرینده بوراخدیغی ایز منه جیغیر ایدی· «خانمین آجیغی دوتار» سوزلری قایـالی اوچروم‌لاردان قاییدان عکس صدا کیمی ، بئینیمـده سسله‌نیردی . یول اوزونو ئـوز ـ ئوزومه دئینیردیم : « مگر خانمین ئوز اوشاغی یوخدور ؟ آنا دگلیمی ؟ او ، ئوز اوشاغینادا بوظلمی روا گورەرمی؟ بس آنا قلبی، انسانلیق؟ !...

بعضاً، انسان جوشغون‌بیرهیجانا قاپیلیر کن ، ئوزونو اونودور . فئودال‌قایغیسیز لیقلاریندان اولان بو کیچیك خاطرەده منی‌اوتوردوغوم بو چشمه باشیندان اوزاخلاشدیرمیشدی .

المـده اولان گل دسته سینی درین ـ درین ایيلەدیم . عطـری بیر آندا اولسا ، کدرلریمی داغیتدی . روحومو اوخشادی .

آنا قلبی

رحیم بوتون گئجه‌نی ئولومله چارپیشدی. حیات اوچون مبارزه ائتدی . استنطاق آلتیندا اولان ، گناهسیز بیر مقصر اشگنجه‌لره تاب گتیرمه‌یب ، ئولوم آختاردیغی کیمی ، رحیمده بوتون گئجه نی درد‌ده‌ن ایلان کیمی قیوریلیر ، یاشایشدان بئزیر کن ، لیلا ، رعنا و دمیر: « بس بیز؟ ! .. » دئیه . اونون گوزونون ئونونده جانلاناراق ، درده مقاومتینی آرتیریردی .

ـ یوخ ، تانریم ! یاشاماق استه‌یره‌م ! .. هر آغرییا ـ هر درده دوزه‌رم . دئیه ، فریاد قوپارماق ایسته‌یردی .

فقط هیهات !.. اونون تلاشلاری ئولوم کره‌نتی سینین آغزیندا بیچیلدی . همیشه‌لیك اولاراق ، زحمت دنیاسینا گوز یومدو . ابدییته قاووشدو . اون یاشیندا رعنا و آلتی یاشیندا دمیر آدلی یادگارلارینی قادینی لیلا ایله ، احتیاج و مبهم گلـه‌جگین اختیارینا تابشیردی . گوزیاشلاری قورومامیش ، هله ، ئولومون آجی خاطره‌لری اوزه‌رینه توز قونمامیش ، ائلچی‌لر قاپینی دویدو .

لیلا اولدوقجا گوزل ایدی . عمرونون بهارچاغینی کئچریردی قارا قاش ، آلا گوزلری اورکلری چالیر، اوزو۔ یئی آچیلمیش قیزیل‌

گل کیمی ، انسانی واله ائدیردی . بوی ـ بوخونو گوزللیك تانر-
یلارینین هیکللرینی خاطرلادیردی . او ، یئنیجه ایگرمی آلتی یاشا
دولموشدو . اونا گورەده ، استەیەنی چوخ ایدی . آنجاق ، جواد آقا
هامیدان آرتیق اونا وورولموشدو. لیلانین گونلو نواله گتیرمك اوچون
هر قاپینی دویوردو . لیلانین یاخین تانیشلاری ، قوجا ـ قاریلار :
ـ آی قیز! عمرونوایکی قودوخدان ئوترو چوروده‌جکسن؟..
ـ والله ائولاد نه قدر شیریندرسه ، او ، قدر وفاسیزدر .
ـ منی گوررسن ؟ اوتـوردوم اوشاخـلاریمین اوستونده ، اره
گئتمەدیم . زحمتلرینی چکدیـم ، بویوتدوم . ایندی هچ یادلاریـنادا
سالمیرلار که ، بیزیم بیر قاری آنامیزدا وار .
ـ ئوز جوانلیغینا ـ گوزللیگینه حیفین گلسین .
ـ اوغلان سنین دەلی ـ دیواننددر. جوان ـ گوزل ، همده پوللو،
داها نیه بختیوه تپیك آتیرسان ؟
ـ بالا ، بلادر ، جان یونغاریدر . آت گئتسین !
ـ او ، سنیده ـ اوشاخلارینیدا خوشبخت ائده بیلەر .
ـ آی قیز ! آغلینی باشینا یغ . بئله آدام اله دوشمز . صونرا،
پشیمان اولارسان. باغ بئله ـ بوستان بئله دئیه، اوندا اره گئتمك مئیلینی
اویاتماغا چالشیردیلار. لیلا ، اونلارین دئدیکلرینه قولاق آسیرکن ،
ایلك عشقی ـ ایتگیسی یادینا دوشور ، هردن گوزلرینی سیخاراق ، آب
نیسان بولودو کیمی ، سویونو آخیدیردی .
ـ رحیمدن صونرا ، منه ار یوخ ، ئولوم لازمدر . دئیه جواب
وئریردی . تکلیکـده ئوزو دوشونوب ـ تصمیم دوتماق استەیـرکن ،

بئینینده فرتینا، اوره گینده تلاطم لپه لنیردی. اونون قارشیسندا ایکی یول دوروردو :

برنجی ـ اره گئتمك . راحت و خوش بیر حیات سورمك . ایکینجی ـ ئوزحیاتینی رعنا ایله دمیرین یولوندا قویماق. اونلاری اوخو ـ تماق ، تربیه سینه یئتیشمك ، گلەجك سعادتلرینی تأمین ائتمك . اجتماع اوچون دگرلی ـ لایق انسانلار یئترمك ایدی . هر هانسینی استه سه، انتخاب ائتمك اونون ئوزوندن آسیلی ایدی . ایکی ضد فکر خیرله ـ شرتانریسی کیمی ، بئینینده چیرپیشاراق :

ـ سعادت قاپیسی همیشه آدامین اوزونه آچیلماز .

ـ سعادت ـ فدارکارلیق و گذشتده در .

ـ هر کس ئوزو اوچون یاشایر. نه اوچون ئوز گوزللیگیندن ـ جوانلیغیندان استفاده ائتمیەسن ؟ بئش گونلوك عمرونو دئیه ـ گوله باشا وئرمیەسن ؟ ائولاد دا ئوزو اوچون یاشایاجاق .سنه نه ؟

ـ ئوزو اوچون یاشاماق انسانا هدف اولابیلمز. وفانی اونوتما! ئوزخوشبختلیگینی رعنا ایلەدمیرین وجودینده، اونلارین گلەجگینده آختار ! دئیه ، اونا نهیب وورارق ، گیجلتمیشدیلر . « اوشاق آتادان یتم قالماز ، آنادان یتم قالار . » خلق آراسیندا ایشلەنیلن بو سوزلر یادینا دوشدو .

ـ یوخ ! من قویمارام اونلار یتملیك حس ائتسینلر . دئیه ، ئوز فکرینده یارانمیش قارا پردەنی کنارا ووردو . او ، ئوز حیاتیندا اره گئتمیش دول قادینلارین آرادا قالمیش اوشاخلاریی یادینا سالدی.

آنا محبتی جوشاراق، خیالیندا قیملدانان شهوت دویغولارینی بوغدو. اونا وئریلن بهشت زندگانلیغی وعده‌لرینی دمیرایله رعنانین آیاخلاری آلتینا آتدی .

✡ ✡ ✡

لیــلا ئوزونون و اوشاخــلارینین دولانیشیغی فکرینــه دوشدو . اریندن اونلارا قالان ـ اوچ اوطاخلی کچیك بیر حیط ایدی. آنجاق، ئوز آتاسیندان اونا ایکی حیط و شهرین کنارینــدا سولـو بیر زمی و باشقاشئلرده قالمیشدی. آتاما لیله‌ئوز کوچونوسودان چیخاردا بیلردی. اوشاخلارینین تربیه‌سی واوخوماغی، لیلانین قارشیسیندا دوران اساس هدف ایدی .

ساغلیغیندا ، رحیمین اوشاخلارا علاقه و محبتی حدیندن آرتیق ایدی. بوش وقتلرینده او، اوشاق کیمی ، دمیر ورعنایا قوشولوب اوینا- یار ، اونلاری سئوه‌ر ـ اگله‌ندیره‌ردی . بعضاً ، اویون تمام اولاندا ، یورغون حالدا، چکیلیب بیرطرفده‌چومبه‌لتمه قوروب، اونلارا باخار، اوزونده ، آجی ـ معنالی بیر تیسم اوینار ، لیلایا دونره‌رك ، حسرتله:

ـ او ، قدر ئولمیه‌یدیم که ، بونلاری اوخودوب باشا چاتدیرا بیله‌یدیم . دئیــه‌ردی . ارینین بوسوزلری اینــدی بیر وصیت کیمی ، لیلانین قولاغیندا سسله‌نیر، اوره گینده : « من گرك اونون آرزوسونو یئرینه یئتیره‌م .» دئیردی . بویله‌لیگله، او ، اوچ ایل ئوز ملك‌لرینین گلیری ایلـه ، دولاندی. بو مدتده حیطنین بیرینیـده ساتماغـا مجبور اولدو . لیلا فکری آچیق ، قاباغی گورن بیر خانم ایدی . آتاسینین هردن:« وار دریاجادا !ولسا ، اوستونه گلمـه سه قورتارار . » دئیـه ـ

دئدیگی سوزلری اونوتمامیشدی .

ـ گره‌ك ئوزومه بیرایش تاپام . دئیه ، دوشونمگه باشلادی . بوبارەده دایی سی مرسلەمراجعت‌ائتدی. اونون اوچ‌عدد توخوجولوق دزگاهی و ایش یئری وارایدی . او ، اولدوقجا مهربان ، اوره گی یومشاق ، گونلو ـ گوزو توخ بیر آدام ایدی . لیلانین ایشلەمك فکرینه دوشمه یندن پوزولدو .

ـ من ئولمەمیشم که، سن ایشلەیەسن. بیرتیکه چوره‌ك تاپاریق. هچ فکر ائتمه . دئیه ، اونوئوز فکریندن داشیندیرماغا چالیشدیسادا، لیلا راضی اولمادی .

ـ یوخ دائی جان ! ایشلەیه جگم . من هچ کسه یوك اولماق استه میرم . دئدی . بویله‌لیکله ، دایی‌سینین یانیندا ایشه باشلادی . اوگوندن حیاتیندا یئنی بیر صحیفه آچیلدی . رحیم ئولن گوندن ، آناسی گلستان قاری کوچوب لیلانین یانینا گلمیشدی . فکری ائو و اوشاخلاردان راحت اولدوغوندان، تمام اشتیاقلا ایشه باشلادی . او، بوتون گونو ایشلەیره‌ك ، آخشاملار ائوینه دونوردو . کوچه قاپیسینی دوین کیمی، رعنا ایله دمیراونون استقبالینا قاچیردی. قاپینی آچدیقدا، لیلانین بوتون یورغونلوغویادیندان چیخیر، اوزو، گوزو، دوداخلاری، قلبی بئله گولوردو. قوللارینی آچاراق، اونلاری باغرینا باسیر، آلدیغی ئوپوشلرله ، بوتون آغریلارینی اونودوردو . بویله‌لیگله، آیلار ایللر دوندو. اوشاخلار بویودو. رعنا قیزیل گل غنچه سی کیمی، آچدیقجا ـ گوزلله‌نیر،ئوز کمالیله‌ائولرینی وآناسینین قلبینی ایشیقلاندیریردی. اویله‌جه ده ، دمیر ، کلاسلاریندا هر ایل اولمجی شاگرد اولاراق ،

تانیناماسی ؛ لیلانین گله‌جگه امیدینی آرتیریردی .

آمانسیز اجل گلستان قارینیدا اونلارا چوخ گوردو. آناسینین ئولومو لیلایا یئری دولماز بیر ایتگی اولدو . الی ایشده ، فکری ائو و اوشاخلارینین یانینـدا قالدی . زحمتی داهادا آرتدی . آخشاملار ایشدن قاییداندان صونرا، ائو ایشله رینه‌ده یئتیشمه‌لی اولدو. دوغرو۔ دور، رعنا بویوموشدو .آناسینین الیندن دوتوردو. آنجاق ، درسلرینه وقتینده یتیشه بیلمك اوچون ، لیلا اونا ایش بویورمازدی . هر ایشی ئوزو گوره‌ردی . رعنا آناسینین زحمتدن اوزگون دوشـدویونو گور ـ دوکجه ، متاثراولور ، اوره‌گی اونا یانیردی. بیر گون صحبت آچاراق:

ـ آناجان ! سن چوخ یورولورسان. نه وقته کیمی، سن چالیشا۔ جاقسان بیزیئیه‌جگیك ؟ من ایندی ایشله‌یه بیله رم . اجازه وئر منده ایشه گیریم . دئدیکده ، لیلا گوزله‌نیلمز بیر حالدا پوزولدو.حیرتله دولو باخیشلارلا قیزینی سوزه‌رك ، آجیقلا :

ـ بوسوزو بیرده دیلینه گتیرمه‌ملیسن!..آنلادینمی نه دئدیم؟! .

دیئب ، سوسدو ۰ آنجاق . بوعصبانیت اوندا اوزون سورمدی.چونکه ، رعنا بوسوزلری اونون قلبینه توخوناماق اوچون دئمیردی . بلکه‌ده ، آناسینین فکرینده اولدوغونو گوستریر ، اونون قایغیسینا قالیر ، آنا۔ سینین یوکونو ئوز چیگنینه آلماغـا حاضر اولدوغونو بیلدیریردی . لیلانین گوزلری دولدو . رعنانی ئوپه‌رك ، نوازشله :

ـ من قیزیمی احتیاج قاریشیسیندا اگیلن، متیع ـ عاجزیوخ ، تحصیلینی بیتیرمیش، موفق ـ خوشبخت گورمك استه‌یرم. آنلادینمی گولوم ! ؟

ـ منده اوخوماق استه‌یرم . اما ...

ـ اماسی یوخدور. دئیه، قیزینین سوزونو کسدی. دمیراونلارین صحبتینه قاریشاراق :

ـ آناجان ! من که ، یاخشی اوخویورام .

ـ البته! منده‌سیزین یاخشی اوخوماغیزی گورنده‌فخرائدیره‌م.

ـ بویوك اوغلان اولانـدا ، قویمویاجاغام سن ایشله‌یـه سن . ئوزوم ایشله‌یه‌جگم .

ـ بیلیره‌م ، بیلیره‌م قوزوم ! البته ... دئیه ، لیلا اونـا جواب وئردی . گوزلرینین هله قورومامیش یاشینی سیله‌رك ، ئوز ـ ئوزونه :

ـ فکریمی‌چکنیم، قایغیما قالانیمدا واردر.داها منیم‌نه‌دردیم؟!.. دئدی .

✡ ✡ ✡

یئنه‌عمر کتابی ورقلندی، ایللردوندو. رعنااورتامکتبی بیتیردی. بیرایللیك پرستارلیق‌قورصونا داخل اولدو. بورانیدا موفقتیله ـ برنجی شاگرد اولاراق، قورتاردی. تجربه دوره‌سینی مریض خانالاردا کئچرـ یرکن ، آصلان آدلی بیردکترله تانیش اولدو. بوتانیشلیق ، یاواش ـ یاواش پاك بیر محبته ـ سئوگییه چئوریلدی . مشترك حیات قورماخلا نتیجه‌لندی . اونون خوشبختلیگینی گورن لیـلانین ، روحی سمالاردا پروازه گلمیشدی. ئوز زحمتی‌نین بارینا باخیب خوشحال اولان باغبان کیمی ، اودا ، شاد ایدی. اوره کدن سئوینیـردی . او ، بونونلا ایلك آرزوسونا چاتمیشدی. صون استگی ، دمیرین مکتب قورتاریب ، ایش صاحبی اولماغی، اوغلونو ائولندیریب گلینیله خوشبخت گورمه‌یی‌ایدی.

بوفکر خیالیندان کئچیر کن :

ـ هیهات !.. دئیه ، درین بیر آه چکردی. بوآرزو اونا ، انسان دیله گلری قدر اوزاق وخیال گورونوردو. آنانین تلاش و فداکارلیغی بو اوزون ، قارانلیق یوللاریدا ایشیقلاندیردی . دئمك انسان استك و اراده‌سی هر مشکلی آچابیلر . دمیرده اورتا مکتبی بیتیردی .

اون‌اوچ ایلده‌لیلا آتادان اونا قالمیش هر نه‌یی واریدی ساتدی سوودو. اوغلونون عالی‌مکتبه داخل اولماغی؛ تحصیلینه ادامه وئرمه‌یی اوچون ساتیب خرجلمگه بیرشئی قالمامیشدی. ئوزو گونـده آلدیغی بئش‌تومن زحمت حقیله نه ائده‌بیلردی؟ دمیر آناسینین وضعیتینی‌یاخشی بیلیردی . عالی تحصیل اوچون اوره‌یی چیرپینسادا؛ هله جوان ایکن، باشینا قاریاغمیش‌لیلانین،دولانیشیق اوچون نه قدرزحمتده اولدوغونو درك ائدیردی . درسدن ال چکیب ، ایش فکرینه دوشمه‌لی ایدی . بو احتیاجین جبری، بیرحکمی ایدی . لیلا اوغلونون نظرینی آنلادی . آنجاق نه ائده بیلردی ؟..

یوخسوللوق آمانسیز بیر دشمن کیمی ، قارشیسینی کسمیشدی . ئوز ایچیله الله شیردی . رعنا آناسینی دالغین و پریشان گوردوکده:

ـ نه اولوب ، آناجان ! ؟ نه اوچون بوقدر ناراحتسن ؟ دئیه ، سوال وئردی . لیلا باشینی قالدیریب ، محزون بیر حالدا ، قیزینین اوزونه باخدی .

ـ دمیر اوخوماخدان ال چکیر .

ـ نه اوچون ؟

ـ منکی ، اونون خرجینی یئتره بیلمه‌رم . دئدیکده ، رعنا بیر

آز فکره گئتدی . جدی بیر حال آلاراق ،
ـ قوی اوخوسون . من کمك ائده‌رم . دئیه ، جواب وئردی .
ـ سن کمك ائدرسن ؟ !
ـ بلی، بلی، آناجان! بس‌من نه وقت سیزین دردیزه د گه‌جگم؟
ـ آخی ، ارین ! ..
ـ اریم ؟ ! من ئوز حقوقوملا سیزه کمك ائده‌جگم ، ازیمه نه دخلی وار ؟ بودا اولماسا ، آصلان هچ بیرسوز دئیه‌ن آدام د گل . سن لاپ آرخاین اول . دئدیکده ، لیلانین قیریشیقلاری آچیلدی . اوزو گولدو ، گوزلری دولدو قیزینی باغرینا باساراق :
ـ آه ! نه قدر خوشبختم ! دئیه ، ئوپدو . بویله‌لیکله آنانین بو دویونوده آچیلدی . دمیر آناسینین اصراریلـه ئوز تحصیلینی دوام ائتدیردی . هر زحمتله چتینلیکله‌ده اولسا ، عالی مکتبی قورتاردی معلم صفتیلـه ایشه گیردی . بونونـلادا ، لیـلا حیاتلا مبارزه‌ده اوستون گلدی . لکن ، بو غلبه بیر انسان عمرونون بهاری . یایی ایلـه بـاشا گلدی ، جوانلیق ـ گوزللیك گئتدی . دیش توکولدو: باش آغاردی، قیزیل گل رنگی سولدو . اوزونده قیریشیقلار ، عمر خزانینـا دوغرو جیغیرلار آچدی . وار ـ یوخو الینـدن چیخدی . بونا باخمایاراق ، او، ئوزونو خوشبخت سانیردی . چونکه ، زحمتی هده‌ره گئتمه‌میشدی. باغینین بهره‌سیندن راضی ایدی. دمیرایله آرام بیر یاشایشا باشلادیلار. آنانین یالنیز بیر آرزوسو قالیـردی . اودا ، اوغلونـو ائولندیرمك ، قاین آنا اولماق ایدی.

☆ ☆ ☆

بیر گون لیلا دمیرین کتونو اوتولەمك اوچون ، جیبلرینی بوشالدیردی. کاغذلرینین ایچیندن یئره بیرعکس دوشدو. لیلا تئز اونو یئردن گوتوردو. عکسین صاحبی: قاراقاش، قارا گوز قیقاجی‌باخیشلی گوزل بیر قیزایدی . بوعکس لیلانی چوخ مراقلاندیردی . تماشا ائتدیکجه ، دوداخلاری قاچیر ، اوزونده خوش بیرتبسم اوینایردی . بیردن :

ـ بس ، سن منیم گلینم اولاجـ قسان ؟ ! دئیب ، عکسی باغرینا باسدی . آخشام اولدو . دمیر ائوه دونورکن ، لیلانی قاش ـ قاباخلی گوردو .

ـ آناجان ! نه اولوب ؟ نیه قاش ـ قاباغین یئر سوپورور ؟

ـ البتده سوپوره‌ر. بوائوده قورت کیمی قالمیشام تك ، قارالا ـ قارالا . یورولموشام . ایشله‌یه بیلمیرم . عمروموزن صونوندا ، بئش گونده دینجلمك ـ راحتلیق استه‌یرم . باشا دوشدونمو ؟ دئیه ، هدتلـه جواب وئردیکده ، دمیر هویوخموش حالدا ، اونون اوزونه باخماغـا باشلادی . آناسینین سوزلریندن نتیجه چیخارتماغا چالشیردی . آنجاق بیرئیره یوزا بیلمدی . او ، هچ وقت آناسینین دولانیشیقدان شکـایت ائتدیگینی ـ داریلدیغینی گورمه میشدی . حیرتله :

ـ آنا جان ! بو گون سن سوزلو آداما اوخشایرسان؟ بیر آچیق دانیشسانا گوروم نه دئمك استه‌یرسن ؟ آخی نه اولوب ، دئیه ، سوال وئردی . لیلا هله ده ، دوتدوغو جدی قیافه سینی دگیشمه میشدی · دمیر بیردن بارماغینی آغزینا آلاراق ،

ـ آهان ! .. باشا دوشدوم . عجب آنلامازام .

ـ البته باشا دوشرسن. نیه دوشمورسن، اوشاق کی، دگیلسن .
ـ دئیه سن ، یالقیزلیقدان شکایت ائتدین ائله می ؟
ـ بلی ، بلی! یالقیزلیقدان. سحر گئدیرسن، آخشام قایدیرسان سوزومو دئمگه بیر آدامدا تاپمیرام . دئدیکده دمیر گولر اوزله :
آنا جان ! قادان آلیم ! بونون که ، دعواسی یوخدور . بیردی گوروم گوز آلتین وار ، یوخسا من تاپمالییام ؟
ـ من نیه گوز آلتی ائدیره‌م ؟ ئوزون تاپارسان .
ـ بئله منیم بوگوزلریم اوسته. سنه بیر ار تاپیم که ، لاپ اوره‌گین استه ین . دئدیکده ، لیلا گولومسه دی .
ـ شیطان ! .. من ار استه‌میرم . گلین استه‌یره‌م ، گلین !
ـ گلین ؟ ! ..
ـ بلی ، گلین !
ـ بو چتین اولدو . بیر آز دوروخوب صونـرا ، ـ بس اونودا سن تاپ . دئدیکده ، لیلا عکسی چیخاردیب اونا نشان وئردی .
ـ باخ ، گور بو نجه در ، بگه نیرسنمی ؟ دمیر عکسی آلیب باخاندا دیلی دولاشماغا باشلادی .
ـ بونو ؟ ! .. بو .. بوکیمدر ؟ من تانیمیرام .
ـ یاخشی ، یاخشی . ئوزونو تولکو ئولومونه وورما . بیلیره‌م. آنجاق ، مندن گیزلتدیگین اوچون ، سندن اینجیمیشم .
ـ مندن اینجیمیسن ؟ آخی ....
ـ آخی سی یوخدور . گورونور سن آنانا اینانمیرسان. یوخسا، سامان آلتیندان سو یئریتمه سن .

ـ یوخ ، آنـا جان ! ایناتکـی ، دئمك استه‌یـردیم . آنجـاق ، اوتانیردیم .

ـ مندن اوتانیردین ؟ اوتانان جانینا قربان ! یاخشی ، اینـدی دی گوروم بو قیز کیمدر ؟ نه چیدر ؟

ـ آتاسی تاجیردر . تجارتخانـالاری واردر . گمان ائدیـرەم ئوزونده تانیپاسان . ابراهیم خان معروفدور .

ـ ابراهیم خان ؟ ! ..

ـ بلی ، آنا جان ، بس تانییرسان ؟ لیلا دوروخدو . صونرا ، مات بیر حالدا یانینداکی صندلده اوتوردو. گوزلری اوطاغین بوشلوغوندا چیرپنیر کن :

ـ قیزین آدی ندر ؟ دئیه ، سوروشدو .

ـ مرجان .

ـ اونو چوخمو سئویرسن ؟

ـ بلی، آناجان ! ئوزجانمدان آرتیق . بیلمرسن نجه نازنیندر.

ـ اودا سنی سئویرمی ؟

ـ بس نجه ؟ ! مندن ئوتـرو دلی ـ دیوانـه در . دئیه ، جـواب وئردی .

ـ بس بئله. . دئیه ، پیس یئرده گیره دوشموش کیمی ، لیلانی فکر گوتوردو . دمیر آناسینین بویله دوتغونلوغونو گوردو کده :

ـ نیهٔ سوسدون . یوخسا قیزدان خوشون گلمدی ؟

ـ سن سئودیگینی من بگنمیه بیلرم می ؟

ـ بس نیه فکره گئتدین ؟

ـ منی دوشوندوره‌ن باشقا شئی در . دمیر تعجبله :

ـ باشقا شئی ؟ ! آناجان ! نیه ئورتولو دانیشیرسان ؟

ـ ئورتولو دانیشمیرام . منه ائله گلیر که ، سن چوخ یئکه یئردن یاپیشمیسان .

ـ یعنی دئیرسن اونو منه وئرمزلر ؟

ـ وئرسه‌لرده، بیز اونلارین چالدیغینا اوینویا بیلمریك . بیرده او ، ناز پرورده در . قورخورام بیزیم ساده زندگانلیغمز ایلـه سازش ائده بیلمیه .

ـ بونلار کهنـه سوزلردر . بیز ، بیر ـ بیریمیزی سئویریك . عهد ـ پیمان باغلامیشیق. منجه ایکی کونول بیر اولسا ، هر اختلافی گون بوزو اریدن کیمی ، اریدر .

ـ کاش که ، ائله اولسون · منیم بیر سوزوم یوخدور . کور نه استه‌ر ؟ ایکی گوز . بیری اگری ـ بیری‌دوز . منیم ده آرزوم سیزین خوشبخت لیغیـزدر ، دئدیکده ، دمیر سئوینجینـدن آناسینی قوجا ـ خلایب ، ئوپدو. بویله لیکله، لیلا دایی سی مرسل کیشیله ائلچی‌لیگه گئتدی . اوغلانین هچ بیرعیبی‌یوخ ایدی.یوخسول عائله‌دن اولسادا، شرافتی ـ تمیز آدی وار ایدی . تحصیل گورموش بیر اورتا مکتب معلمی ایدی . قیزین راضیلیغینی دویدوخدان صونرا ، آتا ـ آناسیدا بو وصله‌ته بویون اگدیلر. توی باشلاندی . گلین گلدی . لیلا قاین آنادا اولدو . انسان آرزوسونون صونو یوخدور . ایندیده او ، نوه گورمك امیدیله قانات چالماغا باشلادی .

✡ ✡ ✡

مرجانلا ـ دمیرین بیر ـ بیرینه اولان محبتی ، بو کیچیك عائله‌نین دولا نیشیغینا شنلیك یاغدیریردی. سعادت دئگیلن گوگرچین اونلارین باشی اوزرینده پروازه گلمیشدی. لکن، بوخوشبختلیگی ، آددیم - آددیم ، گولگه کیمی ، ایزله‌ین بیر قارالتیدا گورونوردو . اودا ، لیلانین گلینیله آرالاریندا اولان حیات ویاشایشا باخیش آیریلیقلاری؛ عقیده و سلیقه‌لری ایدی . مثلا : اوطاخلارین قورولوشوندا ، یئمك ـ ایچمکده ، اوتوروب ـ دورماخدا ، گزمك و بو کیمی ، باشقا مسئله‌لرده فکرلری بیر - بیریله دوزگلمیردی . لیلا پیشیریب ـ دوشوردویونو مرجان بگه‌نمیر؛ الینی آغدان ـ قارایا وورمادیغی بس دگل، هر شئه ، هر سوزه بیـر قیلپ قونداریب ، اراد دوتور ، آغیز اگیب ، لیلانی نا راحت ائدیردی . لیلا ، اوغلونون اونا اولان علاقه سینین شدتینی گوردوکجه ، سوسور ، اوغلونون خاطرینه ، مرجانین نازیله اویناماغا مجبور اولوردو . چونکه ، اونلارین خوشلوغو لیلا اوچون هرشئی ایدی. مرجانلا هرسوزو اولسا اوره گینده ساخلایار ، سینیره‌ردی . ئوز ـ ئوزونه :

ـ بودا منیم ئوز بختمدندر دئیردی . بعضاً ، ئوزگلینلیگی ، قاین آنا ـ قاین آتا سیله رفتاری یادینـا دوشر ، کئچمیشلری یوخو کیمی ، خاطرلاردی .

لیلا ار ائوینه آیاق قویان گوندن ، قاین ـ آتا ـ قاین آنا - سینین احترامینی عزیز دوتموشدو . آیلارلا ، قاین آتا سیله ، احترام اوچون، لال اویونوچیخارداراق، دانیشمامیشدی. اونلارین قاباغینـدا نزاکتله دولانیب ، خدمت ائتمیش ، راضیلیقلارینی اله گتیرمگه چا -

لیشمیشدی ، لیلانین قاین آتاسی آلتمیش بئش یاشیندا، مهربان،خوش اخلاق ، ایشدن دوشموش بیـر آدام ایـدی . آنجاق ، قاین آناسی حوصله سیز ، تند مجاز ،بیر قاری ایـدی . هر کیچیك شئیـدن ئوترو لیلانین اوزونه چیغیرار ، گوردویو ایشلره ایراد دوتار ، اوتوروشو نا۔ دوروشونا بئله گوز قویاردی . لیلانین بیر کلمه ده اولسون اونا ، سوز قایتارماغا جرئتی اولمازدی . سحرلـر یئریندن بیـر آز گئج دورسا، گلثوم قارینین سس کویوائوی گوتوره‌ردی . او، بو آجی کئچمیشلره، رحیمین خاطره سینه دوزه‌ر ، پروانه کیمی یانسادا ، سه‌سینی چیخار ۔ تمازدی. بونون بووضعیتنی گورن تای ۔ توشلاری، یاخین‌قوهوملاری لیلانین دردینه قالیب ،آیریلماق مسئله سینی اونون قاباغینا چکره‌ك، قولاغینی دولدوردولار .

بیر گون یاتی وقتی ، لیلا ، کلثوم قارینین بد اخلاقلیغنیدان ، اونا وئردیگی سیخینتی و ناراحتلیقدان صحبت آچاراق ، آیریلماق مسئله سینی اورتایا آتدی . جدی بیرصورتده :

ــ داها من بوجور یاشایا بیلمره‌م . سن اگر منی سئویرسنسه ، آتا ــ آناندان آیریلمالیسان . دئدیکده ، رحیم هویوخموش :

ــ دئیرسن ، آتا ۔ آنامدان آیریلیم ؟ !

ــ بلی ! گره‌ك آیریلاسان.

ــ اگر ، آیریلماسام ؟

ــ اوندا من بو ائوده اوتورمویاجاغام .

ــ او ... بس بئله ..

ــ بلی، بئله! دئیه، لیلاجواب وئردیکده، رحیم‌قانی‌سویوخلوخالا.

ـ چشم! .. دیئب، سوسدو . لیلا سحر آیریلماق شووقیله شیرین یوخویا گئتدی . صبح اولدو . رحیم ایش پالتارلاری عوضینه تمیز کت ـ شالوارینی گئیدی ، صونرا ، لیلایا مراجعتله :

ـ پال ـ پالتارینی یغیشدیر . هرنه‌ین وارسا ، گوتور . دئدی .

لیلا حیرت ایچریسینده :

ـ پالتارلاریمی ؟ ! .. نه اوچون ؟

ـ ئوزون دئمه دینمی ، اگر آیریلماسام داها بو ائوده اوتورمویا جاخسان ؟ من آتا ـ آنامی آتا بیلمره‌م . اونا گوره‌ده ، سنی ئوز آتان ائوینه آپارمالییام . دئدی . رحیمین بو گوزله‌نیلمز تصمیمی ، لیلانی تترتدی . قورخموش :

ـ یوخ ! دئدی. من گئتمیره‌م !

ـ نه تئز پشیمان اولدون ؟ من سنی نه‌قدر سئویره‌مسه ، آتا ـ آنامی سندنده چوخ ایسته‌یره‌م . اونلار منیم زحمتیمی چکیب، بویوـ دوبلر . ایندی قوجالیب الدن دوشموش وقتلرینده ، من اونلاری نجه آتیم؟ خلق منه نه دئیه‌ر؟ بس منیم انسانلیغیم هارداقالار؟ عیبی‌یوخدور. اگر سن بودولانیشیقدان بئزمیسه‌نسه ،آزاد سان ! بوساعت کبینی وی وئره‌رم ، دئدیکده ، لیلا :

ـ سن منی بوشاماق استه‌یرسن ؟ !

ـ چاره‌م یوخدور .

ـ سن منیم جسدیمی بو ائودن چیخاردا بیلرسن! آنلادینمی؟!.. دیئب ، گوزلریندن یاشی توکدو .

ـ ـ من که ،سنی بوشاماق استه میرم . ئوزون دئیرسن . دئیه ،

رحیم جواب وئردیکده ،

ـ من غلط ائدیرم. دئیه ، لیلا ایشقریقلار ایچریسینده جواب وئردی . رحیم یومشالدی . آهنگینی دگیشره‌ك :

ـ منی سئویرسنسه ، آتا ـ آنامیدا سئومه‌لیسن . بیلدینمی ؟

ـ بیلدیم . دئیه ، لیلا جواب وئردیکده ، رحیم گولومسه‌دی . اونو ، ایکی قوللاری آراسیندا سیخاراق ئوپدو .

ـ بیلیرم ، بو سوزلر سنین ئوز سوزون دگل . آنجاق ، آتا ـ آنانین احترامی بیزه واجبدر. بیز اونلارا خور باخیب، احترامسیز‌لیق ائتسك ، بیزیم ائولادلاریمیزدا بیزه ائده‌رلر . دئدی . او گوندن لیلا بیرده‌آیریلیق صحبتی دیلینه گتیرمدی . رعنا بیریاشیندا ایکن ، قاین آتاسی ئولدو . ایکی ایل صونرادا کلثوم قاری سفر بوخچاسینی دویونله‌دی . لیلا بو گئدرگی قوناخلارین آخیرا قدر خدمتینده اولدو . اونلاردا ، لیلانی گوز به‌بکلری کیمی ، سئویب ، راضیلیقلا ، عمرلرینی باشا وئردیلر .

✡ ✡ ✡

لیلا، کلثوم قارینین قاین آنالیق‌یولونو ایزلمدی . او، ئوزوندن آجی دگل، شیرین خاطره‌لر قویوب گئتمك ایسته‌یردی . او ، ایسته‌یردیکه ، گلینی همیشه ، اوندان بیرمحبت سمبولو ، قایغیباقالان آنا‌باجی کیمی، یاخشیلیقلا یاد ائتسین . اما ، مرجان اونون بویاخشیلیق ایسته‌ین نیتیندن ئوز نفعینه استفاده ائتمگه ، یاواش ـ یاواش ائوین مدیریتینی ئوزالینه‌آلماغا، بیرخانم کیمی ، لیلایا بویورماغا باشلادی، بیرگون مرجان قاین آناسینا :

ـ بوندان صونرا ، سنین هچ بیر شئی ایله ایشین اولماسین . دوشك آلتیندا ـ یاستیقدا دالیندا اگلش.هرایشی من ئوزوم گورەجگم. دئدی . بو سوزلری دمیرین یانیندا ، ظاهرده قاین آناسینا احترام قائیل اولدوغو اوچون دئدیگینی گوستردی . آنجاق ، باطنده لیلانین الینی هرایشدن کسمك ، اختیارینی الیندن آلماق اوچون دئیردی . دمیر اونون آناسینا ائتدیگی لطف دن گولومسەدی .

ـ سن نەقدر یاخشیسان ؟ ! دئیه ، مرجاندان قدردانلیق ائتدی. لیلا ایسه ، دولغون یاز بولودو کیمی ، دوتولدو . بیر بهانەیه بند ایدیکه ، ایلدیریم کیمی ، چاخیب ، گوزلر یندن یاشی توکسون. او ، هرسوزه وناراحتلیغا دوزه بیلردی. آنجاق، ایشی اونون الیندن آلماق، اونا چوخ آغیر گلیردی. ایشلەمك ـ چالشماق، اونون اوچون اگلنجه ایدی، حیات ایدی. بویله‌لیکله، مرجان آلماق ، پشیرمك ـ دوشورمك ایشینی ئوز الینه آلدی . بونونلا بئله ، دمیر گوردویو ایشلره ، پیشیردیگی خورکلره بیر ایراد دوتسا ، مرجانا بوزارسا ، لیلا تئز قانادلارینی اونون اوزرینه یایاراق،مین بهانه ایله اونوتمیزه چیخاردار، ئوزونو مقصر قلمه وئرەردی . عمر بویو ، بوتون چتینلیکلره اوستون گلمیش لیلا، مرجانین خودخواهلیغی، ملاحظه سیزلیگی قارشیسیندا عاجز قالمیشدی . او ، مرجانین عهدەسیندن یاخشی گلەبیلر ، اونو یئرینده اوتوردا بیلردی . آنجاق ، سوسوردو . چونکه، ئوز خاطرینه اونلارین شیرین دولانیشیقلارینا آجیلیق‌قاتماق استەمیردی. بیر گون لیلایا سویوق د گدیگیندن ، مرجاندان خواهش ائتدیکه ، نهارا آش پیشیرسین. اما، مرجان اونون سوزونه اعتنا ائتمەیب، سیرکه‌ـ شیرەلی

کلم دولماسی دوزلتدی . لیلا نهار یئمدی . دمیر:

ـ آنا جان ! نه اوچون نهار یئمیرسن ؟ دئیه ، سوروشدوخدا ، لیلا :

ـ مئیلیم یوخدور ، اوغول ! دئیه ، جواب وئردی . آخشام مرجان قاین آناسیندان دمیره گلەیٔ ائتمگه باشلایاراق :

ـ عجیب آدامدد . هر نه دئیرسن آجیغینا گلیر . نه پیشیریرسن بگه‌نمیر. من بیلمیرم نه ائدیم که،اونون خوشونا گلسین.دئدیکده،دمیر،

ـ بیزیم کی بودور . هر کسین خوشونا گلمه‌سه ، باشماخلا ـ رینی چوتله قوی قاباغینا . دئیه ، جواب وئردیکـده ، لیلا قاپیـدان ایچری گیردی. رنگی آغارمیش، دوداخلاری تتره‌یردی . آغیر وجدی آذدیملارلا، دمیره دوغرو ایره‌لیله‌دی . کیپریك چالمادان، دیل ـ دیل اونون گوزلرینین ایچینه باخدی . هیجانلا :

ـ من مرجانین هر سوزونه ـ طعنه سینه دوزوردوم که، اوغلوم ائشیتسه، بیلسه ، ناراحت اولار. آنجاق، سنین بوسوزونو یئیه بیلمرم! دئیرسن منیم باشماخلاریمی قاباغیما چوتله‌سین ؟ ! من چوتلەمه میشده گئده بیلرم ! دئیب ، عصبانیتله قاپینی چیرپیب ، ائشیگه چیخدی . دمیرین باشی بیر آزقیزغین ایدی. آغزیندان توند آراق ایبی گلیردی. آناسینین سوزلریندن سانکه ، باشینا بیر قاب بوزلو سو توکدولر . تئز لیلانین دالینجا ؛

ـ آناجان!آناجان! . من شوخلوق ائدیردیم. هارا گئدیرسن ؟ دئیه ، سسله دیسه ده ، لیلا دالینا باخمادان ، اوردان اوزاخلاشدی .

✡ ✡ ✡

آخشام ساعت سکز یاریم اولاردی . رعنا یئنیجه شامی اورتایا قویموشدو آلتی یاشار اوغلو پیروز ایله ، اوچ یاشار قیزی سوسن و دکتر آصلان میزین دوره‌سینی آلمیشدیلار . بیردن قاپی‌نین زنگی چالیندی . اونلارا ائله گلدیکه ، مریض گتیریبلر و یا خود دکتری مریض اوسته آپارماغا گلیبلر. دکتر ئوزو آیاغا دوردو. قاپینی آچاندا، لیلانی قارشیسیندا گوروب ،

ـ آناجان ! .. سنسن ؟ دئیه ، گولر اوزله اونو قارشیلادی . ـ

ـ رعنا!.. آناجاندر. گلیب. دئدیکده ،رعنا واوشاخلار یئمگی اورتادا قویوب اونون قاباغینا یوگوردولر . لیلا اوشاخلاری قوجاخلاییب ، ئوپوب ـ سئوندن صونرا ، ایچری کئچدیلر. رعنا نگران بیر حالدا :

ـ خیر اولا ، آنا جان ! سن بو وقت بیزه گلن دگلسن ؟ دئدیکده ،

ـ اوشاخلاری اوره گیم ایسته‌دی . داریخدیم ، گلدیم. دئیه ، لیلا جواب وئردی . شام یئیلیب یغیشدیریلدی . پیروز ایله ، سوسن نه‌نه‌لرینین بوینوندان آسلانیر ، دیزی اوسته چیخیر ، جوربه ـ جور سواللار ایله صحبت آچیب اونو اگلندیریردیلر . آنجاق ، لیلا آغیر ایشدن چیخمیش ، یورغون ـ ازنیك بیر آدم کیمی، حوصله سیزجواب وئریر ، صنعی گولوشله‌ریندن بئله الم ساچیلیر ، دوتغون ـ دردلی بیر حالدا ، ئوز ایچیله اله شیردی . دکتر مطالعه اوچون ئوز دفتریسنه گئتدی . رعنا سانکه ، آناسینین قلبینده‌کی طوفانی اونون کدرلر یاغدیران گوزلریندن اوخویوردو . اونا یاخینلاشاراق :

ـ آنا جان ! نه اوچون بوقدر ناراحت سن ؟ مگر نه اولوب ؟

دئیه، سوال وئردیکده، لیلانین اوره گی کوورلدی . گوزلرینین یاشی ایری‌داملالارلا سولغون یاناخلاریندان آشاغی‌توکولدو.قهربوغا.بوغا:

ـ نه اولاجاق ؟ ! قارداشین امگیمی الیمه وئردی .

ـ نجه مگر ، بونه سوزدور ؟

ـ باشماخلاریمی قاباغیما جوتلـه‌مك اجازه سینی ده آروادینـا وئردی .

ـ دمیر ؟ ! . .

ـ بلی ، دمیر ! دئیب هیجانلا باشینین قضاسینی سویلدی .

زعنا اوچون، مرجانین رفتاری و دمیرین ظالمانه سوزلری اینانیلماز ایـدی . آنجاق ، بونـلاری آناسینین دیلینـدن ائشیدیـردی . اینانمیا بیلمزدی .

ـ پست فطرتلر ! .. دئیه ، اونلارین دالینجا دئیندی . صونرا، لیلایا دونره‌ك :

ـ آناجان ! منکی ئولمه‌میشم. ئوله‌نه قدر سنین خدمتینده وارام. مگر منده سنین ائولادین دگلم ؟ .. نه فرقی وار ؟ دمیرین ائـوی اولماسین، منیم ائویم اولسون . بورادا سنین ئوز ائوین‌دگلمی؟ دئیه، آناسینین اوره گینی توخداتماغا باشلادی .

سحر آچیلمیشدی. گونش یئنیجه قیزیل ساچاخلارینی داغلارین دوشونه سرمیشـدی . رعنـا صبحانه حاضرلایـردی . اوشاخـلار شیرین یوخودا ، دکتر گوزلرینی آچیب ، یئرینین ایچینیده جه ، ئوز قار ـ شیسیندا دوران مسئله‌لر اطرافیندا دوشونور ، لیلا ایسه ، غمگین بیر ـ حالدا ، اوتوروب :

گئجه نین آیی نا باخ ، اولدوزون ساینا باخ ،
یار یولوندا جان قویدوم، وئردیگی پایینا باخ .

دئیه بو بایاتینی زمزمه ائدیر ، ئوز طالعینه آجییردی . قاپی دویولدو . رعنا قاپینی آچدیقدا ، دمیر حیطه گیردی .

ـ سلام ، باجی جان ! آنام سیزده در ؟ دئیه ، سوال وئردی . اونون تئللری پوزغون ، گوزلری قیزارمیشدی . نا راحت و هیجانلی گورونوردو . رعنا اعتناسیز بیرحالدا، اونون سلامینا جواب وئریب ، معنالی ـ نفرت آندیران باخیشلارلا اونون اوزونه باخماغا باشلادی . دمیر ، داریلمیش :

ـ رعنا! نه اوچون جواب وئرمیرسن ؟ دئیرم، آنام سیزده‌درمی؟ دئیه ، سورغو سونو تکرار ائتدیکده ، رعنا :

ـ اونون اوره گینی سیندیریب ، ائشیگه سالاندان سونرا ، سنه نه فرقی وار بوردادر ، یا هاردادر ؟ دئیه ، جواب وئردی .

ـ یوخ ، رعنا ! منمله ائله دانیشما . سن یاخشی بیلیرسنکه ، من آنامی نه قدر سئویرم . ئوز دئدیگم سوزلر یادیما دوشنده باغریم چاتلایر. آنلایرسانمی؟ من آخشام کئفلی ایدیم . مرجان منی تحریك ائتدی. او ، سوزلری غیری ارادی اولاراق ،آغزیمدان قاچیرتمیشام. بیر دوشون نه دئیرم !

ـ دوتاق که، بونلاری دوز دئیرسن. سن بو وقته قدر آروادین ئوز یاراماز رفتاریله ، اونا روحی عذاب وئردیگینه نه دئیه بیلرسن ؟

ـ سن نه دانیشیرسان ؟ من اونلاری همیشه ، دئیه ـ گوله ، مهربان گورموشم .

ـ یعنی ، مرجان خانمین عشقی اوقدر باشینا ووروبدر که ، هچ بیر شئی سئچه بیلمیرسن ، ائله می ؟

ـ بو کنایه‌لی سوزلری بوراق ! من آناملا دانیشمالییام. دئیب، ائوه کئچدی .

ـ سلام ، آنا جان ! دئیب لیلانی قوجاخـلادی . دونه ـ دونه ئوپدو . منی باغیشلا ، آناجان ! منی باغیشلا ! .. او ، سوزو من مست حالدا ، عقلم باشیمدا اولمایب ، دئمیشم . آنلامامیشام . دئیه . اونون اوره‌گینی آلماغا چالیشدی . آنجاق ، آنانین اوره‌گی سینمیشدی . وقاری چیگننمیشدی . او ، هچ بیر وجهیله ئوزونو راضی سالیب ، اوغلونون توهینینه گوز یوما بیلمیردی . او ، عمرونون سونوندا ، ئوزونو سینمیش ،عاجز گوروردو . هچ بیر سوز دئمه‌دن ، گوزلرینین یاشینی آخیدیر ، اوره‌گینی بوشالتماغـا چالیشیردی . دمیر نه قـدر یالواردی ، چالیشدیسا ، اونو سوزه گتیره بیلمدی . او ، اوغلوندان کوسموشدو .

✡ ✡ ✡

لیـلا چیخان گوندن ، اوره‌ك خوشلوغـودا ، ائودن اونونلا چیخمیشدی . مرجان ایلك گونلر ، ظاهرده لیلانین گئتمه‌یندن متأثر اولدوغونو آندیرسادا، اوره‌گینده بونو ئوزو اوچون بیرغالبیت سانیر، قاین آنا شریندن یاخا قورتاردیغیندان ، ال ـ قولو داهادا آچیلاجاغینا ، ئوزونده بیر یونگوللوك حس ائدیردی . عوضینده لیلانین گونلونو آلماق ، اونو گئری قایتارماق تلاشی فایداسیز اولماغی ، دمیره روحی بیر عذاب اولموشدو . او ، لیلانین آنالیق، ائله جه ده آتالیق

حقینی پایمـال ائتمیشدی . ئوز دیلی ایلـه اونو زهرلمیش . اورەك شیشەسینی سیندیرمیشدی . بو ، دمیر اوچون دوزولمز، آغیر بیر درد ایدی . او ، آتاسینین چکدیکی زحمتلری هله اونو تمامیله‌دی . ئوز موفقیتینی اونون وارلیغیندا گوروردو. اولیلایا، وفالی اوغول اولماق، ئولەنه قدر اونو گوزلری اوستونده ساخلاماق استەیردی . اونا گورەده ، هر دفعه ائوه گیرەرکن ، بیر شئی ایتیرمیش کیمی ، گوزو همیشه آتاسینین اوتوردوغو ـ دوردوغو یئرلری آختاریر ، یارالاری تزەلەـ نیردی . مرجانین شیرین سوزلری ، ادالاری داها اونا آجی گلیردی . چونکه ،آتا ایله بالا آراسیندا کی ، اینجیك‌لیگین باعثی او ، ایدی. اونا گورەده، ائوده قرار دوتابیلمیر ، باش گوتوروب گدیردی . هرـ گون ، گئجەـ ساعت اون ایکیـده ـ بیردە، کسیل و مست حالـدا ، ائوه دونوب، یاتاغینا اوزانیردی. بوحال مرجانی دوشونمگه، آییلماغا. ئوز اشتباهینی درك ائتمگه ، داها دوغروسو ، ئوزوـ ئوز الیلـه شیرین آشینا زهر قاتدیغینی ، آنلاماغـا کمك ائتدی. آخی ، او ، لیـلادان محبتدن باشقا بیرپیسلیك گورمه میشدی . او ، ائله دوشونوردو که ، لیلا گئتسه،دمیر بوتون‌محبتینی اونا سالاجاق. آنجاق،عکسینه اولاراق، او، گئدن گوندن مرجان دمیرین گوزوندن دوشموشدو.باخیشلاریندان نفرت یاغیردی . بو وضع مرجان اوچون دوزولمز ایدی . نهایت ، او لیلانین یانینا گئتمك ، عذر استەمك ، اونو گئری قایتارماق فکرینه دوشدو. آنجاق،اوزو گلمیردی.لیلاایله قاباخلاشماغاخجالت‌چکیردی. بیر گون داریخما اونـا زور گلـدی . جانینی دیشینه دوتوب . رعنـا گیله ، لیلانین یانینا گلدی . اوناً ائله گلیردیکه ، بونودا دمیر کیمی،

دانیشدیرمیاجاق. سویوق قارشیلاجاق. بلکه‌ده، هچ اوزونه بئله‌باخمایاجاقدر. بورددادا او، یانلیردی. لیلا اونو گورن کیمی، یو گوروب قوجاخلادی. دونه - دونه ئوپدو. هرایکیسینین گوزلری دولموشدو. ایگرمی گونون آیریلیغی، لیلایا ایللر آیریلیغی کیمی، گلیردی.

- آنا جان! بس سن منی باغیشلایرسان، ائله‌می؟!

- من که، سندن کوسمه‌میشم، قوزوم!

- آخی، بوتون تقصیر منیمدر.

- یوخ، یوخ! سنین هچ تقصیرین‌یوخدر. من سیزین حیاتیزدا، بیر انگل ایدیم. امید وارم که، بوندان صونرا، ئوز اوره گز استه‌ین کیمی، خوشبخت یاشایاسیز.

- دئیرسن، خوشبخت؟! سن او، ائودن چیخان گوندن منیم گونوم قارا اولوب دئیب، دایاندی. ئوز سوچونو بوینونا آلان مقصرلر کیمی، باشینی آشاغا سالاراق، - من ایندی آنلایرام که، سیزه نه قدر پیس گلین اولموشام. سنین قدرینی بیلمه‌میشم. سن همیشه منه مهربان‌اولموسان. منیم آنلاماز لیقلاریما گوز یوموب گذشته کئچمیسن. سن سیز او، ائو بیر جهنمه‌چۀ وریلیب. گره‌ك بیزی باغیشلایاسان. دئیه، لیلایا یالواراراق گئری قایتماغینی خواهش ائتدی. لیلا، جوابیندا:

- بیردفعه اوغلوم باشماخلاریمی قاباغیما جوتلدی، قورتادی. من بیرده او، ائوه آیاق باسمارام دئیه، پوزغون بیر حالدا، جواب وئردی. مرجان چوخ دئدی، لیلا آز ائشیتدی. مرجان اصرارینی یئرسیز گوردوکده، مأیوس بیرحالدا، آیاغا دوردو. رعنا یولا-الماق

اوچون، دانیشا ـ دانیشا، کوچه قاپیسیناقدر، اونونلا گلدی. مرجان:

ـ آنا بوسبوتون دگیشیریلیب در . آدامدا بیـرسوزدن ئوترو ائو ـ ائشیگینی ، اوشاغینی آتار ؟ چوخ غریبه در . دئدیکده ، رعنا :

ـ ئوزون گوردون گـه سن اونونلا نه قدر پیس رفتار ائتمیش اولساندا، سندن اینجیمه‌یب . آنجـاق ، دمیرین بیـر سوزو ، اونون بوتون وارلیغینی سارسیدیب، اوره گینی پارچالایبدر . اونون حقی‌وار. چونکه، او آنادر ! اوغلونون دیلیندن او سوزلری ائشیتمگه انتظاری یوخ ایدی . دئدیکده ، مرجان :

ـ دمیر ئوزو بوینونا آلیر که ، او، سوزو دئینده کئفلی‌اولوب ، عقلی باشیندا اولمایب . داها نه دئیر ؟

ـ آنام ئوز حقینده دئیلن سوزلری ئوزقولاغیله ائشیدیب. اونون اوچون فرقی یوخدر که ، بوسوز عقللی آغزیندان چیخیت ، یوخسا، دلی . سن هله آنا قلبینی درك ائده بیلمه‌سن . چونکه ، هله اوزون آنا اولمامیسان . آنا اولوب ـ گئجه‌لری صبحه کیمی، کورپه‌نین بئشیگینین باشیندا سحر ائدنده ، قلبین ئوزبالانین قلبی ایله بیردویونده ؛ بیلرـ سن من نه دئیرم . آنجاق ، من سندن چوخ راضییام که ، هچ اولماسا، ئوزاشتباهلارینی‌باشا دوشوب، آناملا بدرفتارلیق ائتدیگینه‌عذراسته‌دین. سنین‌بواعترافین شبهه‌سیز که ، اونون اوره‌ك سیخینتی‌سینی آزالداجاق. سنه اولان محبتی داهادا ، آرتاجاقدر . دئیب ، درین بیر آه چکدی . صونرا ، سوزونه دوام ائدره‌ك :

ـ کاش ، بوتون گلینلر بوحقیقتی آنلایا ، ائولرده آجیلیق ـ آیریلیق سالماخدان چکینه ایدیلر . آنام اوچون بو بیر آرزوایدی

که ، دمیری ائولـندیرسین ـ گلین گتیرسین ، قاین آنـا اولسون . باجی جان ! بیر یاخشی دوشون . آخی ، بیزده بیر گون قاین آنـا اولاجایق . اگر ،آنالار ئوز گلینلریندن جفا، روحی عذاب گوره‌جك اولسالار ، هانسی آنـا گلین آرزوسو ائدر ؟ ...

من کیچیك ایدیم ۰آتام سویله‌دیگی بیرمثال هله‌ده یادیمدادر . او، سویله‌یردی که: کئچمیشلرده کندده بیرنسل‌وار ایمیش . اولدوقجا چوخ یاشارمیش . ئولوم اونلاردان قاچارمیش . کیشی قوجالیب الدن دوشنده ، اوغلو اونو دالینا آلاراق ، کنددن کناردا اولان بیر قایانین اوزرینده یئره قویوب ـ قایدارمیش. قورت ـ قوش قوجانی دیدیب پار-چالارمیش . بیر گون ینه بیر اوغلان ئوزآتاسینی دالیناآلیب ، همین قایانین اوزرینـده یئره قویور . قایداندا ، کیشی گولـور . اوغلان قایدیب :

ـ نه‌یه گولورسن‌آتا ؟! دئیه ، سوال وئردیکده ، قوجا دئیر :

ـ منده ئوزآتامی همین داشین اوستونه قویموشدوم . او ،یادیما دوشدو، گولدوم. دئدیکده ، اوغلان ائله بیل که، یاتمیشدی، آییلدی. ئوز ـ ئوزونه :

ـ ای داد ـ بیداد ! بس منده قوجالاندا اوغلوم گتیریب بوردا آتاجاق . قورت قوشلارا یئم ائده جك ؟ ! . دئیه ئوز عملینه پشیمان اولاراق ، گئری دونور .آتاسینی دالینا آلیب ، ایوه قایتاریر . بـو بیر مثالدا اولسا ، بیزیم اوچون عبرت درسی اولمالی در . آتا ـ آنا احترامینی عزیز دوتماغی ، اوشاخلاریمیز بیزدن ئوگرنملی درلـر . ائله دگلمی عزیزیم ؟ منجه ، آنـا ئوز قیزینی قوش کیمی . ائودن

اوچورتدوقدا ، گلینی قیزینین بئرینی دوتور . ودوتمالی در ! قاین آنا اونو سئومیه بیلمز . آنا ایله ـ بالانین کین ـ کدره تینین نه معناسی اولا بیلر ؟ یاخشی لیقلارین ائله جه ده یامانلیقلارین باعثی ئوزوموزوك . دئیب ، سوزونو قورتادیقـدا ، مرجان باشی ایلـه اونون دئدیکلرینی تأیید ائدرك :

ـ دوغرو دئیرسن، باجی جان ! هامیسی ئوز الیمزده در . نجه که ، من ئوزوم ئوز آغ گونومو قارا ائله میشم .

✿ ✿ ✿

ـ مرجانلا رعنانین صحبتیندن بئش گون کئچیردی. گئجه ساعت بیره یاخین ایدی. قاپی دولولدو . مرجان هله آییق ایدی . تئزدوروب قاپینی آچدی . دمیر یئنه ده لول کئفلی ایچری گیردی . مرجان اونو ئوزیاتاغینا دوغروآپاردی. ئوزو یوخوسوز ، دمیرده ازنیك و حالسیز اولـدوغوندان ، باشلارینی یئره قویان کیمی ، هر ایکیسینی یوخو آپارد .

سحره یاخین ، ساعت اوچ اولاردی . دمیر یوخودان آییلدی . باش آغریسیندان باشقا ، ئوزونده بیرسانجی دا، دویدو . بیر آزیئرینین ایچینده ، ساغ ـ سولونا چئوریلدی . اوفولدادی . آنجاق سانجی سی گئتدیکجه آرتیر، اونون آمانینی کسیردی . نهایت ، مرجانی اویاتماغا مجبور اولدو . مرجان گیج بیر حالدا ، یوخودان آییلیب :

ـ نه وار ، نه اولوب ؟ دئیه ، سوال وئردیکده ، دمیر ناراحت بیر حالدا :

ـ دور، ئولورم ! ..آه ! ..آنا !.. دئیه، دردده‌ن زاریلداماغا

باشلادی . مرجان تئز دوروب لامپانی یاندیردی . بیر آز دمیرین کو رکلرینی اوکارلادی . سونرا بیر استکان نبات شربتی دوزلدیب ، اونا ایچیرتدی . آنجاق، دمیرین سانجی‌سی گئتدیکجه شدتلنمکده، نفسینی کسمکده ایدی .

ـ مرجان ! .: آماندر ، ئولورم ! تئز اول ، آنامی چاغیر .

دکتره خبر وئر . دئیه ، مرجانا یالوارماغا باشلادی . گلین ئوزونو ایتیردی . گئجه‌نین بو وقتینده نه ائده‌جگینی بیلمیردی . بیر آندا لیلا خاطریندن کئچدی . او، بوردا اولسا ، ئوزو بیر چاره ائدردی . دئیه، دوشوندو . نهایت ، دمیر اونو باشا سالدیکه ، همسایه نین قاپیسینی دوگسون ، کمك استه‌سین . مرجان پالتارلارینی کئییب ، تئز قونشولارینین قاپیسینی دویدو . دمیرین حالینی اونلارا سویله دی . بیر نفر دکترین دالینجا کئتمه‌یی‌نی خواهش ائتدی . قونشولارینین اوغلی دایانمادان، پالتارلارینی‌ا گئینه تاخیب، دکتر آصلانین‌قاپیسینا گلدی. دمیرین سانجیلاندیغینی ـ ئولوم حالیندا اولدوغونو اونلارا سویله‌دی. رعنا ایله دکترعجله ایله پالتارلارینی گئیب گئتمك،استدیکده، سانکه، لیلانین اوره‌گینه دامدی .

ـ دوزونو دئین گوروم نه وار ؟ نه اولوبکه ، ایکیزده گئدیرسیز ؟! یوخسا دمیرین باشیندا بیرایش وار؟ دئیه، هیجان ایچریسینده اونلارین قاپاغینی کسدی . دکتر ایله رعنا بیر ـ بیرینین اوزونه باخدیقدا ، لیلانین شبهه سی داهادا آرتدی . دکتر :

ـ بیر شئی اولمایب . دئیرلر ، دمیر بیر آز کئفسیزله‌یب . اورا گئدیریك.دئدیکده. دنیا لیلانین باشینا دار‌اولدو. تله‌سیك‌پالتارلارینی

اگنینه تاخاراق ، هامیدان قاباخدا یولا دوشدو . دکترایلـه دمیرین ائوی اوزاق دگلدی . اونلار عجله ایله ، ئوزلربنی دمیره یئتیردیلر . لیلاهامیدان اول اوطاغا گیردی. دمیرایلان وورموش کیمی، قیوریلیر،

ـ آه ! .. آنا ! .. دئیه،فریاد ائدیردی. لیلا اوغلونون حالینی بئله گوردوکده :

ـ جان ،آنا ! .. دئیب ، ئوزونو اونون باشی اوستونه یئتیردی.

ایگرمی بئش گوندن‌بری هچ‌کسین سوزونو ـ التماسینی قبول ائتمیه‌ن آنا، اوغلونون‌حالینی‌خراب ائشیتدیکده، باشی آلوولو ئوزونو اونا یئتیرمیشدی . دکتر معاینه ائتدیکدن صونرا ، اونون یئمك ـ ایچمکدن مختصرزهرلندیگینی بیلدی. دوا ـ درمان، آمپولدان صونرا، دمیرین آغریلاری توختادی . آناسینین الی اونون آلنیندا ایدی . ایکی الیله اونون الیندن یاپیشیب، دوداخلارینا یاپیشدیردی. صونرا، اوره‌گینین باشینا سیقاراق :

ـ « ساچیوین آغینا ـ قاراسینا قربانام . » آنا ! .. دئیـب ، قیزارمیش گوزلرینی لیلانین گوزلرینه زیلله‌دی . دوداخلاری بیـرده ترپندی : ـ دی گوروم منی باغیشلادینمی؟ دئیه ، سوال وئردیکده ، لیلا گیلیب دمیرین پورتموش یاناخلاریندان ئوپدو. مرجانلا ـ رعنانین گوزلری بیر ـ بیربنه ساتاشدی . دوداخلاریندا تبسم اوینادی .

دکتر اللرینی سینه سینده چارپازلایاراق ، بیر فیلسوف کیمی اونلاری سوزدو . صونرا ، درین بیر آه چکره‌ك :

ـ آه ! .. **آنا قلبی** ! .. دئدی .

عارسیز غفار

یئنیجه ائودن چیخمیش ، ایلنده کیف ، یئره ـ گویه ناز ائدیب سالانا ـ سالانا حرکتده اولان ، حاللی جا ـ دوللوجا بیر خانم اونون نظرینی جلب ائتدی . تئز ئوزونو دوزلتدی. بوغازینی آریتدی . اونا یاخینلاشاراق ، نزاکتله :

ـ باغشلاین خانم ! سیزه بیرسوز دئسم قبول ائدرسیز؟ دئدیکده، خانم آیاق ساخلادی . اوخ کیمی یانا چکیلمیش قاشلاری دارتیلدی. توند ماتیکلی دوداخلاری گیردەلندی . چپ ـ چپ اونا باخاراق :

ـ کیشی ! دلیسن ، یوخسا باشینی آت چاپیب ؟ منه نـه سوز دئیه جکسن ؟ ! دئدیکده ، عارسیز غفار توقع سینین پیس یئره یوزولدوغونو دویدو . تئز'

ـ من مسافرم . وار ـ یوخومو اوغورلاییبلار . دردیمی، هچ کسه دئیه بیلمیرم . منه کمك ائدین . دئدیکده ، خانم بیرده اونو بـاشدان آشاغی سوزدو . ظاهریندن دیلنچی یه اوخشامیردی . قرخ بئش ـ اللی یاشلاریندا ، اورتا بویلو ، چال خط ، خوش قیافه لی بیر آدام ایدی . اکنینده کی لباس و وضعیندن اونو بیر بـازار آدامینا ، آلویرچیه ، تاجرەده اوخشاتماق اولاردی . خانم دوداغینین آلتیندا : « عالمه گلیر

آلاگوزلو ، قاراقاش ، ــ بیزه ده گلیر دابانی چاتداق میتیغی یاش .» دئیه ، دئیینه‌ـدئیینه کیفی‌نی‌آچیب اونا بیرتومنلیك کاغذ پول وئردی . کیشی اوتانا ـ اوتانا آلدی. ائله بیرقیافه دوتموشدو که، سانکه، خجا ـ لتیندن اریبر ــ یئره گیرمك استه‌یر . ایلك دفعه قاباغینـا چیخمیش بو گوزل خانمین اونا لطفینی خیره یوزدو. پولو جیبینه‌قویوب بیرنچه آددیم گوتورموشدو که ، اوجابویلو ، انلی کور کلی . بوینو یوغون ، توپ صاققال ، یئکـه قارین ، اگنینده اوزوز اتکلی قهوه‌یی لبـاده ؛ چیگنینده عبا ، قره عمامه‌لی بیر ملا اونون قاباغینا چیخدی . عارسیز غفارین دیشی قانـا باتمیشدی . فرصتی فوتـه وئرمـه‌یب ، تئز اونـا یاخینلاشدی .

ــ حضرت آقا ! سیزه بـیر عرضم وار . دئیب ، اول ادبلـه سلام وئردی. ملاآیاق ساخلادی . اونون سلامینی رد ائتدیکدن صونـرا ، گوزونو اونون‌آغزینا زیلله‌دی . فکرینده ووروشدوردو که ،:« یقین منی ئولوئرینه یا مرثیه‌یه دعوت ائتمك استه‌یر .» ــ دردلیلر ، دریادا تلاطمه دوشنلر ، ورشکست اولوب وار ـ یوخدان چیخانلار، اهل‌عیال شرمنده‌لری؛ الی هر یئردن اوزولن منیم کیمی بدبختلرهمیشه، علیدن سنین جدیندن کمك‌ایسته یبلر،ایندی نجه‌اولابیلر که ، سیز منی ناامید ائده‌سیز . دادیماچاتمیاسیز . دئیـه ، سوزو اوزاتمـاق استدیکده مـلا داریلدی . هوسله سیز :

ــ کیشی منه موعظه ائلمه . سوزونـو دی گوروم نه دئیرسن . ئولون ـ ئولوب ؟ مرثیه‌ن وار، نذر نیازین ، مسئله شرعین وار ؟ یوخسا منی احسانا ـ خیراتا چاغریرسان ؟ دی قورتار گوروم . دئیه ، اونون

سوزونو کسدی .

ـ اشتباه ائتمیرسن جدیوه قربان اولوم ! من ائله همیشه نذر ـ نیاز وئرنلردن اولموشام. اما ایندی .... روزگاریم قاراگلیب . اهل۔ عیال شرمنده سی اولموشام . دردیمی هچ کسه آچابیلمیرم . دئدیکده، ملا اونون فکرینی آنلادی · الینی صاققالینا چکـدی . دوتغون بـیر قیافه آلدی .

ـ آلله ئوزو دادیمیزا چاتسین . روزگاردان دانیشما . زمانـه گوندن ـ گونه خرابلاشیر . هانی کئچمیش گوتور ـ قوی ، نذر ـ نیاز ، احترام . گورەسن نجه اولاجایق ؟ پناه بر خدا !

ـ آغا سیزین که ، الحمدالله وضعیز یاخشیدر . سیز نیه روز۔ گاردان شکایت ائدیرسیز . ؟

ـ رحمتلیگین اوغلو ! من بو گونون فکرینی ائله میرم که، کئچمیشلر۔ ده ایل اوزونو مسجدلرده ، مرثیه لرده آدام الیندن یئره ایکنه سالماق اولمازدی . اما ایندی جماعت سئل کیمی اوز دوندریب ،. مکتبلره ، کتابخانالارا ، شیطان یووالارینا ، نـه بیلیم سینمالارا ! بئلـه گئتسه بیزیم آخیریمیز نه اولاجاق ؟ من صباحین فکرینی چکیرم . دیئیب ، عارسیزدان اوزاخلاشماق ایستدی. غفار بیر نجه آددیمدا اونون دالینجا گئتدی .

ـ آغا! جدیوه قربان. من ایندی آجیمدان ئولورم. سن صباحین۔ گله جگین ، فکرینی ائدیرسن ؟ منه بیر کمك ائت ! دئدی ایسه‌ده، ملا دالینا باخمادان ، اوردەك کیمی یانلارینی باسا ـ باسا اوندان اوزا۔ خلاشدی . عارسیز غفار دوردوغو یئرده جه میخلانیب قالدی . بودفعه

اوخو داشا دگمیشدی. البته، بئله شئلر اونون حالینا تفاوت ائتمه‌سه‌ده، بیر آز دوداخلاری ساللانمیشدی . یولـدان ئوتنلردن بیرینین گوزو باشقا یئرده اویناديغینداﻥ ، برك اونا توخوندو . عارسیز غفار چورتو پوزولموش تریاکی کیمی، دیکسنیب ئوزونودوغرولتدو.اونا توخونان آدامین عذرخواهلیغینا جواب وئرمدن ، آواره آداملار کیمی ، ایره - لیله دی - بو دفعه بیر بقال دکانی اونون نظرینی جلب ائتدی . دکان آغزینا کیمی دولو ایدی. توپ وورسان داغیلمازدی . دویوتایلاری بیر طرفده . قند - شکر بیر طرفده . لپه ، نوخود ، لوبیا ، یارما ، مرجی تایلاری آغزی آچیق حالدا یان- یانا دوزولموشدو. یخچلین ایچینده کی پنیر . کره . سود و سائره آداما اشتها گتیریردی . قفسه لرده بوش یئر یوخ ایدی. جان درمانیدا دئسه‌ن تاپیلان دکانلاردان ایدی. دکان خلوت ایدی . بقال دخیلین دالیندا اوتوروب چوتکه چکمکده‌ایدی. او ، ایچری گیرنده دکانچی چوتکه نی کنارا آتیب تئز آیاغا دوردو.

- آغا ، بویورون ! دئیه ، صنعی بیر تبسمله اونو قارشیلادی . مشتری بیلیب ، - نه بویورورسوز ؟ دئیه ، سوال وئردیکده ، عارسیز غفار ساکت آددیملارلا اونا یاخینلاشدی .

- بیر شئی استه‌میرم . دوغروسو بودر که ، سیزین قیافه‌نـزده بیر آغالیق - نجابت نشانه سی گوردوم . ائله بیل گیزلی بیر قوه منی بورا سورودو .

- لطفزدن متشکرم. منه گوره فرمایشیز ندر؟ دئدیکده، عارسیز غفار بیر آز دوروخدو . گوزلرینی قفسه لره دولاندیریب ، اودلو بیر آه چکدی . ائله بیل سوزونو دئمگه اوزو گلمیر ، خجالت اونـو

بوغوردو . نهایت بقالی چوخ انتظار قویماغی آرتیق گوروب :

ـ انسان دردینی هر یئتنه دیئه بیلمز . زیـارتدن قاییدیرام . یولدا بیر نفرله همسفراولدوق . ئوز حرکت و رفتاریله منی ئوزونه ایناندیردی . سن دئمه خوش ظاهر ـ بد باطین ایمیش. بیر گئجه منی یوخویا وئریب ، وار ـ یوخـومو یغیب قـاچدی . الیـم هچ یئرده بند آلمادی.ئوزومو گوجایله تهرانا سالمیشام. ایندی نه یئمگه چوره گم، نده ئوز شهریمیزه گئتمگه ماشین پولـوم وار . من ئولـوسن دیری . الله خاطرینه ، گرك منی یئردن گوتوره‌سن . آبرو ـ حیثیتیم ختـرده ـ دی. دئیب ، سوزونو قورتاردیقدا ، بقالین الی بوینونون دالینا گئتدی. الیله بوینونون دامارلارینی اوکارلاغا باشلادی . ائله بیل که ، بونونلا آغلینی باشینا یغیب دئمگه بیرسوز آختاریردی . بوحالدا ، ایکی نفر مشتری ایچری گیردی. دکانچی‌اونلارا طرف یونلدی. صحبتین شیرین یئر یندە مشتری گلمگی غفارین خوشونا گلمدی . چکیلیب بیرطرفده دایاندی . فکرلی ـ غصه‌لی آداملار کیمی ، آلیشدیب سوموردویو سیغارین توستوسونو گوگه فوفلدی. بقال ایشینی قورتاران کیمی ، بیر باش عارسیز غفارین یانینا گلدی .

ـ اگردئسم الله وئرسین، یوخومدور. یقین که ایناننمیاجاخسان. اوره‌ك سفره دگل که ، آچام گوستره‌م . ئوزون دئیه‌ن کیمی ، آدام هر یئتنه دردینی آچا بیلمیر . ایچیم ئوزومو یاندیریر، ائشیگیم ئوزـ گه‌نی. دئیب، اونون قولوندان دوتوب دخله‌طرف چکدی. وئردیگی یئرسیز چك‌لرین قایتدیغیندان ، آلاجاغیندان ـ وئره‌جگیندن اونـا اطرافلی دانیشیب علاوه ائتدی :

ـ کیشی! نه وئردیکیمی آلا بیلیره‌م، نده آلدیغیمی وئره بیلیرم.
بو گئدیشله آخیریم نجه اولاجاغینی فکرلشنده باشیمدان توستوقالخیر. آزقالیرام دلی اولوم. دئیه سن ایندی آند ایچمه‌سمده اینا ناجاخسانکه، من ئوزومده بیچاره‌یم. مئیم ئوزومه کمك ائدن گرکدر. دئیئب، سوزونو قورتارا‌ندا یئنه مشتری گلدی. دکانچی‌نین‌باشی اونا قاریشاندا عارسیزغفار: «دئیه سن دایانسام من بونا بیرشئی وئرملی اولاجاغام.» دئیه. دوشونوب، سویو سوزولن سیچان کیمی، یاواشجا سویرولوب ائشیگه چیخدی. او بوجور آداملارا چوخ راست گلمیش، عادت ائتمیشدی. هله بقال احترام‌لا، ئوز وضعیندن دانیشیب سوز ایله اونو قانع ایلدی. او. ائله آداملارا راست گلیب که، چوخ وارلی- دولتلی. بیر شئی وئرمدیکلری جهنم، اونو اله سالیب، تحقر ائدیب، آجی سوزلرده دئیبلر. اونلارین مقابلینده عارسیز غفارهچ وُجنه‌ده آلمایب. قولاق آردیناوئریب، ئوتوبدور. بیر آدام باشقا سینا ال آچماق، دیلنمك فکرینه دوشنده، ـ اول منلیك، شخصیت و وقارینی کهنلمیش اسگی کیمی، بوکوب کناره آتمالی در. عارسیز غفاردا ائله جه ائله میشدی. دیلنچی لیگی ئوزونه چورك آغاجی ـ صنعت ائتمیشدی. آنجاق، بونون گده‌لیگی بیرنوع «عابرلی» دیلنچیلیك ایدی. هر یئتنه ال آچمازدی. عقلی کسن آداملارا یاناشار، مین بیر دیل و حیله ایله اونلاری یومشالدار، بیر شئی قوپارار‌دی. او، چوخ وقتلر آوینین‌حقینده دوشونر، یان ـ یوره‌دن سورغو. سوال‌ائدر،وار-یوخونو، ایش گوجونو، ضعیف نقطه‌لرینی ئوگره‌نر، صونرا نشان‌آلاردیکه، اوخو بوشا کئچمه‌سین. عارسیز غفار بویانمادیغی رنك، باخمادیغی

باجا قالمامیشدی . ئوزدئدیگینه گوره ، : وقتیله او ، معتبر تاجیرلر جرگه سنده ایمیش . دفعه‌لرله یخیلیب ـ قالخانـلاردان . ورشکست اولوب وار ـ یوخو الیندن چیخان ، صونـرا ، ینه ئوزونو دوزلدیب وارلانانلاردان اولوب . ئوز دئدیگینـه گوره ، : مجلسلرده بویور ـ بویور ایله یوخاری باشا کئچریلن ، صحبتلرده ، پیس ـ یاخشی هر نه دئسه «آغا غفار سن دئیندی! » دئیه ، سوزونه ارزش قائل اولارمیشلار. اما بعضاً ده ، آغزینی آچیب دانیشماق استه‌ینده « گده‌سن بئله شئلری آنلامازسان !» دئیه ، سوزونو آغزیندا قویان گونلریده اولوب .البتد، «آغا غفارسن دئیندی!» دئیه، احتراملا قارشیلاندیغی ایشینین دوتدوغو، قاچ اوغلان آت باسدی ! دئیه‌ن گونلرینه ؛ « گده سن بئله شئلـری آنلامازسان » سوزلریده ـ ورشکست اولدوغو، بورجلولار قاپینی دویدو-یو گونلرینه منسوبدر . بلی ! هئچ ایگیدین آرخاسی یئره گلمه سین. ایشی اِگیلمه‌سین. دئدیگینه گوره : آخرنجی شکستنین یئرینی دولدور-ماق اوچون او ، یاخین قوهوم ودوستلارینین کمگیندن باشقا ، گوزو-نو یوموب ئوزونو اودا وورور . نزول ایلـه گوجلو پول گوتورور . ایسته‌یر که، قاز ووروب ـ قازان دولدورسون. اما، دئیر:« سن‌سایدیغینی سای . گور فلك نه سایر » . شله گوندن ـ گونه آغیر لاشیر .له‌له‌نی ائله باسیر که ، ذاها آلتینـدان چیخابیلمیر . قـاز وورماغی جهنـم ، سرچه ده الیندن اوچور . دده ـ بابادان قالما کهنه حیطدن ـ ملکدن هر نـه‌یی وار ایمیش الینـدن چیخیر ، داهـا ئوز شهرلرینـده باش ساخلایا بیلمه‌یر . طلبکارلارین الیندن باش گوتوروب یوخ اولور. آغا غفارین سوزونه اینانماق چتین اولسادا: محیطمزده بئله تصادفلرهمیشه

وار . گوجلو لر اولان یئرده ضعیفلر ازیله‌جکدر . تجارت عالمینده‌ده بئله در . گوجلوسرمایه‌لر، کیچیك سرمایه‌لری اریدیر ـ خفه‌له یر، اورتادان چیخاردر .

آغا غفار حقینده آیلار ـ ایللر ایله صحبت گئدیر. کیمی ئولدویه‌چیخیر . کیمی خارجه قاچدیغیندان دانیشیر. بئله لیکله او ، بیرتیکه چورك اولوب یوخا چیخیر . یاواش ـ یاواش دنیادا ئوزوندن یادگار قویمامیش ، سونسوز ئولولر کیمی ، زهنلردن پوزولور . اونودولور . آنجاق ، گوردو یوموز کیمی ، آغا غفار هله ده یـاشایر . او ، ئـوز شهریندن چیخاندان بری ؛ قولپ قویمادیغی قازان قالمایب . ایرانین جنو بونا گئدیب.تانینماز یئرلرده مرصیه خانلیق ائدیب . دعا یازیب. جیندارلیق ائدیب. فالا باخیب ـ بخت آچیب . حتا میموندا اویnadیب. تکامل ائده ـ ائده گلیب بو مرتبه‌یه چاتیبدر .

او ، قدم وورا ـ وورا گلیب شهرباغینا چیخدی . باغدا آدم آز ایدی. فواره‌لرین قاباغیندا قویولموش نمکتده‌ایکی نفرجوان اوغلان اوتوروب صحبت ائدیردی . او، گلیب اونلارین یانیندا اوتوردو . آغا جلاردا کی خزاندان خبروئره‌ن سولغون یارپاخلار، خفیف اسن یئلین اگله نجه سنه دونموشدو . اونلاری آسانلیقلا آغاجلاردان قوپاریر ، هوادا اویnadا ـ اوینادا آغاجلارین دیبینه سالیردی . یـاز و یایدا کی گوزللیك ، طراوت و روحی اوخشایان حال باغدا یوخ ایـدی . هر طرفه‌باخسان اوره‌ك دوتغونلاشیردی.قوشلارین جه ـ جه‌هیده غم دوغوروردو . گویده اوچوشان آغلی ـ بوزلو بولوتلاردا ، ائلـه بیـل پاییز فصلی ایله البیراولموشدو. تئز تئز گونون قاباغینی دوتور ـ آچیردی.

آنجاق ، هوا ملایم و خوشا گلیم ایدی ، عارسیز غفار هی .. قورجو - خوب ، دریندن آه چکمکله ، اوتورانلاری ئوزونه متوجـه ائتدی . بیری اونا مراجعله :

ـ آغا ! دئیه سن چوخ نا راحت سن. نه اولوب ؟ دنیانین باج- خراجینی سندن استه میرلر که ؟ دئیه، سوروشاندا غفار بیرده کوکسو- نو ئوتوردو .

ـ ای ! .. نه‌عرض ائدیم؟ هچ یادیمدان چیخماز. جوان ایدیم. ائله سیز یئرده اولاردیم . بیر گون آتامین دوستلاریندان بیری ، کئچن گوندر یادیمدان چیخیب . بیلمیره‌م منه نـه دئدی ـ ساتاشدی . من جوابیندا دئدیم : ای داداش نه ائدیم ؟کاسب آدامیق . » من بو سوزو دئینده کیشی تاراققا کیمی منیم اوستومه آچیلدی . « گده ، آماندر ! دئدی .کاسبلیغی ئوزووه یاخین قویما! او،ساراتان کیمی یاخانی تانیسا ال چکن دگل ها ! .. » دئدی . الله اونا رحمت ائله سین . ایندی باشا دوشورم که ، نه دئیرمیش .

ـ دئمك یوخسوللوق سنینده یاخانی تانییب . ائله می ؟ بونون فکری یوخدور . گئت بیردانه « بخت‌آزمایی » بلیطی آل . انشاالله شانسیوا چیخار ، وارلانارسان . داها بونون‌آه ـ اوفویوخدور. دئیب، اوغلان گولنده غفار داریلمش کیمی ، قاش قاباغینی سالّلادی .

ـ سن گولورسن . اما منیم اوره گمدن قانلار آخیر . آروادیم - اوشاغیم مریض ، ئولوم حالیندادر . نه دکتره نده دوا - درمانا پولوم وار . باش گوتوروب ائودن قاچمیشام . ئولوم آختاریرام ، اودا الیمه دوشمور . دئیـه ، گوزلرینـی دولدوردو . عارسیز غفار ئوز رولـونو

باجاریقلا اوینایان هنرمندلر کیمی، جوانلاری متأثر ائتمگه موفق اولدو. ئوزو یالان دیسه ده ؛ سویلدیکلری گونده باش وئره ن عادی حادثه‌لردن ایدی . ایکنجی جوان صحبته قاریشدی .

– چوخ متأسفم عموجان! دئدی. ایکی یولداش بیر آز خیسینلاشدیلار. ایکیسیده جیبلرینی تو کوشدوردو. دورت تومن پول دوزلدی. غفاره دونرك :

– امیدوارم که، منیم دوستومون شوخلوغوندان اینجیمیه سن . سنین یاخانی تانیمیش کاسبلیق - یوخسوللوق ائله بیزیم ده آیریلماز، دده - بابا دوستوموز در . ئوزوده ، او آمان کسن دوستلاردان . بیز ئوزوموز هرهفته بوغازیمیزدان کسیب بیربلیط آلیب جیبمزه قویاریق. بیر هفته ئوزوموزو اونونلا خوش ائده‌ریك که ، انشاالله بو دفعه منیم بلیطیم اودار . کاسبلیغین داشین آتارام . بیلمیرسن آدامین فکریندن نه‌لر کئچیر . آدام ئوزونه خیالی اولاراق سعادت سارایلاری دوزلدیر. احتیاج دویونلرینی بیر - بیر آچیر . اوداجاغی پولون خرجله‌نه‌جك یئرلرینیده معین ائدیر . نهایت هفته باشا چاتیر . آدام قولاخلارینی شوشله‌یب ، اورك چیرپینتی‌سیله ، رادیونون دیبینی کسیر ، نمره‌لره قولاق آسیر . اودمادیغینی آنلادیقدا ، آرزولاری یوخویا چئوریلیر . بئله‌در . الی هچ بیر یئرده بند آلمایان بیزیم کیمی‌لر ، ال چاتماز - بوش خیال وامیدله ئوزوموزو آلدادیب - یاشاییریق . دئیب ، پولو اونا اوزاتدی ، - وارینی وئره‌ن اوتانماز . بیز کارگریك . ئوزوموزده ایشسیزیك . گوجوموز بونا چاتیر . آزدا اولسا ، یئنه دردیوه دگر. عارسیز غفار بیر آز ئوزونو نازا چکدی . اوغلان پولو زورایله اونون

جیبینه سوخـدو . غفـار دوروب اونلاردان اوزاخلاشدی . اوره گینده اونلارین ساده‌لیگینه گولدوده .

عظمتلی بیر بنانین قاباغیـندا آدام قایناشیردی . عارسیز غفار مراقلا اونلارا یاخینلاشدی. بویغیلانلارین هامیسی جوان آداملار ایدی. ایکی بیر اوچ بیر، باش ـ باشا وئریب ، خیسینـلاشیر ، بعضیلری قدم وورور دو . اوزلرینده نـاراحتلیق و هیجان دویولور ، هامیسی انتظار حالی کئچریردیلر . او ، یاواشجا اونلاردان بیرینه یاناشدی :

ـ اوغلوم ! بوردا نه خبردر ؟ احسان وئریرلر ؟ دئیـه ، سوال وئردیکده، جوان گولومسه‌دی . آغزینی اونون قولاغینا یاخینلاشد - یریب :

ـ عموجان ! دئیه سن کبـاب ایینه گلمیسن . اما، بوردا ائشك داغلایرلار .

ـ شوخلوغو بوشلا. دوزونو دی گوروم ، بورا نه‌یه یغیلمیسیز؟

ـ روزنامـه ده اعـلام ائدیبلر که ، بو اداره اوچ نفـر ایشچی استخدام ائده‌جك . بیز هامیمیز عریضه وئرمیشیك . امتحان ائدیبلر. ایندی گوزله‌یریك که ، گوره‌ك طبل کیمین آدینا چالینیر . دئدی . عارسیز غفار باشینی ترپده‌رك : هم ! ..، ائلـه هامی بیر تیکه چورك دالینجا قاچیردا دئیب . اوردان اوزاخلاشدی .

یولو ئورتولو بازارا دوشـدو . بازار شولوق ایـدی . آداملار قاریشقا کیمی قایناشیردی. دالیندا آغیریوك ،زیقانا ـ زیقانا آددیملایب، تنك نفسله « خبردار ! خبردار ! . » دئیـه ، آداملاری یارا ـ یارا ایره‌لیله‌ین حماللارین خیریلتی‌لی ، بوغونوق سسلری ، مالینی تعر -

یفله‌ین ـ مشتری چاغیرانلارین گورولتولو سسلری ایچینده ایتیردی . او، رطوبتلی، کثیف هوادا آداملارا سورتونه ـ سورتونه ایره‌لیله‌یردی. نهایت ، بیر فرش تجارتخاناسینین قاباغیندا دایاندی . تجارتخانانین دفترینده اوچ نفر اگله‌شمیشدی . اوچـوده فرش تاجیری ایدی . اونلارین آراسیندا دوتغون‌ـ سیخیجی بیر سکوت حکم سورمکده‌ایدی. هچ بیری دانیشمیردی . ائله بیل هوپ دوتموشدولار . آنجاق ، اوز ـ گوز ، چاتیلمیش قاشلار وآلین قیریشیقلاری هامینین آنلادیغی دیلده دانیشیر ، اونلارین ایچریسینده فرتینا اولدوغونو سویله‌یردی . بونلا-ردان بیری اوتوزیاشیندا اوزو قیرخیخ ، تمیز وشیك گئیملی ، خوش صفت بیر آدام‌ایدی . او، میزین دالیندا اوتوروب میزه دیرسکلنمیش، بارماخلارینی داراخلایب چنه سنه دایامیش؛ گوزلرینی مات ـ مات بیر نقطه‌یه زیللمیشدی . ایکنجی سی ـ ۴۰ ـ ۴۵ یاشلاریندا ، کوك ، یوغون، بوینونون دالی‌اتدن قات‌باغلامیش قالین دوداق بیر آدام‌ایدی. اوچونجوسو ـ یاشی اللی دن ئوتموش ، آریخ ، نازیك و اوزون بیر کیشی ایدی . ایکنجی سی الینده تسبیح چؤویریردی . اوچونجوده اللری اسه ـ اسه،حرصیندن گو گرمیش ـ تتره‌ین دوداخلارینین آراسینا قویدوغو سیغارا آتش ووروردو. معلوم اولدوغونا گوره،: جوان تاجیر- اوچونجو تاجیردن گوتوردویو فرشلری خارجه صادر ائدیب . بازاری دوتمایب . مالی آیاغا دوشوب ، ضررائدیب . داها دوغروسو ، حسابی غلط چیخیب . اونا گوره‌ده ، وئردیگی چیکلرین یئری بوش قالیب ، گئری قایدیب ـ ایندی طلبکار قاپینی آلیب ، حقینی استه‌یر . « من بیچاره اولدوم، دوتدورارام ! آسارام ـ کسره‌م !» دئیه ، جوان تاجیری

تهدید ائدیر . ایکنجی تاجرده اونلارین آراسیندا باریشدیریجی‌لیق رولونو اوینایردی . اوزون ـ اوزادی آتشمادان صونرا ، نتیجه آلا بیلمدیکلریندن یورولوب مات حالدا. ئوزایچلریله الله شیر، چخیش یولو آختاریردیلار . عارسیز غفار قورخاق آددیملارلا اونلارا یاخینلاشدی . سلام وئردی . اونون سلامنی آلان اولمادی . او ، اوره گینده « سیزی سلام کسسین ! » دئیب ، ایکی آددیمدا ایره‌لیله‌دی .

ـ الله بازار وئرسین ! دئدیکده ، میزین دالیندا اگله شمیش جوان چتینلیکله باشینی هرله‌یب اونا باخدی .

ـ فرمایشیز واردر ؟ دئیه ، سوال وئردی .

ـ دئیه سن آغالارین اوقاتی تلخ در . الله آجیلیق وئرمه‌سین . وجودیزی روزگارین آمانسیز بلالاریندان حفظ ائتسین. کسب کاریزا رونق وئرسین . بو دنیانین نه وفاسی واردر که ، انسان دنیا مالیندان ئوترو غم چکه ـ غصه یئیه . وقتا که ، آخیری ئولومدر ، هامی گره‌ك آخرتینین فکرینده اولا . ال توتا ، رحم ائده . دئیه ، بلبل کیمی ئوتدوکجه ، ائله بیل اوتوراُنلارین دده‌سنه سویوردو .

ـ عرض ائله دیم که ، فرمایشیز واردر ؟ دئیه ، جوان اونون سوزونو کسیب سوالینی تکرار ائتدیکده ، او میدانی اله آلماق اوچون ئوزوندن چیخمیش درویشلر کیمی جوشدو :

ـ بیر مسلمان ئولوب . یئدی باش بالاجا ـ بالاجا ـ چپلاق ، آیاق یالیق اوشاخلاری گون چوره گینه محتاجدر. ئولویئرده قالیب. کمك ائتمك لازمدر! ... بوخیر ایشیزله ئوز آخره‌تیزی ساتین آلمیش اولارسیز . گناهلاریز قارشیسیندا وجدانیزی عذابدان قورتارمیش اولار

سیز . دئدیکده ، ایکنجی تاجر دیله گلدی :

ـ حاجی آغا ! آللّه سنه عمر وئرسین ! بیزیم کله فمیز بیر آز پیرتلاشیب . گورورسنکه ، هوسله میزیوخدر . ئوت ! ... غفار اوزدن گئتمدی .

ـ رحم ائدین که ، اللّهدا سیزه رحم ائتسین . هر دویونو آچان اودور . آز ـ چوخ هر نه‌یه گوجوز چاتیر آللّه یولوندا چیخاردین ! دئیه،دیره‌نده، بیاخدان بری چپ ـ چپ اوناباخماقدا اولان اوچونجو تاجر داها ئوزونو ساخلایا بیلمدی .

ـ گده ، چیخ بوردان ایتیل جهنم اول! اوتان ، خجالت چك! دورارام آبرووی اتگینه بوکره‌م ! دئیه ، بوزاراندا ، عارسیز غفار هویوخموش‌حالدا اونا طرف دوندو. سس اونا تانیش ایدی. بره‌لمیش گوزلرینی حاجیا زیلله‌ینده . ئوتن گونلرده باش وئرمیش آجی بیر خاطره گوزونون ئونونده جانـلاندی . جانینا بیر اوشوتمه دوشدو . آنجاق،ئوزونو ایتیرمدی. آنلادیکه مسجید ائشك باغلامالی یئردگل. بیردن استی‌یه دوتولموش موم کیمی ، یومشالدی . اوزونده صنعی بیر ایریشمه گوروندو :

ـ حاجی آغا ! وئرمیرسن ـ وئرمه . داها آجیغین نیه دوتور ؟ چشم! گئده‌رم . دئیب، بوغولموش حالدا ، اوردان اکیلدی تله سیك ایشی اولان آداملار کیمی ، او، ایتی آدیملارلا اوردان اوزاخلاشدی. دونوب دالنا باخماغادا جرئت ائتمیردی . حاجی‌ایله اونون آراسیندا نه حساب اولدوغونو آللّه بیلر . هرحالدا ، حاجینین ناقافل بلا کیمی، بویوردن چیخیب اونو ائشکدن دوشموش ائتدیگینه دلخور ایدی .

بازاردان چیخاندا دایاندی . دونوب گلدیگی قاتما ـ قاریشیق ئورتولو داریولاباخدی . ائله بیل بازارین دوتغون ـ بوغوجو هواسیندان گوج ایله قورتاریب . آغیر یوکودالیندان یئره‌آتمیش حمال کمی، ئوزونو یونگول حس ائتدی. درین بیرنفس آلدی. یان ـ یوره‌سینه بویلانیب، یولادوشدو. نهارا آزقالیردی. یوخوسونون وقتی ئوتموش آدام کمی، اونو اسنمك یاخالایردی . آخی ، تریه کیسنین وقتی یاخینلاشیردی . هارا گئتسین ، هاردا اراده سنه حاکم اولان اژدهانین حرصنی سوندورسون؟ بو ئوزوده بیر ایش ایدی . استر ـ استمز کئچن گونلری خاطرلایب ، حسرتله دولو بیرآه چکدی . « عجب گونلر ایدی.. » دئیه ، دوشوندو .

آخی بئش ـ اون ایل بونـدان قاباق تـریك آزادایدی . هـر دونگه ده بیر تریك خانه وار ایدی . ایچری گیرن کمی ، آریـق ـ بئلـی قـونقـوز باغلامیش ، اووورتلاری بـاتیق ، جهنم آلاوونـدا قورسولانمیش یانیق صفت ، گوزلری چوخورا دوشموش خدمتچی‌لر مانقال ایله هوققانی قاباغینا قویاردی. صول طرفیندن ساللانان هیبه ـ سیندن، استدیگین قدر ترياك وئره‌ردی . نه قدر چگیرسن ـ چك . هچ کسین سنیله‌ایشی یوخ ایدی. ایندی اوغورلوغونان ، قورخا ـ قورخا چکمگین دردسری نشئه سینـدن آرتیـق اولموشدو . آنجـاق نه ائده بیلردی؟ اونون اسیری ایدی. فکرـ خیال ایچریسینده آددیملایر کن:

ـ آغا غفار !آغا غفار! دئیه، ئوسگور کله قاریشیق ، بوغونون بیر سس اونو دایاندیردی . سسله‌ین جمشید خان ایـدی . اونو کناره چکیب ، ـ گده ، آماندر ! قوناغیم وار ، گورنه ائدیرسن ؟ دئیب ،

جیبیندن پول چیخارتدی . اونـون اووجونا قیسیب . ـ من گئدیرەم ائوه. تئزآلیب گلەسن . دئیب ، اوندان آیریلدی . آغا غفارا تریك تاپماق سوایچمك قدرآسان ایدی. ساتیش یئرلرینی بیلیر، ساتانلاری تانیردی . هردن ئوزوده قازانجینا آلـدانیب تریك ساتماق فکرینـه دوشردی . اما خطریندن قورخار «آغریماز باشیمی بلایه سالا بیلمرم. ئیلیرەم قیزیل تشتی که، ایچینده قان قوسام . » دئیه ، تـاماه دیشینی چیخاردیب آتاردی .

او، بازارلیغینی ائدیب ، ئوزونو جمشیدخانین ائوینه یئتیردی. گتیردیگی تریکی قاپیـدا نوکره وئریب ، ایچری کئچدی . سفره سالینمیشدی. جوجه پیلو،دولما وفسنجان بوغلانیردی . دولدورولموش آراق استکانلاری مقناتیس کمی آدامی ئوزونه طرفچکیردی. عارسیز غفارین غیری ارادی اولاراق ، سارالمش چوروك دیشلری گوروندو . ائله بیل آج تولکو گیرنیه ، الده بجریلمیش توخلوقویروغو دوشموشدو .

ـ آفیت اولسون ! همیشه کئفده ـ داماخدا . دئدیگـده رحیم خان اونا یئر گوستریب :

ـ گده عارسیز ! گورسنمیرسن ، هاردا ئولموسن؟ دئیه ، بوسوزلر له اونو قارشیلادی . غفار الیله سفرەیه اشاره ائدرك ،

ـ قربان ! ائله همیشه مسجید قاپیسی آچیق اولاندا کوپگین یوخوسو گلرده. دئیه جواب وئردیکده ،گولموش سسلری بیر - بیرینه قاریشدی .

مجلسده کیلردن بیری ملکدار رحیم خان ایدی . او ، اوتوز

پارا کندی حسابینا ، عمرونو کئفده ـ عیاشلیقـدا ، قماردا کئچیرمیش بیر آدام ایدی . اوجا بوی ، انلی کوره‌ك ، ایری گوز ، قالین ـ قارا ـ قاش وچاللانمیش بورما بیغلاریندان اونو ـ اورتا عصرین شکست یئمیش بیرسر کرده سنه اوخشاتماق اولاردی. ایکنجی سی ـ ائوصاحبی جمشید خان ایدی . او ، ایشدن دوشموش کهنـه بیر دولت مأموری ایـدی . یاشی آلتمیشا یاخین ، آلچـاق بـوی ، آریق ، اووورتلاری بـاتیق ، قوروقاخـا دونمـوش حالسیز بیـر آدام ایدی . اوچونجـوسو ـ شهریـن وارلیلاریندان حاجی مبارك آدلی ، گرده ـ دولو صفت ، چال خط ، باشینی دوشان اوتلامیش، یئکه بورون ، دونبا ـ ایری گوزلو ، کوك ـ بیچیمسیز بیر آدام ایدی . بونوندا ایشی پول نزولا وئرمك، بیله گی دیبدن وورماق ایدی. بوراسینیدا دئیم که، بونلارین غفارایله تانیشلیغی ـ بوجور قوناخلیقلاردا ـ یغینجاخلاردا اوندان بیر دلخك کیمی، استفاده ائتدیکلریندن ایره‌لی گلمیشدی . رحیم خـان تئز بیر استکان آراق دولدوروب اونون قاباغینا قویدو :

ـ وور بدنه قوی جانین قیزسین . دئدی . غفار استکانی الینه آلیب :

ـ آغالارین ساغلیغینا ! .. دئیب . باشینا چکـدی . استکانی یئره قویوب ، آج قورت کمی سفره‌یه دوشندی . کمرلر بر کیدی . کلله‌لر قیزیشدی . سفـره یغیشدیریلان کـمی ، برنجدن دوزلدیلمیش ظریف بیرمانقال اورتایا گلدی. بیرنلبه کیده خیردا پارچالارا دوغرا ـ نمیش تریك قیرینتیلاری آرایا قویولدو . هوققالارین باشیندا کی قیر ـ میزی کوزلر اوزه‌رینـه قویولموش تریکاری یانـدیردیقجا ، هوققالار

سومورولور، تریك توستوسو چن کیمی اوطاغایایلیر؛ صحبتلر شیرینله‌شیردی . رحیم خان سوزونه ادامه وئرره‌ك :

ـ یئدی آرخادان بئله بیز خانیق ـ مالیکیك . عارسیز غفار شیرینکارلیق اوچون اونون سوزونون آراسینا گیردی .

ـ بلی ، بلی ! نجه دئیه‌رلر ، اورتادا یئیب ـ منیم کیمی دوزده گزنلردنسیز .

ـ ایندی منیم کندلریمی الیمدن آلیب رعتیه پایلایرلار. دئیرلر، تورپاق ایشله‌یه‌نین، اکیب، بئجره‌نین اولمالیدر. گورونور منده گئدیب دانا ـ دونالارلا ، رعیتله بیر یئرده جوت سورملی ، بئل ـ بئلله ملیم .

ـ دوغرودان‌دا عدالتسیزلیکـدر . دئیـه ، حاجی مبارك اونون سوزونه قوت وئردی . رحیم خان ایچدیگی آراق و چکدیگی تریکین حـرارتیندن قیزیشمیش ایـدی . دردینی دئیب ، اوره‌گینی یونگو ـ للشدیرمك استه یردی. الینده کی هوقفانی دریندن سوموروب، یئنه سوزه باشلادی :

ـ ای ! .. نه‌ائدیم؟ ! اوتوز ـ قرخ ایل بوندان قاباخکی وقتلر اولایدی . قاتاری باغلایایدیم بئلیمه ، توفنگی آلایدیم الیمه. مینه‌یدیم کهرآتی ؛ گده‌لری یغایدیم باشیما . گوره‌یدیم کیـم جرئت ائدیب منه دئیر : تورپاخلارینی وئر رعیته . عارسیز یئنه سوزه قـاریشدی .

ـ منده الیمده شمشیر عریان ، قاباغیندا آت چاپایدیم . دئدی .

جمشیدخان یاستی‌ـیاستی سوزه باشلادی .

ـ ای بابا !.. او، دورانلار کئچدی. اوزمانلار هر یئره مأموریته

گئدنده پول گتیره‌ردیك سئل کیمی . عارسیز یئنه سوز آتدی .

ـ بلی ، قربان ! دره خلوت ـ تولکو بك . کیم ـ کیمه ایدی.

ـ بلی ! .. اوگونلر کئچدی . آتالار دئمیشکن ، : گوردون زمانه سنیله دوزگیترمیر ، گـرك سن زمانـه ایلـه دوزه‌لسن . سازش ائده سن. رحیم‌خانی مخاطب قرار وئره‌رك :ـ جانم دئدی . ائو بیزیم ـ سر بیزیم . سنین کندلرینی الیندن مفته که ، آلمیرلار . بیاق کندلی اکیر ـ بئجه‌ریر ، بیچیر حاضر یندان سنه وئریردی . ائله ایندیده عمرونون آخیرینا کیمی ، چالشیب آرتیردیغینی بورجونا ـ قیستینا وئره‌جك . آلله ائله مه سین ایش باشقالارینین الینه دوشسه ، هر نه‌ین‌وار الیندن آلیب مفته جه کندلیلره پایلا سایدیلار ، اوندا نه ائدردین ؟ بو ایشده‌ده بیزیم خیریمیز نظرده دوتولوب . بونا شکر ائله مه‌لیسن . بیر ده بابا جان ! بیزه نه وار؟ نجه دئیرلر : آلتدا قالانین جانی چیخسین. بیاق ارباب ایدین ، ایندیده ثرمایه داراول . پولونو شهرده ایشه سال. ائله گئنه ده ائشك ایشله‌یه جك ، آت یئیه‌جك . دئیب ، الینده‌کی هوقفانی سومورد‌و . آرابیر آز ساکتلشمیشدی . حاجی مبارك فرصتدن استفاده ائده‌رك ، سوز آتینی قامچیلادی .

ـ دوغرداندا ، زمانـه عجب بیرزمانه اولوب . ائلـه ترپه‌نیرسن باشیوا بورك کئچیر . کئچن ایل بیر نفر گلیب یالوار ـ یـاخار مندن اوتوزمین تومن نزولا پول استدی . معامله اوچون منه یوزمین تومن‌ـ لیك‌بیرسند نشان وئردی . گئدیب باخدیق. بگندیم. معامله‌قورتاردی.

ایل گلیب باشا چیخدی . طرفدن خبرچیخمادی. دی ، اویانا - بویانا، اولمادی . اجرائیه صادر ایلتدیردیم . محله گئدنده ، گوردوم نه ؟ منه نشان وئریلن عمارتین بویروندە ایکی اوطاخلی خرابه بیر حیط. سیزین جانیز اوچون ، بئله گورنده آز قالدی ائله اورداجا اوره گیم پارتلاسین سویوق تربدنیـمی بورودو . ایشه باخ ها ! .. گیرو وومدا اولان حیط بئش مینه دگمزدی . آکشی هلـه بو جهنـم ! آداملارین ظاهرینه، یئکه ـ یئکه قیریلداتماخلارینا باخیب ، حیط کرایه‌یه‌وئر- یرسن . ائله که . یئربه ـ یئر اولدو ؛ دی گل سن اوغولسان بوندان کرایه آل . گره‌ك الینله ببرشئی ده وئریب یولاسالاسان . یادا ، دعوا دالاش، شکایت ایله شله سینی چوله‌تو که سن. بودا بیزیم روزگاریمیز. خلاصه . عجیب ـ غریب بیر زمانه یه راست گلمیشیك . سیزین جانیز اوچون ، اوقدر گوزوم قورخوبدور که ، لاپ یاخین دوستوم - قاردا- شیمدا منه یاخینلاشاندا،الیمی‌جیبیمین اوستو نه قویورام. پاه، آتانین!.، هچ کسه اینانماق اولمور. ائله بیل بو جماعته‌آنالاری بئشیکده لای ـ لای دئینده ، قولاخلارینا مردمزارلیق،دله دوزلوق ، باشقاسینین بور- کونو باشیندان قاپمان یولارینی ئوگره دیرلر . نه ایسه ، الله‌آخیر- یمیزی خیر ائله‌سین . دئیب ، سینـه سینی بوشالتدی و هوققاسینا زور گلدی .

صحبت آراسیندا دالبادال چکیلن تریکلر اونلارین قانینا ـ ایلیگینه قدر ایشله میشدی . مور گولمگه ، ئوزلرینی اونودوب خیال عالمینده اوزمگه باشلادیلار. داها سسیزلیك ایدی· صحبت یوخ ایدی.

ملکچك اوچسا دیزیلتی سی ائشیدیله‌ردی . آنجاق، عارسیزچکیردی. تریك هله اونا زور گله بیلمه میشدی . اوطاغی بورو موش سکوتدا، او، قافله دن گئری قالدیغیندان ، ئوز ایچیله اللاشمه‌لی ـ فکرلشمه‌لی اولدو. بو گون قارشیسینا چیخان قادین، ملا، بقال ، کارگرلر ، فرش تاجیرلری ، داها سونرا ، بویرونده چورتا گئتمیش کور وجدانلی دوستلاری و اونلارین دیوانه‌یه اوخشلیان عصبانی قیافه‌لری گوزونون قاباغیندا جانلاندی . ناراحتلیق ، روحی عذاب و صباحا ـ گله‌جگه اولان نگرانلیقلارینی یادینا سالدی . ایچدیگی آراق و چکدیگی تریکین تأثریندنمی یاندنسه،ئوزونده بیرخوشحاللیق ـ راضیلیق حس ائتدی . ئوز ـ ئوزونه لوغالاناراق :

ـ « الحمد الله ، نه پولوم وار اوغروآپارسین ، نده ایمانیم وار شیطان . » دئدی . آنجاق ، بو حال اوندا اوزون سورمدی . بیردن قیافه سینده قاینایان تکبر محو اولدو دئیه سن ندنسه ، ئولموش غیرت دامارلاری قیمیلداندی . ئوز ـ ئوزونو مذمت ائدره‌ك ، « هی ، بودا اولدو ایش ؟ .. مین رنگه بویان ، خلقین جیبینی سوی ـ یاشا . ائله حقینده منه دئیپلر عارسیز . یئنه ئوز ـ ئوزونه دوشوندو : فرض ائده‌ك که ، منده بیر تاجیر ، بزاز ، باققال یاچاققالام . مگر اونلار حلاللیق ایله ، زحمتله قازانیر ـ یاشایرلار ؟ سحردن آخشاما ـ قدر آند ایچمك، مین جور یالان توخویوب، قرآندان دون گئیمکله، خلقین گوزو باخا ـ باخا جیبلرینی سویمورلار ؟ هاردان دوشدو ، اوردان کسمیرلر ؟ . . .

نه فرقی واردر؟ منده بئله کسیره‌م، همده مسئولیتسیز ـ دردسر ـ

سیز . دئمك ـ عارسیزلیق ئوزوده بیر هنر در . دئیب ، هوققاسینی برك سومورردو . بیاخکی خوشحاللیق ، ئوزونـدن راضیلیق یئنه ده اوزونده لپه‌لندی. چوخ‌چکمدیکه،اودا ئوزونو یولداشلارینا یئتیردی. چورتا گئتدی .

کئفلی

گئجه یاریا یاخینلاشیردی . کوچه‌لرده گئت ـ گل آزالیر، ایولرین‌لامپالاری سوندورولوردو. هرطرفه‌حرکتده اولان ماشینلارین اعصابی جیرماخلایان بوق و گورولتولاری آزالیر ، شهر نسبی بیر سکوته دالیرکن، یاغیش شدتله یاغیر ،آرابیر چاخان ایلدیریملارین خاریلتی ـ گورولتوسو وحشت‌دوغورور ؛ ایشیغی ، قارانلیق کوچه‌لری ائولری ' ایشیقلاندیریردی . اسن یئل ، یاغیش داملالارینی یولدان ئوتنلرین اوزـ گوزونه چیرپاراق ،آددیملارینی ایری وسرعتله‌آتماغا مجبور ائدیردی .

ـ بویله طوفانلی ـ یاغیشلی بیر گئجه ده' رستم الینی قولاغینین دیبینه قویوب :

ایچمیشم چاخیر ،	گوزلریم آخیر ،
من باخان یارا ،	گور کیملرباخیر .
آی جیقو ـ جیقو	وای جیقوـجیقو...

دئیه ' بو قدیم ماهنینی یاغیشین آلتینـدا اوخـویور ، هئله‌نه ـ هئله‌نه گلیردی. بدنی‌ایسلانماغی‌اونوبیرآزآیلتمیشدی. هاراگئدیگینی سئچه بیلردی. او، ئوزگوچه‌لرینین باشیندا دایاندی . الیله ایسلانمیش

تئللرینین سویونو سیخا ـ سیخا ، باش گوزونو اوکارلادی . خمار گوزـ لرینی دولاندیریب ، دقتله ، دوره سینه باخدی. دئیه سن، ئوز کوچه ـ لری اولدوغونا اینانا بیلمیردی. کوچه‌لرینده اولان « قاراباش » آدلی ایت اونون سسینه گلمیشدی . رستم آیق وقتلرینده حیوانـا محبت ائدیب، چور کدن ـ زاددان آتدیغیندان، هاردا سسینی ائشیتسه ئوزونو اونا یئتیره‌ز ، قاباغیندا آتیلیب ـ دوشر ،آیاخلارینا دولاشیب ، قویرو ـ غونو بولاردی . او، ایتی گورن کیمی ، عزیز بیردوستونا راست گلیب، کئف ـ حال دئیه ، سئوینجله اونو قارشیلایان آدام کیمی :

ـ آ ... قاراباش! دئیب، ها ها ها ! .. ایله گوله ـ گوله اونا یاخینلاشدی. نوازش اوچون الینی اونون باشینا چکدیکده ، آیاغی سوروشوب، یاغیش سویوندان دوزلمیش گولمه‌چه‌نین ایچینه یخیلدی. قاراباش اونون شاپیلتی‌ایله یتره دگمه‌یندن قورخوب کنارا سیچرادی. آنجاق ، دوستونو سویون ایچینده سریلمیش گوردوکده ، نـا راحت بیر حالدا هوره‌رك ، اونون ساغ ـ سولونا دولانماغا باشلادی . گوهر خانم گوزلمکدن اوسانیب ، یاتاق یئرینه اوزانسادا ، گوزلرینه یوخو گئتمیردی. نگران ایدی. رستمین سسینی ، شاپیلتی‌نی ، داها صونرا، ایتین هورمه‌ینی ائشیتدیکده ، یئریندن سچرادی . چادراسینی باشینا آتیب ، ئوزونو رستمه یئتیردی . رستم گولچه‌نین ایچینده اوتوروب ، قاراباشین باشینی سینه سینه سیخاراق :

ـ قاراباش، قاراباش ! دئیه ، اونو اوخشایر ، اونونلا درد ـ دل ائدیردی.

گوهرئولوم ـ ظولوم بیرطهرقالدیریب، سویو سوزوله ـ سوزوله

اونو . ائوه یئتیردی . حرصیندن دیشلری باغارساخلارینی کسیردی .

ـ سن منی لاپ جانـا دویوردون ! آخی بو نه گوندر ، بو نـه ایشدر ؟ ! دئیه ، دئینمگه باشلادی . رستم گولره‌ك :

ـ گنه بد اخلاقلیغا باشلادین ؟ نه اولوبکه؟ دئیه . جواب وئرـ دیکده ، گوهر آجیغیندان اونو چکه ـ چکه آینانین قاباغینا گتیردی.

ـ باخ ! باخ ، گور نه اولوب ؟! دئییب ، قاموتا طرف گئتدی. رستم ئوزونو دوغرولداراق ، آینایا باخدیقدا ، قهقهه ایله گولرك :

ـ ها ها ها ! بـو منم ؟ .. نه خیر ! من دگلم . ها ها ها ! . . دئیه ، دونه ـ دونه : نه خیر ، من دگلم . دئییب ، اوجادان گولوردو. دوغرودان‌دا گولملی بیر قیافه‌یه دوشموشدو . پالتارلارینین سویو هله‌ده سوزولوردو. اوزگوزو پالچیغا باتیب قارالمیشدی. لاپ «حاجی‌فیروزا» اوخشاییردی . بونون هارای ــ داد سالیب اوشاخلاری یوخودان اویاـ تماغی ، گوهری لاپ ئوزوندن چیخارتـدی . قورو پالتار و دگیشك الینده تئز دونره‌ك :

ـ رستم ! اوشاخلار یاتیب آخی ! ..

ـ اوشاخلار یاتیب؟ مگر مریض درلر یاتیرلار؟ دئییب ، هاهاها! ایله ، اعتناسیز بیر حالدا ، گولمگه باشلادی .

رستمین عادتی ایدی . کئفله‌ننده ، دانیشماق ، دئمك ـ گولمك، اویناماق ایستردی . کئف عالمینده‌ایکن ، نه آرواد ــ اوشاق ، نـده آیق یا ــ یاتمیش ، اونا فرقی یوخ ایدی . او ، قد قامتدن دوزگون، اورتا بویلو ، قارا چاتما قاشلی ، قالین گووده‌لی ، ایری گوز ، یئکه بورون بـیر آدام ایـدی . او . آیق وقتلرینده ـ آغیر ، وقالی ، آز

دانیشان، ئوزونه شخصیت قائل اولان، سوزگوتورموین، عین زماندا؛ مهربان، ئوز آرواد ـ اوشاغینا قایغیلی،، خوش رفتار بیرآدام ایدی. یاشادیقلاری محلده، ائله جه‌ده ـ ایش‌یئرینده حرمتی ـ احترامی وار ـ ایدی. آنجاق، ایچگی ایچندن سونرا، داها دوغروسو پالانی‌آشیر ـ اندان سونرا: زمان، مکان، موقعیت، شخصیت، هامیسی یادیندان چیخاردی. بلبل کیمی. دیل آچار، بیر دلخگه چئوریلردی. لاپ ساده‌سی پول وئریب، بیابرچیلیغی صاتین آلاردی. او، ال ـ اوزونو یویوب، پالتارلارینی دگیشندن سونرا، گوهر اونون قیلیغینا گیره‌رك، سسیز ـ کویسوز یاتیرتماغا چالیشسادا، رستمین کئفی گل آچمیشدی. سس ـ کوی سالیب اوشاخلاری یوخودان اویاتدی. رادیونو آچدی. تصادفاً، خارجی ماهنیلاریندان چاچا چالینردی. رادیونون سسینی لاپ اوجالتدی.

ـ چاچا!. دئیه، اویناماغا، اوشاخلارلا اگلنمگه باشلادی. اوشاخلار دوروب یئرلرینین ایچینده‌جه اوتوروب، یوخولو، حوصله‌سیز بیر حالـدا، آتالارینین حرکتلرینه تماشا ائـدیردیلر. اونون اویناماغی، حرکتلری گولونج ده اولسا، اوشاخلار قاش ـ قاباخلی، نا راحت و متأثر بیر حالـدا باخیر، آتالارینین رفتار و حرکتیندن متنفر اولدوخلارینی گیزلده بیلمیردیلر.

رستمین اون دورت یاشیندا شیدا آدلی بیر اوغلو، اون ایکی‌ـ یاشیندا سولماز آدلی بیر قیزی، بئش یاشیندا بابك آدلی بیر اوغلو و اوچ یاشیندا مهناز آدلی سئویملی بیر قیزی وار ایدی. او، اوینایاـ اوینایا مهنـازا یاخینلاشدیقـدا، اوشاق قورخوب آنـاسینین اوستونه

یو گوردو . بو حال گوهر اوچون دوزولمز ایـدی . او ، بیر آتانین ئوز اوشاخلارینین قارشیسیندا مست حالدا ، بو ادالاری گتیرمگینین نه قدر پیس تأثری اولدوغونو یاخشی آنلایردی. آنجاق نه ائده بیلردی؟ او ، مهنازی باغرینا باساراق :

ـ قورخما ! .. پاپاندیردا . ندن قورخورسان ، گولوم ؟ ! ..

دئدیکده ، رستم اونلارا یاخینلاشیب :

ـ مندن قورخور؟ .. دئیرسن مندن‌قورخور؟ مگرمن خوخویام؟

دئیب ، او ووردلارینی یئللتدی .

ـ خوخ ! .. دئیه، گوزلرینیده برلدیب اوشاغا طرف اگیلدی.

مهناز چیغیریب ئوزونو آنـاسینین قوجاغیندا گیزلتـدی . گوهرین عصبانیتله:

ـ رستم ! اوتان، خجالت چك! بس در ! گورورسنکه ، اوشاق قورخور . دئیه ، اعتراض سسینه :

ـ بوحرکتلر هچ سنه یاراشمیر !

ـ گئنجه‌نین بو وقتینده آخی ، بو نه دئمکدر ؟ !

ـ پا پا ده‌لی اولوب .

ـ پاپاجان ! یاخشیسی بودورکه ، یاتاسان . دئیه ، هرطرفدن اوشاخلار سس ـ سسه وئره‌رك ، اونا بوزا ردیقدا، سانکه ، رستم بیر آز ئوزونه گلـدی . سسلره طرف دوندوکجه ، اوزلـرده دوتغونلـوق گوردو. وئریلن سواللارا ، دئیلن سوزلره جواب تاپمادی. ساغ الینی یوخاری قالدیراراق :

ـ یاخشی ! یاتـارام ، بد اخلاقـلار ! .. دئیب ئـوز یاتـاغینا

اوزاندی .

☆ ☆ ☆

پایزین ایلك گونلری ایـدی . گئجه کی یاغیشدان ـ یئلدن خبر یوخ ایدی . گون چیخمیشدی . آسمان صاف ، هوا تمیز ــ لطیف و اورەیه یاتان ایدی . گئجەنین یورغونلوغونا باخمایاراق ، گوهـر همیشه کی کیمی ، تئـزدن دورموش ، چای قویوب ، سحـر یئمگینی حاضرلامیشدی .

ــ دورون ! ... مکتب وقتیدر . گئجیکەرسیز . دئیه، سالدیغی هایا ، شیدا ایله سولماز گوزلرینی اوکارلایا ـ اوکارلایا یئرلریندن دور- دولار . یوخودان دویمادیقلاریندان ، گوزلرینی آچا بیلمیردیلـر . دورماغا ارینیردیلر . آنجاق ، مکتبه گئجیکمك اولمازدی . دورمالی ایدیلر . بابك ایله مهناز ، بیرده که بیزیم کئفلی هله ده شیرین یو - خودا ایدیلر. رستمینده ایش وقتی کئچیردی. گوهر نەقدر چالیشدیسا، اونو یوخودان اویادا بیلمدی، اوساندی. ال چکیب ، ایشینین دالینجا گئتدی . اوشاخلار چـای ـ چورکلرینـی یئیب ـ ایچیندن صونـرا ، کیفلرینی گوتوروب :

ــ خدا حافظ ، آنا جان ! دئیه ، گوهردن آیریلدیلار . آنا ، یوخوسوزلوخدان قیزارمیش گوزلرینی کوچەقاپیسیندان چیخانا قدر، اونلاردان آیرمادی . او ، ئوز ـ ئوزونه : « گئجه کی ناراحتلیقدان ــ یوخوسوزلوقدان صونرا ، درسه قولاق آسماق ، دوشونمك ، آنلاماق اولارمی ؟ » دئیه ، فکرلشیردی .

ساعت اون بیره آزقالیردی . رستم یئرینین ایچینده ، یوخودان

یاریم چیق اویانمیش پیشیك کیمی ، گرنه‌شره‌ك ، گوزلرینی آچدی. دوروب یئرینین ایچینده اوتوردو . باشی برك آغرییر ، بدنی بوتون گونو ، دوز یوکو داشیمیش آدام کیمی ، ازنیك و حالسیز ایدی . ساعتینی آختاردی . تاپا بیلمدی . گورونور گئجه کئفلی ایکن قوللو-ندان آچیبلارمیش . یئنیدن یئرینه اوزاندی . کئچه‌ن آخشام بیرنچه نفر کهنه دوستلارینا راست گلدیگینی ، اونلارلا آیاق اوستو ، بیر میخانایا ، اورادا‌ندا ـ رستورانا گئتدیکلرینی؛ داها صونرا، یاغیش ـ طوفان‌وپالچیغین ـ سویون ایچیندن گوهر‌اونو ائوه گتیردیگینی ؛توره-تدیگی ناراحتلیقلاری یوخو کیمی، یادینا سالدی. پشیمانلیق وخجالت بیربورکو کیمی، اونون وجودینی بورودو . اوتاندیغیندان گوزلرینی یومدو . گوهر کناردان اونا گوز قویوردو . ناراحتلیغینی دویدوغو-ندان ، یاخینلاشاراق ، الینی اونون باشینا قویدو .

ـ گون اورتادر . عزیزیم ، دورسانا ! دئدیکده ، رستم یئنیدن گوزلرینی آچدی . گوهرین مهر ـ محبتله دولو ، صفالی ـ تبسمی اونون قیریشیقلارینی آچدی. گوهرین اللرینی ئوزاللری ایچریسینده سیخاراق :

ـ گئجه سیزی چوخمو اینجیتدیم ؟ دئیه ، سوال وئردیکده ، گوهر :

ـ کئف عالمینده ائله شئلرچوخ اولار . دور ، ال ـ اوزونو یو؛ چایینی ایچ. دئدی. رستم اوره‌کله نره‌ك ، دوروب یاتاق یئرینین‌اوسته اوتوردو .

ـ گوهر ! ایناتکه ، منی اوز ـ گوزدن سالدیلار . یوخسا ،

دئدیکده ، گوهر بیردن دگیشیریلدی . عصبانیتله :

ـ بس در، رستم!.. بوسنین همیشه کی سوزوندور. اونون آغزینی اگره‌ك ، « منی اوز ـ گوزدن سالدیلار . » دئیه ، دئدیگی سوزلری تکرار ائئدی . ـ یوخساکه . سنی تانیمیرام . دئدیکده ، رستم‌ظرافته سالاراق :

ـ یعنی دئمك استه‌یرسن که ، ایت ـ ایتدیگیندن ال چکسه ده سومسونمگیندن ال چکمز. ائله‌می ؟ دئیب ، گولومسه دی . رستمین خونسردلیگی گوهری لاپ آلیشدیردی .

ـ یوخ ، یوخ ! دئدی . من دئیره‌م ، ایسته‌سن ال چکرسن . میخانانین‌قاپی سیندان ایچری گیرنده، نجه چیخاجاغینی یادینا سالسان، هچ کس‌سنی اوز ـ گوزدن سالیب ایچری آپارابیلمز. منیم ناراحتلیغمین هچ وقت سنین اوچون اهمیتی اولمایب . هچ اولماسا ، اوشاخلارینی دوشون. اونلاری ملاحظه ائت. آخی، اونلار ئوز آتالارینین شخصیتینه افتخار ائتمك ؛ سندن گوروب ـ گوتورمك ایسته‌یرلر . سن که ، ئوز خاصیتینی بیلیرسن . گوروسن که ، بیر استکان ایچندن صونرا ، حالین دگیشیر . اراده‌نی الدن وئریرسن . آخی نه اوچون گوزون گوره ـ گوره عقلین کسه ـ کسه ئوزونو اودا آتیرسان ؟ ! گوهر دانیشدیقجا قیزیشیردی . رستم گئجه اوشاخلارین یوخولو ، سولغون و عصبانیتله اونابوزاردیقلارینی خاطرلادی . سوچلوآدام کیمی ، باشینی آشاغا سالاراق :

ـ هرنه دیسن حقین وار . دئدی . بو حالدا ، شیدا ایله سولماز ،

ـ سلام! دئیه، ایچری گیردیلر . گوهر تئز سوزو دگیشه‌رك ، گولر اوزله اونلاری قارشیلادی .

☆ ☆ ☆

رستم بیر بانك ایشچی‌سی ایدی . آی باشی اولدوغوندان او ، بو گون حقوق آلمیشدی . آخشام طرفی ، ساعت آلتیدا ایشدن چیخیب استانبول خیابانیله‌قدم ووراـ ووراتوبوس‌ایستگاهینا طرف گئدیردی. او ، ایگرمی گوندن آرتیق ایدی که ، دیلینه مشروب وورمامیشدی. ندنسه، اوره‌یی ایچمك استه‌یردی . بیر میخانانین قاباغیندان کئچنده ، ایچمك هوسی اونو دایاندیردی.میخانایا طرف دوندو. قاپیدان‌ایچری گیرنده ،گوهرین « میخانانین قاپیسیندان ایچری گیرنده نجه چیخاـ جاغینی یادیناسالسان» دئیه ، دئدیگی‌سوزلرایلدیریم سرعتیله فکریندن **کئچدی.** مترددحالدا،دایاندی. **ئوزـ** ئوزونو ایناندیرماغا چالیشاراق:

ـ آیـاق اوستو بیر استکان ایچیب چیخـارام . دئیه ، ایچری گیردی . میخاناچی توکدویو استکانی تزه‌جه الینه آلمیشدی کـه ، حسن آقا ایله حسین آقا ایچری گیردیلر . آی باشی اولدوغوندان ، دئیه سن حقوق آلدیغینی دویموشدولار .

ـ **سلام** ! رستم خان ! ...

ـ مرحبا داداش ! گئنه تك ایچیرسن؟ دئیه، اونو دیله باسدیلار. رستم نا قافل بلاکیمی ، خیرتده گینه چوکموش بو ، چاغریلمامیش قوناخلاردان ئوزونو ایتیردی .

ـ اختیاریز وار. بویورون! دئیه ، بیر قوشقون تکلیفی ائتدی. حسن آقا :

ـ سنین سوزون یئره دوشونجه ، دشمنین بوینو یئره دوشسون .
دئیب، میخاناچییا دوندو . ـ یاریم بطری کیشمیش وئر . دئدی . رستم ئوز استکانینی باشینا چکره‌ك ، اونلارین الیندن قورتارماق اوچون ، عجله ایله چیخاردیب ئـوز ایچدیگی آراغین و حسن آقا وئردیگی سفارشین پولونو وئرمك استدیکده ، حسن آقا مانع اولدو .
ـ سن ئوله سن اینجیبه‌ره‌م . اولماز ! من وئره‌جگم . ئوزونده هارا اکیلیرسن؟قویمارام.چوخداندی ایستکان ـ ایستکانا وورمامیشیق. دئیه ، انزه‌لی قمیشی کیمی ، ایلیشیب بوراخمـادی . رستم نه قدر ، ایشیم وار ، تله‌سیرم . گوزله‌یرلر . دئیه آند ایچدی ـ آمان ائله‌دی؛ کور دوتدوغونو بوراخمادی‌که ، بوراخمادی . اونلار رستمین ضعف نقطه سینی بیلیردیلر . اونون ایستکانینی دولدوروب :
ـ من ئولوم! من‌ئولوم دئیره‌م. دئیه ، قیزاردا ـ قیزاردا ایچیرتدیلر. بونون دالینجا بیرینیده ـ دی بیرینیده .. چتینی رستم ایچه‌نه کیمی ایدی . اوندان صونرا ، ایچدیکجه ـ ایچه‌جك ، ئوزو «وئر!» دئیه جگییدی . بوردان چیخدیلار . بیر آز قدم ووراندان صونـرا ، حسین آقانین پیشنهادی اوزره ، بالاجا بیر رستورانا گیردیلر. ایکی ساعت قدرده بوردا ایچیب لاپ حالا گلدیلر . حسن آقا حسین آقایا گوز وورااق :
ـ بو گئجه گرك حسابی بیر کئف ائده‌ك .دئیب ، رستمه دوندو.
ـ من دئیره‌م گئده‌ك « بهشت » رستورانینا . نجـه در ؟ اوردا معرکه در . ای ... چالماق ، اوخوماق ، چاچا ! ... اصلا قیامتدر . دئیه ، تعریفله‌مگه باشلادی . رستم :

ـ کئده‌ك دئیرسیز، گئده‌ك ! دئیه ' یئریندن قالخدی . حسابی وئریب اوردان چیخدیلار .

☆ ☆ ☆

رستورانین آدی « بهشت » ایدی. دار بیردار دالاندان کئچیب ، صالونا گیردیکده، آدام‌ئوزونو آیری بیرعالمده‌حس‌ائدیردی. بو گئنیش سالونون ساغ‌طرفینده‌هنر نمالیق‌اوچون کیچیك بیرصحنه‌قورولموشدو. تو کمه ـ یوغون دیره کلر سالونون صاغ حصه سینی کیچیك حجره‌لر حالینا سالمیشدی . تاوانین اورتاسیندا و کنجاریـنده نصب اولونموش رنك به رنك ، ساری ، یاشیل ، قیرمیزی پـروژه قتورلار و لامپالارین ایشیغی افسانه وی بیر گورونوش یـاراتمیشدی . اوزلری آغ ـ تمیز ئورتو کلر ایلـه ئورتولموش میزلرین اوزه‌رنیه جوربه جور مشروب شیشه‌لر ی و یئمکلر دوزولموشدو . قارصونالار میزلرین آراسییلا فیر۔ لانیردی،ایکی نفرهیکللی کیشیده قاپی طرفده ' آیاق اوسته دایانیب ، قوناخلاردان‌لایقیله پذیرالیق اولونما سینا نظارت ائدیر؛ چوبان ایتی کیمی، سایقلیقلا، ایچه‌رینین نظام ـ انتظامینی قورویوردولار. بورانی باشقا میخانالارلا مقایسه ائتمك اولمازدی . مشتریلری روزگارلا البه۔ یاخا اولان ، حیاتین آغیرلیقلاری آلتیندا چابالایان ؛ دنیانین درد ـ غمینی اونوتماق اوچون مئیه پناه گتیرنلردن دگادیلر. بونلار، ایچیب حالا گلمك، چالغیچیلارین بارماخلارینین روحی تسخیر ائدن اعجاز۔ لارینی دینله‌مك ، خواننده‌لرین اوره‌ك اوخشایان ماهنیلارینـا قولاق آسماق ، رقص ائتمك ، دئمك ـ گولمك ، فساد باتدا قلیغیندا اوزمك اوچون گلن عیاشلاردان و پولو زحمتسیز ـ کور کلـه کورونیلردن

ایدیلر . میزلرین چوخوندا ، گونول آچان گوزل قیز و خانملارین ملیح تبسملری ، ککلیك قاققیلتی سینا اوخشار ـ اینجه گولوشلری ، اورەك چالان قیقاجی، اوغروباخیشلاری آهن ربا کیمی ، اوتورانلارین نظردقتینی ئوزونه جلب ائدیر؛قلبلردەحرارت وچیرپینتینی آرتیریردی. دوغرودا ندا : گوزل سیزبیر مجلس چالغیسیزتویا ، یاخود خرابه بیر بیرمزاره بنزه مزمی؟ میزلرین هر بیرینین ئوزونه گورەبزمی ـ بساطی، صحبتی ـ سازی وار ایدی . وقت کئچدیکجه ، بوش میزلر دولور ؛ هردن ارکستر چالدیغی ماهنیلار ، اوتورانلارین روحینی اوخشایر ، خواننده‌لرین‌شیرین‌ـ اوره گه‌یاتان‌نوالاری، اویناماق وادالاری آغیللاری باشدان اوچوردوردو هرطرفدن چپیك ـ آلقیش سسلری اوجالیردی. داها صونرا :

ـ تامئیرو ـ تامئیرو !

ـ آلدیلا ! ..

ـ پود مسقوا !

ـ حسنون گوزل آیتلری !

ـ بابا کرم! .. دئیه ، وئریلن یئنی سفارشلر اوچون ، اوجالان سسلر بیر ـ بیرینه قاریشاراق ، سالونو تترەدیردی . سلیقه‌لر مختلف‌ـ ایدی . جوانلارین چوخو عزب هاوالارینا ، چاچا اویونلارینا طالب ؛ باشقالاری شرق ماهینلارینی سئویردی . نه دئمك اولار ؟ هر کس ئوز آرزو و استکلرینین اسیریدر . فقط میـرزا رسول ، رحمان ، رجب و احمدآدلی دورت نفربو رقابتدن اوزاق، گوزلری خمارلانا‌ـ خمارلانا، بیر کنجده اگله شرەك ، آرام بیر حالدا ، استکانلاری بیر ـ بیرینـه

توقفوشدوروب؛ ساغلیق دئیر، صحبت آچیب اوزرینده بحث ائدیردیلر. بونلار بو میخانانین مشتریلریندن اولمادیقلاری ، تصادفاً ، یوللاری بورا دوشدویو آیدین گورونوردو . هامیسیندان چوخ دانیشان میرزا رسول ایدی . او ، قرخ ـ قرخ ایکی یاشلاریندا ، گوزو ائینکلی ، آلچاق بویلو ، اوزو قیرخیخ ، قارا بنیز بیر آدام ایدی . او ، یاستی‌ـ یاستی ، قرائتله ، ایچگیدن دانیشاراق ، دئیردی :

ـ ایچگی ایچمگین اوچ شرطی واردر : برنجی ـ بونو ایچن ـ ایچنده ، گرك هاردا ایچدیگینی ملاحظه ائتسین . ایکنجی ـ اندازه‌دن آرتین ایچمه‌سین . اوچونجوده ـ کمیله ایچملیـدر ، اونو آنـلاسین . هر کس بو اوچ شرطه رعایت ائده بیلسه ، ایچمك اونا حلالدر . بویله ایچمك‌ دلخوشلوخلا یولداشدر. یوخ ، اگر ایچگی ایچن بو شرطلردن بیرینه بئله ، اعتناسیز اولسا ، ایچمگی حرامدر ! مخصوصاً اندازه‌دن آرتیق ایچمك . بویله بد مستلیگین دالیندا ـ دلخورلوق ، بدناملیق و پشیمانلیق دورور . باشقالاری اونون سوزونو تصدیق ائده‌رك :

ـ آفرین ، احسن ! دئـدیلر . رجب استکانینی الینه آلاراق ،

ـ بس بونوایچك بالاجا ـ بالاجا، اندازه‌ایله‌ایچنلرین ساغلیغینا.

دئیب ، استکانلاری توقوشدوراندا ، رحمان ، الینی ساخلادی .

ـ یوخ ، داداش ! من بو ساغلیغا مخالفم . دئدی . رجب :

ـ نه اوچون ؟

ـ منجه ،آدام ایچمه‌سین . ائله که ، ایچدی ، او قدر ایچسین که، لول دورانا قدر. بالاجا ـ بالاجا ندر ؟ دئیب، صنعی بیر گولوشدن سونرا،اضافه ائتدی: ـ بیرده من بونو دلخوشلوق اوچون ایچمیرم که.

رجب اونون سوزونو کسدی .

ـ صحیح ! بس نه اوچون ایچیرسن داداش ! ؟

ـ نه اوچون ؟.. هرشئی ، ئوزوموده اونوتماق اوچون . سانکه، بو سوزلر احمدین اوره گینه یاپیشدی .

ـ احسن، داداش! منده ائله سنین کیمی، یوخسا ، بو آراخدان هچ خوشوم گلمز . دئدیکده ، رحمان الینده استکان شاعرانه بیرنظرله سالونو گوزدن کئچیردیب ، درین بـیر آه چکدی . یولـداشلارینـا دونره‌ک :

ـ هرطرفه‌باخیرسان، دردین آرتیر. دئیب، سالوندا اوتورانلاری نشان وئردی .

ـ بودلربا خانملاری گوروسوزمو؟ سیز ائله خیال ائدیرسیز - که، بونلارهامیسی کئف‌اوچون ـ دلخوشلوخدان‌بورا گلیبلر؟!.. اشتباه ائتمه‌ین ! بونلارین چوخونو بورا چکیب گتیره‌ن احتیاجدر . اونلارین دوداخلارینداقیمیلدانان صنعی‌لبخندلریندن؛اورکلرینده کی اضطراب و آغرینی اوخوماق چتین دگل . بلی ! .. بیر تیکـه چورك اوچون مفته خورلارین الینده اگله‌نجه‌یه ـ اویونجا غا چه وٌریلیپلر . دئدیکده ، رجب اونون سوزونو کسدی .

ـداداش! سویله‌دیکلرین چوخ شاعرانه ایدی. اما ، باشقاسینین دردینی چکمك‌بیزه قالمایب. بیز گلمیشیك بیر ساعتلیغا بوردا خوش اولا ق . میرزا رسوله دونرك :

ـ بئله دگل می ، آغا میرزا رسول ؟

ـ بلی ، بلی ! دئیه میرزا رسول اونون سوزونو تصدیق ائدیب

علاوه ائتدی :

ـ دنیا بئله گلیب ، بئله ده گئده جك. دئیب ، استکانلاری بیر۔بیرینه ووردولار . یولداشلاری ، رحمانین اورهك دردینه قولاق آسماغا حاضر اولمادیقلاری ، اونو سیخدی . بو آدامجیقلارین هر شئه کور ، انسان دردینی ائشتمگه کار اولدوخلارینا ؛ فقط ، ئوزلرینی گوردو ـ کلرینـه داریلدی . بوشالمیش استکانینی یئنیدن دولدوروب باشینـا چکدی . آغیز بورنونو قیریشدیراراق ، ساکت اوتوردو. ائله بووقت بیزیم قهرمانلار یاریم کئفلی حالدا،ایچری گیردیلر .اللرینی بئل‌لرینه ووروب ، تریاك ـ هئروین قاچاقچی سی آختاران تأميناتلار کیمی ، بوتون سالونو گوزدن کئچیرتدیلر.سونرا سالونون اورتاسیندا گورونن بوش میزه طرف یوللاندیلار .

حسن آقا ایله حسین‌آقا اوتوز ـ اوتوز بئش یـاشلاریندا ، شیك گئیملی آداملار ایدی . حسن‌آقا اوجا بویلو ، خوش قیافه‌لی ، دولو صفت ، دوشونوقاباغا وئریب یئرییه‌ن ورزشکارلارا اوخشار ، گورنوشلو بیر آدام ایدی . حسین آقادا ، اونا یاخین بیر تیپ ایدی، آنجاق بویو گوده‌ك ، بوینو یوغون ایدی. ئوزلرینی چکیب ، بئش ائشکلی خوجا کیمی، اوتوردولار . رستم عادتی اوزره ، خوش ایدی . دوداخلاریندا تبسم ، خمار گوزلری خانم اولان میزلره طرف آخیردی . قـارصون عجله ایله شام جدولینی اونلارین قاباغینا قویدو . حسن‌آقا ایله حسین آقا جدولی نظردن کئچردیب ، عقللری کسه‌نی ـ اور کلریندن کئچه‌نی سفارش وئردیلر . چوخ چکمدی که ، میزین اوزری یئمك ـ ایچمکله دولدو. اشتکانلار بیر ـ بیرینین دالینجا «دوستلوق. صمیمیت

و رستم خانین ساغلیغنا دولوب بوشالدی . رستم هر شئی اونوتموشدو . او ، باشقا بیر عالمده سیر ائدیردی . یئرینده جـه ، چالینان هوالارا اوینایر، خواننده‌لرین سسینه سس وئریر، ئوزونون ـ ئوزوندن خبری یوخ ایدی. دیوار ساعتی اون بیری خبر وئردی. یاواش ـ یاواش سالون سئیر کله‌شیردی . وئریلن سفارش اوزره موسیقی دستـه سی « تانگو » چالماغا باشلادی. هرطرفدن قیزلی ـ اوغلانلی رقص‌اوچون آچیلمیش یئره اوز قویدولار . بیردن بیر چیغیرتی سسی اوجالدی . هامی سسه طرف دوندو. آرا قاریشدی . ارکستر دایاندی . رستم کئفلی ده اولسا خانمین چیغیرتیسینـدان سوچونو آنلامیشدی . ئوزونو یغیشدیریب ، سایماز حالدا ، بیر نقطه یه تماشا ائدیردی . سانکه ، بونون هچ بیر شئیدن خبری یوخ ایمیش . خانم اونا یاخینلاشدی .

ـ احمق ، بی ادب! دئیه، اونا دوتارلی بیر سیلله ووردو. حسن آقا تئز قاباغا کئچدی . انتظامات مأمورلاری ئوزلرینی یئتریب ، چیر ـ پیشمانین قاباغینی آلدیلار . معلوم اولدو که ، یانیندان کئچنده رستم اوندان بیر چیمدیك قوپاریب . موسیقی دسته سی‌یئنیدن چالدی. رقص باشلاندی . حسن‌آقا رستمین بو حرکتیندن نا راحت اولموش کیمی، یئرینده قورجوخدو ، آغیز ـ بورنونو اگره‌ك :

ـ داداش ! سن‌لاپ بیزیم‌آبروموزو آپاردین . دئدیکده ، رستم گوله ـ گوله دوروب اونون باشینا بیر قاپاز سالدی .

ـ هانسی‌آبرونوزو، گده ! دئدیکده ، حسن‌آقا هدتله یئریندن قالخدی . یان ـ یوره سینه گوز گزدیردی. اینجه وارا، هچ کس اونون یئدیکی قاپازا متوجـه اولمامیشدی . چونکـه هامینین باشی رقصه

قاریشمیشدی. حرصینی باساراق، پوزولموش تئللرینی الیله دوزلتدی . حسنه :

ـ سن بیر بیزه باخ . گور کمیلـه آیاق اولموشوق . کمیله استکان ـ استکانا وورورق . دئیب، یئنـه رستمه طرف دوندو : اوتان ، خجالت چك . ائله ـ ائله که‌آدام بیر ده سنیله‌ن بیر یئره چیخسین . دئیه قورولدادی . آرتیق نه یئمگه یئرلری ، نده ایچمگه گونوللری وارایدی . اونا گوره‌ده، رستمین بوحرکتینی بیر توهین کیمی ،بهانه ائدیب ،گوز ـ قاشلا حسنه قاندیردیکه ، « اکیلملك وقتیدر . »آجیق ائتمیش آداملار کیمی ، یئریندن دوروب سالوندان چیخدی . ایکی دقیقه اوستوندن کئچمه‌میش حسین آقا :

ـ حسن آقا گلمدی . قوی گوروم نه اولدو ؟ دئیه ، اورتادان چیخدی . بویلـه لیکلـه رستمین دوستلـوق و صمیمیتـدن دم ووران « دوستلاری »دوستون حسابینا قارینلارینی یاسدان چیخاردیب، اوندان اوزاخلاشدیلار .

☆ ☆ ☆

قارصون حساب ورقه سینی‌رستمین قاباغینا قویدو . رستم باشینی قالدیریب :

ـ بو نه در ؟

ـ حسابینیز در ، قربان !

ـ آها ! . . دئدین حسابمیز در ؟

ـ بلی قربان ! رستم الیسی جیبینه سالاراق :

ـ هامیسی نچه ائدیر ؟

ـ ایکی یوز تومن . رستم ایکی یوز تومنی سایب اونا وئردی . قارصون گئتمك استدیکده ، رستم :

ـ قارصون ! دئیه ، اونوسسله‌دی. قارصون گئری دوندو .رستم بیر اون تومنلیك ده اونا وئره‌رك ، ـ بودا سنین انعامین . دئدی . قارصون :

ـ متشکرم، قربان ! دئیه، پولو آلیب اوزاخلاشماق استدیکده، رستم یئنه :

ـ قارصون ! دئیه ، اونو چاغیردی .

ـ بلی ، قربان.

ـ آراق گتیر ! قارصون میزین اوزرینده کی یاریمچیق بطرونو اونون قاباغینا قویاراق :

ـ آراغیز واردر قربان ! رستم بیر ایگرمی تومنلیکده اونا وئره‌رك :

ـ بوپولو وئر چالغیچیلارا . دیگیله‌ن منیم اوچون « باباکرم » چالسینلار. قارصون پولوچالغیچیلارا وئریب،رستمین سفارشینی‌اونلارا یئتیردی. ارکستر «باباکرم» هواسینی چالماغاباشلادی . رستم گیجله‌ـ گیجله یئریندن قالخدی .

ـباباکرم !.. دئیه ، سسینی گورولداداراق، اویناماق‌استدیکده آیاخلاری دولاشیب یئره یخیلدی . خدمتچیلر اونو قالدیریب ئوز ـ یئرینده اوتورتدولار . بویله لیکله ، گئجه یاریدان کئچدی . سالون‌بوشالمیشدی.چالغیجیلار دستگاهلارینی یغشدیریب گئتمیشدیلر. مستلیك ، یورغونلون ویوخوسوزلوق ال ـ اله وئره‌رك ، رستمی اذیب

سوسدۇلتمیش ، حالـدان سالمیشدی . میزین اوزرینـه دیرسکله‌نرك ، گوزلرینی یومدو . چوخ چکمدیکه ، خورولتوسو سالونا یاییلدی . خدمتچیلر اونو دومسوکله‌یره‌ك :

ـ آغا ! دور . رستوران تعطیل در. دئیه ، اویادیب یولا سالماق استدیلر . اونلارین سس ـ گویو ، رستمه یوخو کیمی گلیردی .

ـ یاخشی ! بد اخلاقلار ! .، دئیب ، یئنه گوزلرینی یومدو . ساعت ایکییه آز قالیردی . خدمتچیلر ناچار قالیب . اونو سورویه ـ سورویه گتیریب قاپیدان ائشیگه سالدیلار .رستم‌دونقولدانا۔ دونقولدانا، دوشدویو یئرده‌جه ، اوزانیب یاتدی .

سحره یاخینلاشیردی . او، گوزلرینی آچدی ، ئوزونو خیاباندا گوردو. باشی شدتله آغرییر ، سویوق سوموکله‌رینه قدر ایشله‌میشدی. اگنینده نه کت نده شالوار واریدی . ایکی‌الیله باشینی اوکارلا یاراق، جلد یئریندن سیچرادی. باشی گیجلدیگیندن دیوارا سوکنه‌رك ایکی دقیقه قدر دایاندی . ئوز موقعیتنی یاخشی درك ائتمك اوچون بئینینه زورو‌ئردی. دونن اداره‌دن چیخدیغی، یول آغزیندا میخانایا گیردیگی، حسن آقا و حسین آقا ایله گوروشونو ، اوردا نداکیچیك بیررستورانا گیردیکلرینی یادینا سالدی. او بوجور کئفلردن چوخ ائله‌میشدی . آنجاق بئلـه بیابرچیلیغا چکدیگی اولمامیشدی . کت ـ شالـوارینی اگنیندن چیخارتمیشدیلار. ایتده گئتمیشدی ـ ایپده .لاپ آییلمیشدی. ئوزو ـ ئوز صاققالینا گولره‌ك :

ـ باخ ، کئف بونا دئیه‌رلر . دئـدی . ئوزونو ائوه یئتیرمك فکرینه دوشدو . ال قالدیرماغا باشلادی . سوروجولر اونون وضعینی

گوزدن کئچیر دیکده، ئوتوب گئدیردیلر. نهایت بیر تاکسی دایاندی.

ـ هارا گئدیرسن ؟

ـ خوش خیابانینین اولینه. دئیب، تئز ماشینا میندی. سوروجو شبهه ایله اونا باخاراق :

ـ داداش ! اولمویا زنداندان قاچمیسان ؟ دئیه ، سوال وئردیکـده ، رستم :

ـ یوخ ، دلی خانادان قاچمیشام . سور ، چوخ دانیشما ! دیئـه عصبانیتله اوناجواب وئردی. شوفئر اونو غیرعادی حالدا گوردوکده، داها بیر سوز دئمگه جرئت ائتمه‌یب ، ماشینی یولا سالدی . رستم دلی کیمی ، دئینیر ، ئوز ـ ئوزونه سوی‌وشلر یاغدیراراق :

ـ لعنت منه ! آنلاماز، اراده سیز ، یاراماز مخلوق ! .. دئیب، سوسدو. صونرا، دوداغینین آلتیندا آنلاشیلماز بیرطرزده ئوز ـ ئوزونو مذمت ائدره‌ك : ـ سنین بیـر ائششك قدرده شعورون یوخدور ؟ او ، باتدیغی‌یئردن ایکنجی دفعه کئچمه‌ز. سن مین دفعه‌بوغازینا قدر کثافته باتاندان صونرا ، یئنه او، یولونان گئدیرسن . دئیب ، فکره گئتدی. ائو اوشاخلار و گوهر گوزونون قاباغیندا جانلاندی . بیلیردیکـه ، ایندیده‌یاتمایب. مین جور اضطراب وهیجان ایچریسینده اونون‌یولونو گوزله‌یر . صداقت ، وفاسی ، بونون هر یارامازلیغینا دوزه‌رك ، شمع یاغی کیمی ، اریییب ـ تاب گتیرمگی ، فکریندن کئچدی . خجالـت بیر هیولا کیمی ، خیرتده ینه چوکـره‌ك اونو بوغوردو . سوروجو :

ـ آغا ! خیابان خوشدر . دئیـه ، دئدیگـی سوز اونو ئوزونـه گتیردی . دقتله خیابانی گوزدن کئچیرده‌رك .

ـ بیر آز قاباغا سور 'آهان ! ... ساغ طرفده، کوچه باشیندا ساخلا . دئدی. ماشین دایاندی. رستم یئره دوشن کیمی ' « قاراباش » اونو ، سئوینج آندیـران هوروشلریلـه قارشیـلادی . سسه ، گوهر پنجره‌نی آچدیقدا ، رستم :

ـ ایکی تومن پول گتیر . تئـز اول . دئدی . گوهر نگران بیر حالدا ، تله سیك آشاغا دوشدو . قاپی‌نی آچاندا ' رستمی تومان کوینکله گوردو . قورخموش ،

ـ سنه نه اولوب ؟ ! دئیه ، سوال وئردی . رستم :

ـ هچ بیر شئی اولمایب . شوفئری یـولا سال . دئیب ایچری گیردی . گوهر سوروجونون پولونو وئرنده او :

ـ خانم باغیشلاین ها ! .. آغانیـن باشیندا هـوا وار ؟ گوهـر نا راحت بیر حالدا :

ـ یوخ . دئدی . شوفر :

ـ بس ، گورونورکه ، پالتارلارینی قماردا اودوزوب . دئیه ، اظهارنظرائتدیکده ' زواللی گوهر ' شاشقین بیر حالدا ، ائوه دوندو. رستم صندلین اوستونده اوتوروب ، باشینی آشاغا سالمیشدی . گوهـر اونا یاخینلاشاراق :

ـ سویله گوروم نه اولوب ! ؟ بونه حالدر ؟ ! دئدیکده ، رستم.

ـ سوس ! .. اوشاخلار اویانار . گوررسنکه ، ساغ و سالمم . دئدی. اونلار دایاندیغی پنجره شرقه دوغرو آچیلدیغیندان ' دان‌یئری آغاردیغی گورونوردو . رستم گوهرین گونلونو آلماق ' اونو ایناندیرماق اوچون ' یئریندن دوردو . اونون الینـدن یاپیشاراق ' پنجره‌نین

قاباغینا گتیردی .

ـ گوهر ! دئدی . گورورسنمی ؟ دان یئری آتیر. بیر آزدان سونرا ، گونش ئوزشعاع لاری ایله دنیانی ایشیقلاندیراجاقدر . بونا اینانیرسانمی ؟! منه ده اینان ! من بیرده دیلیمه شراب وورمویاجاغام! دئدیکده، گوهرین یوخوسوزلوخدان قیزارمیش گوزلرینده یاش هالقالاندی . بودامللار ، الم ـ کدر بولودوندان دگـل ، آرزو ـ ایستک چشمه سیندن قاینایب قالخمشدی .

ئوز آرامیزدا قالسین

او، اوتوز دورت ـ اوتوز بئش یاشلاریندا ،آلچاق بویلو ، قارا چاتما قاش، ایری چخیخ گوزلو بیر آدام ایدی . آیلارلا اوزونه اولگوج دگمه دیگیندن ، تو کو قالینلاشیب قیوریم ساچلارینا قاریشمیشدی . پوزغون و ژولیده بیر وضعی وار ایدی . سوادی اولسادا ، معین بیر ـ صنعتی‌یوخ ایدی . آوارا گزه‌ر ، گونلو اولاندا، دوشدو کجه، یونگول ائوایشلری گوره‌ر ،سو گیتره‌ر، اودون یارار،هردن‌حماللیق‌دا ائدردی. . ساکت و قالما قالسیز . بیر آدام ایدی . هچ کسه اذییت و آزاری دگمه‌دیگیندن ، اونون کئفینه دگنده اولمازدی .

دئییله‌نه گوره : اون ایل بوندان قاباق او ، بیرقیزا وورولور. شیدا بلبل کیمی اونون عشقیله فغانـه گلیر . متاسفانه ، قیـز قاپیسینا گوندردیگی‌ائلچی‌لرمأیوس قایدیر. قیزی بیرباشقاسینا اره وئریرلر. مرتضی ئوزعشقینده شکست یئمگی اونا روحی بیرضربه اولور. ایشدن الی سویویور. هر شئه بد بینله‌شیر . دنیا و حیات نظرینده معناسیز بیر شئه دونور .

فکرلی آدام کیمی همیـشه اونون گوزلـرینده بیر دالغینلیق

گورونوردو . اغلب سأکت اوتورار ، ئوز ایچیله اللهشردی . هردن دردی آرتیب سینه سنه سیغمایاندا ، ائشیگه توکملك اوچون دانیشار اوره گینی بوشالدار ، حقسیزلییه ، یاراماز عادتلره قارشی عصیانچی اولاردی . اونا گوره‌ده ، چوخلاری اونا بیر دیوانه نظریله باخار ، « دلی مرتضی » دئیردیلر .

بیر گون قهوه‌خانه‌ده اوتوروپ چای‌ایچیردیك. اودا بیر کونجده قاباغیندا چای‌اگنه‌شمیشدی. گوزلری‌دکانین بوشلوغوندا چیرپینیر کن، یاواش ـ یاواش دانیشماغا باشلادی . من دقتله اونون سوزلرینه قولاق آسیردیم . صحبتی ده‌لی آدام دانیشیغینا اوخشامیردی. او ، بیر ناطق کیمی اوتورانلاری مخاطب قرار وئره‌رك :

ـ ایشه باخ ! . . درده باخ ، ملته باخ ! دئیب دایاندی . آجی بیرتبسم دن صونرا ، یئنه سوزه باشلادی . ـ گور نه چتینلیکرله البه‌یاخا اولموشوق . خیال ائتمه‌ین که . بوچتینلیکلر قدرتین الیله بیزیم اوچون یارادیلمیش قورتولماز ـ فرتینالار ، اوچروملاردر . یوخ ! . بو چتینلیکلرین هامیسینی ، کئچمیشده بت پرستلر ئوزاللریله یونوب‌دوزلدیب ، سیغالایب یوخاری باشا کئچرده‌رك ، قاباغیندا سجده‌یه گلدیکلری مختلف هیکللر کیمی ، بیزئوزوموز یاراتمیشیق . بویو ـ دوب ، ائل عادتی دئیه ، باشیمیزا بلا ائله میشیك . بلی ! ،. ئوزوموز دویونا‌ـه یه ـ دویونله‌یه ، دویونه سالمیشیق .

ـ مرتضی خان! گئنه‌نه فلسوفلوق ائدیرسن؟ ندن دانیشیرسان؟ دئیه ، اوتورانلاردان بیری اونا سوال وئردیکده ، او :

ـ ندن؟... مثلا:ائولنمك ـ عائله‌قورماق مسئله سینی گوتوره‌ك.

قیزلاریمیزقاریبب ـ قاری اولور، اوغلانلاریمیزدا ، منیم کیمی ، یاشی اوتوزا ـ قرخا چاتیب هله ده اوغلاندرلار . بودا اولدو ایش ؟ ..

البته ، من ئوز یئرسیز خودخواهلیقلاری اوجوندان ، آشاغیدا اوتورمایب ، یوخاریدادا یئر تاپمایان قاریمیش قیزلاردان دانیشمیرام. « سن راضی ـ من راضی ـ نه غلط ائدیرقاضی؟ » بیر اوغلان بیرقیزی سئودی . قیزیندا گوزو اوغلانی دوتـدو ، قورتاردی . قوی ال ـ اله وئریب ، عائلـه تشکیل وئرسینلر . ئوزگله جکلرینه ـ سعادتلرینـه چالیشسینلار .

بیرده گورورسنکه ، بیر اوغـلان بیر قیزلا سئویشدی ، عهـد پیمان باغلاندی . ائله که ، ائلچی لرقیز قاپیسینا گلدی : ائشك گتیر-معرکه‌یو کله. باشلیق بوقدر... سود پولوبوقدر.. قیزیل ـ جواهرات بوقدر . پالتار بوقدر . نه بیلیم پالاز بوقدر ، اسکیك اولسا ، اولماز! تویدا گرك فلان قلوبدا اولسون . اولماسا اولمار! .. والا... ائلچی‌لر قاباغا قویولموش داشلاری اوغلانین قاباغینا دیغیرلایانـدا بیچاره‌نین گوزو بویوبور . « من بویوکون آلتینا گیره بیلمرم » دئیب ، ائو-لنمك داشینی اتگیندن توکور. بویله‌لیکله، ایکی کونولده چیچکله-نن حیات آرزولاری آچمامیش سولور . دئیب ، درین بیرآه چکدی. سونرا ، سوزونه ادامه وئره‌رك : ـ یوخ ، اگر پناه پروردگارا دئیب، بیری ئوزونو دریایا وورسا ، بورج ـ خرجله توی ائده‌بیلسه ده، آز بیر مدتده بورجلولارین الیندن باش گوتوروب قاچاجاق . بیچاره قیز ، فوجاغیندا بیر اوشاق ، آوارا ـ سر گردان گلیب دده قولتوغونا قیسیلا-جاق . تقصیر کیمیندر ؟ اوغلانین ؟ .. قیزین ؟ آتا ـ آنا-نین ؟ یوخسا

ائل عادتی دئیه، قویروغوندان برك - برك دوتدوغوموز یئرسیزعنعنه - دبده‌به‌لرین؟ .. مرتضی نین سوزلرینه اوتورانلاردان بعضیلری گولور، بعضیلر ریده اونا حق وئره‌رك «دوغرو دئیرده.» دئیردیلر. او، سوزونو قورتارمامیشدی .

- داداش! اولمازکه،قویاسان‌هر کس ئوز یورغانینا گوره آیاغینی اوزادا ؟ ! بیلمیرسنکه، بیر دوه‌نی - قاتیری گوجوندن آرتیق یوکلمه - سن ، دیزی اوسته چوکه جك ؟ .. بلی .. بیرینین واری - دولتی‌وار. پول سئل گیمی ، باشیندان آشیر . بیلمیر هارا خرجله سین . اما ، من باشی داشلی - داشدان چورك چیخاردیرام آخی !.. منکی اونون یئر- یشینی‌یئریه بیلمره‌م. ائشیتمه‌میسن دئیرلر :ئوردەك قازئریشی‌یئریسه، جه جه‌یی جیر یلار ؟ او ، یوزمین تومن خرجله‌یب - تـوی ائدیـر . منمده گوجوم یوزتومنه چاتیر. اولمازکه ، قبویر زیویرا وئردیگیمی دردیمه خرجله‌یم، چالیشام. شرافتله - آلنی آچیق ، ئوزومو - عیالیمی دولاندیرام ؟! نه من قاچاق دوشم، نده سنین قیزین بدبخت اولمویا ؟! یوخ!. گرك بوقدر وئره‌سن ! گرك ائله اولسون . گرك بئله اولسون. بابا ! جانیما باخ ، قانیمی آلدا ! .. دی‌یب ، سوسدو .

_ گده ، دوراکیل ! آخی ، کیم سنه قیز وئره‌ر ؟ یئدی‌آخیردا بیرسامانین یوخدور . دئیه ، بیر نفر ظرافتله اونـا ساتاشدی . مرتضی یئریندن قالخدی . سانکه ، بو سوزلر اونا چوخ توخوندو . کسگین و معنالی باخیشلارلا اونو سوزه‌رك :

_ بدبخت ! .. دولت دالینجا قاچما ! محبت‌آختار ، محبت !.

دئیه ، اونا جواب وئریب ، عصبانیتله اوردان چیخدی .

مرتضی نین سوزلری کهنه‌لمیش بیر خاطره‌نی منیم گوزومون ئونونده جانلاندیردی . بای !. او دئدیگی کیمی ، بیزیم آقا مراد دا، یاشی اوتوزدان ئوتموش ، هلەده ، عائله قورا بیلمیه‌ن جوانلاردان بیری ایدی . او هیکلدن ، قیافه دن دوزگون ، یاراشیقلی ، آنلاخلی بیر جوان ایدی . اما کاسب ایدی . ایشیده سیم‌کش لیك ایدی . هچ یادیمدان چیخماز . کئچمیش گونلرده ، اوزدن ایراق ، بیزیم قاپیدا بیر کوچوك واریدی . چوخ سرت ـ قورخوسوز ایدی . یاد آدام گورسه ، سوخولاردی . بیر گون یاخین دوستلاریمدان بیری ـ بیزه قوناق گلمیشدی . بیزدن قاباق ، کوچوك اونون استقبالینا قاچدی . دوستوم نامردلیك ائتمه‌یب ، آیاق قابی سینین بورنواوجو ایله، کوچو- یون بورنوندان ایلیشدیردی . چبرتمك کوجویون دوتارلی یئریندن دگمیشدی. زنگیلده‌یه ـ زنگیلده‌یه قاچیب اوزاخلاشدی. او ، اولدو- بو اولدو بیرده آداما سوخولماغا جرئت ائتمدی .

مرادیندا پیس یئریندن وورموشدولار. گوزونو قورخوتموشدولار. او، ایگرمی بئش یاشیندا ایکن ، طرلان آدلی بیر قیزا وورولموشدو. ائلچی‌لرینین قاباغینا قویولان آغیر شرایطدن گوزو قورخوب، ائولنمك- دن واز کئچمیشدی. او گوندن بیرده ائولنمك سوزونو دیلینه گتیرمز «ائولنمك بیزیم ایشیمیز دگل » دئیردی. ندنسه ، آدام ایلك عشقینده شکست یئینده، اونون یارا-ی اورکده ساغالماز اولور. مراد سئودیگی قیزی زور ایله ، دولتلی بیر قوجایا اره وئردیلر. مرادین گوزو اونو دوتموشدو . گونلو اونون یانیندا ایدی . اونا ائله گلیردیکه ، دنیادا- وار ـ یوخ بیرجه گوزل وار . اودا طرلاندر. اونون عشقیله‌یاشایاردی.

بوراسینیدادئیم که، قیزدا ئوزاوره گینی‌مرادا وئرمیشدی. ار ائوینده ، یئمك ـ ایچمك ، جاه ـ جلال اولسادا ؛ اونـون اوچون خوشبختلیك یوخ ایدی . ئوزونو ساتیلمیش بیر کنیز کیمی ، حس ائده‌ر ، چوخ وقتلر دردی اونـا زور گلنده گوز یاشینا پنـاه گئیره‌ردی . ائشیگی ئوزگه‌لری ، ایچیده ئوزونو یاندیراردی .

گونلر ـ آیلار ، ایللرده دوندو. طرلانین اری حیاته گوزیوموب ، دنیانین داشینی آتدی . بوتصادفدن، مرادین اوره گینده خزان چالمیش چیچکلر ، یئنیدن غنچه آچماغا باشلادی . حیات اوزونه گولدو . شور و هیجان قلبینی دوتموش بد بینلیگین یئرینی دوتدو . طرلانی آلماق امیدی اوندا ، ایشه ، حیاته ، وارلیغـا سونسوز بیر علاقـه اویاتدی . گون باتانا یاخین ایدی. او، ایشدن چیخیب طرلانی گورمك امیدیله ائولرینین قاباغیندا بیر آزدولاندی . سونرا صندلی عوضینه ، دالدا بیر قاپینین آغزیندا قویولموش قاراداشین اوزرینـده اوتوردو . ئوز گله ـ جگینه نقشه چکمگه ، دوشونمگـه باشلادی . غیری ارادی اولاراق ، چار پازلایب دیزلرینده بند ائتدیگی بارماخلارینی اوکارلایر ، هر دنده بیر اودلو آه چکیردی . آنجاق ، اوز گوزونده امید قغیلجیملاری پاریلدا ماخدا ایدی. او ، ئوزگله‌جگی فکرینده ایکن ، اوجا بویلو، قارا بورما ساچلی ، آغ بوخاخلی ، ۲۲ ـ ۲۳ یاشلاریندا گوزل بیر خانم اونون قاباغیندان کئچدی . اوزوم تنکلری حیطدن قالخاراق ، یاشیل تاج کیمی باشینی ئورتموش قاپیدان ایچری کئچدی. اوطرلانی سسلمك ایستدیکده ؛ ئوز اویناق حرکتلری ایله طرلانین دالینجـا حرکتده اولان بیر کولگه گوروب دایاندی. حریف قاپییا یاخینلاشدی.

تویوق هینینه باخان آج تولکو کیمی، خانم گیردیگی حیطه باخیردی. صنعی دیشلرینی نشان وئره‌رك :

ـ به ـ به ! .. احسن الخالقین ! دئیه . اللرینی بیر ـ بیرینه سورتدو. بو صحنه یه مرادین آغزی آچیق قالمیشدی . ئوز ـ ئوزونه :

ـ دئیه سن ایت موتالدان پای اومور . بس وای منیم حالیما . دئیب، فکره گئتدی. گوزلری قاباخکی رقیبیندن قورخموشدو . آنجاق تئز ئوزونه گلدی .

ـ منیمکی ـ مندن کئچیب . یا حاجیبا وئره‌ن آلله ، یا منه وئره‌ن آلله . دئیب اونا یاخینلاشدی . حاجی محمد علی هله ده ئوز عالمینده ایدی . حیطه بویلانیردی . ائله بیل که ، الیندن اوچموش ککلیگی آختاریردی .

ـ باخ ، بونا دئیه‌رلر جان ! ... بئله جانانا آدام جان قربان ائلیه ! .. بو سوزلر تزه جه آغزیندان چیخمیشدی که ، مراد بر کدن آسقیردی. حاجی دیکسینمیش گئری دوندو . مرادی قاباغیندا شیت ـ شیت گولن گوروب تئز ئوزونو یغیشدیردی .

ـ لعنت شیطانا ! .. دئیب ، مرادا : ـ نه وار گده بد ذات نه هیریلدایرسان ؟ مراد الیله بوینونون دالینی قاشییاراق :

ـ حاجی آقا ! کله‌ینی آنلامیشام . دئیب ، دیشلرینی آغارتدی. حاجی ئوزونو دوغرولتدو .

ـ سفیه ـ سفیه دانیشما ! نه کلك ؟

ـ حاجی آقا ! داها نیه مندن گیزلـدیرسن ؟ طرلان خانمین دردیندن ئولورسنده .

ـ کس سسیوی ، حرامزادا !

ـ حاجی آقا ! آجیغین دوتماسین. دئیب . ئوزونو اونا یاخینلا- شدیردی. یاواش و جدی بیر آهنگله ، ـ اونون آچاری منیم الیمده در. دئدی . حاجی حرصینی باساراق تعجبله :

ـ نجه ؛ آچاری سنین الینده در ؟

ـ بلی ! .. اگر سن هن دئیه سن ها ! .. گونو - بو گون اونو سنه دوزلدره‌م . حاجی شبهه واعتمادلا قاریشیق بیر باخیشدان صونرا:

ـ دوزلدرسن ؟ یعنی او منه گلر ؟

ـ اختیاریز وار حاجی آقا ! او . ئوزوده تکلیکدن تنگه گلیب. سنین کیمی ، مومن ، وارلی و محترم بیر آدام آختاریر . نه دئیب ، گلمز ؟ مراد بو سوزلرله حاجینی اووسونلایب ، اعتمادینی اله گتیره بیلدی . بویله لیکله ، عهد، پیمان باغلاندی . مراد طرلان ایله حاجینین آراسیندا واسطه اولماغی بوینونا گوتوردو . گوروش یئری تعین اولوندو . اونلار بیر - بیریندن آیریلیرکن ، حاجی الینی مرادین چیگنینه قویوب .

ـ داداش ! بو سر ئوز آرامیزدا قالمالیدرها ! .. بیلدین نه دئدیم ؟

ـ او باره‌ده لاپ آرخاین اول . ئوزومده ائله بوساعت طرلان خانمین یانینا گئدیب ، احوالاتی اونا آچاجاغام. خبرینیده صباح سیزه یئتیره‌رم . دئیب آیریلدیلار . او ، گونون صباحی سحرساعت دوققوزا یاخین، مراد حاجینین دکانینین قاباغینا چیخدی. حاجی گورن کیمی، اونون قاباغینا چیخیب ، دکانا کئچیرتدی . آلتینا صندلی چکیب ،

قاپیدان :

ـ اوغلان ! تئز ایکی‌دانه شیرین چای گتیر . دئیه . سسله‌دی. سونرا قایدیب مرادین یانیندا اوتوردو . اوزو گولسه ده ، اوره گینده نگرانلیغی‌وارایدی. گوزلرینی‌مرادین اوزونه زیلله میشدی. سوروشماغا دا جرئت ائتمیردی. دئیه سن جوابی اونون قیافه سیندن اوخوماق ایسته‌یردی . گوزله‌یردیکه ، مراد ئوزو دیله گلسین . مراد حاجینین صبر سیز لیگینی دویدو .

ـ حاجی آقا ! موشتولوغومو وئرمه سن دئمه‌رم . دئدیکـده، حاجینین گوزلری ایشیقلاندی. ساغ الینی گوزونون اوستونه قویوب:

ـ بئله منیم بو گوزلریم اوسته. دیئیب ، یون پـارچالاری نشان وئردی . هر هانسیندان اوره گین ایسته سه ، بیر قواره کسه جکم . دئدی .

حاجی محمـد علی اورتا بویلـو ، چال صاققال، اللی یاشیندا ، قدینی همیشه شوش دوتوب یئریه‌ن، خیرده ـ شرده قاباغا دوشن ، بیر دیناری جیبخاندا جانی چیخان ، شور گوز بیر آدام ایدی .

ـ هه !..ایندی اولدو . دیئه ، مراد صحبته باشلادی : خدمتیزه عرض ائدیم ، دونن سیزدن آیریلان کیمی، طرلان خانم گیله گئتدیم . آناسیله اوتوروب صحبت ائدیردی . من سوز آچاندا ، بیردن ایلان چالمیشا دوندو . ائله عصبانیله شدیکه ، من قورخومـدان سوزومون دالینی کتیره بیلمدیم . انصافاً ، آناسی قیزی دانلایب ، دیدی :

ـقیز! دلی اولما میسانکه ، کیشینین سوزونو نیه آغزیندا قویورسان؟ قولاق آس گورنه دئیر، سونرا جواب وئر. سن دئمه بو گونلرده

شهرین جوانلاریندان بیر نچه سی بونا ائلچی گوندرمیش ایمیشلر . ئوزو آغاجی گوتوروب ائلچی‌لری قووالایپ میش. آناسینین سوزوندن من جرئته گلدیم . دئدیم ، ـ بالام ! بیر قولاق آس ، گور سنی کیم ایسته‌یر ، خوشون گلمسه گئتمه‌ده . ـ سنیکی ، زورایله آلان ـ وئره‌ن یوخدور . سونرا ، یاواش ـ یاواش صحبتی آچدیم . ائله که سنین آدینی ائشیتدی، بیردن موما دوندو. ائله بیل که آلاوین اوستونه سو توکدون. حاجی دقتله اونو دینله‌یردی . هردن بیر مراد نفسینی درنده صبر ـ سیزلیکله :

ـ هه ، هه!. صونرا ، نجه اولدو؟ دئیه ، سوال وئریر، نتیجه‌نی بیلمك ایسته‌یردی .

ـ نـه باشینی آغریدیم . سن دئمـه ، آناسیدا ـ ئوزوده سنین مشتریلریندن ایمیشلر . سنی لاپ یاخشی تانیرمیشلار . آنا ـ بالا بیر- بیرینین اوزونه باخدیلار . سونرا قیز دیله گلدی :

ـ من جوان آداما اره گئتمره‌م . دانا ـ دونا آرواد قدری بیلمز. دئدیکده ، آناسی .

ـ ائشیتمه میسن دئیرلر: قوجاقوپروق یئدیردر،جاهل یومروق! دئیه ، قیزینین سوزونه قوت وئردی . من لاپ اور کلندیم . گوردوم من دوشوندویوم کیمی ، بونلار سنی گویـده آختاریرمیشلار ـ یئرده اللرینه دوشموسن . خوب ! دئدیم . ایندی من او کیشییه نه جواب آپاریم؟ گئنه آنا ـ بالا بیر ـ بیر ینین اوزونه باخدیلار. قیز گولومسه‌دی. آناسی اوزونو منه چوندریب :

ـ اوغول ! سن طرلانین و کیلیسن . دئـدی . هـرنجه مصلحت

بیلیرسن ائله ده ائله . بویله‌لیکـه ، ایش قورتاردی . اما ... دئیب ، سوسدو . حاجی :

ــ داها نه اما .. ؟

ــ بعضی شیئلر ایستدیلر . من دئدیم گره‌ك سیزه عرض ائدەم.

ــ نه ایسته‌یرلر ؟ مراد جیبیندن بیر کاغـذ چیخاردیب حاجییـا اوزاتدی .

ــ اونلار چوخ یوخاریدان باشلامیشدیلار . آنجاق ، من یونا- یونا قایدایا سالمیشام. حاجی‌سیاهینی گوزدن کئچیردیکجه، دوداغینین آلتیندا :

ــ بیر آلماس اوزوك ، قیزیل ساعت . گردن بند ، اوچ دست لباس ، شیرنی والا .. شرایط مناسب اولسادا ، حاجییا آغیر گورسندی.

ــ دئیه‌سن بوراسی بیر آز چتین اولدو . دئیب، فکره گئتدی . گورونور حاجی آقا بیر کله قند و بیر ملا ایلـه ایشین دوزه‌له جگنیی گوزله‌یرمیش . چوخ چنه ووردو . اولمادی .

ــ بیر دول آروادا بوقدر گوتور قوی لازیم دگل . دئدیکده، مراد آجیق ائتمیش آدام کیمی ، یئریندن دوردو .

ــ گورونور باش دوتان ایش دگل. خدا حافظ ! دئیب ، یولا دوزلدی . حاجی تئز . اونو دوتوب ساخلادی .

ــ دایان گوروم اوغلان ! هارا گئدیرسن ؟ قوی سن دئیه‌ن اولسون . دعوامیز که یوخدور . دئیب ، مرادی یئرینده اوتورتدو . بویله‌لیکله هرنه لازم ایدی ، حاجی آلیب مرادین اختیارینا وئردی. حاجی استغاره ائتدی . کبین کسمه جمعه ـ آخشامینا یاخشی گلدی .

مراد شئیلری آلیب ، خدا حافظ لشنده حاجی اونا یاخینلاشدی .

ـ داداش ! دونن تابشیردیغم سوز یادیندان چیخماسین ها ! ..
ئوز آرامیزدا ... حتا . کبین‌کسمه ده محرمانـه اولمالیدر . دئیـه ،
برك ـ برك تابشیردی .

ـ عارفه بیر اشاره ده بسدر . خدا حافظ ! دئیـه ، مراد اوردان
چیخدی .

یازین اوللری ایدی . گللر آچان ، بلبلر ذوقه گلیب ، جه ـ
جه ووران گونلر ایدی . منده کبین‌کسمه مجلسینه دعوت اولونمو-
شدوم . آخی ، من قیزین دایی‌سی ایدیم. آتاسی وفات ائدندن صونرا.
هر ایشله‌رینه من یئتیشیردیم . طرلانیـن وکیلی ایدیم . کبین کسمه
مجلیسی چوخ محرمانه ایدی. حاجی محمد علی، مراد ، ملا، بیرده-
که من ایدیم. جوربه جور شیرنی ومیوه‌لرمیزین اوستونو بزه‌میشدی.
حیطده آچمیش الـوان قیزیل گللـرین ، یاسمنین عطری پنجره‌دن
ایچری ووروردو . من حاجی ایله یاناشی اوتورموشدوم . او، ئوزونه
وئردیگی آرایش و کئیدیگی لباسلاردان ، همیشه کیندن جوانراق،
گورسنیردی . شاد و خرم ایـدی . من مرادین سر گذشتینی اولـدن
بیلیردیـم . هچ بیر نظـریم اولمـادان . وقته نردبـان اولسون دئیـه ،
حاجیبا سویلمگه باشلادیم . گوردوم منیم صحبتیمدن حاجینین حـالی
دگیشیریلدی . رنك وئریب ـ رنك آلدی . ائله بیلکه ، اوتوردوغو
راحت دوشکجه نین اوزرینه ایگنـه دوزدولـر هی ، او طرف ـ بو-
طرفی اوسته دونور، بیرسوزده دئمیردی.منیمده خبردن ـ خبریم یوخ.
نهایت ، ملا یـان اوطاغا ، قیـزبن یانینا کئچـدی . راضیلیغینی آلیب

قایتدی . یئرینده اوتوراندان صونرا ، اوزونو مرادا دوتوب :

ـ اوغول ! سن طرلان خانمی استه‌یرسنمی؟ دئیه،سوال وئردی.

مراد :

ـ بلی ! . . . دئدی. حاجینین گوزلری حدقه‌دن چیخمیش ، رنگی بوغولموشدو. ملا عقدی جاری ائدیب ، قورتاردیقدان صونرا، مرادادوندو ،

ـ اوغلوم ! سنین وکیلین کیمدر ؟ دئیه ، سوال وئردیکده ؛

مراد :

ـ منیم وکیلیم حاجی آقادر . دئدی . بویله‌لیکله ، اوغلان وکیلی حاجی محمدعلی، قیزوکیلی صفتیله ده من عقدنامه‌نی امضالا- دیق . حاجی محمد علی‌نین اللری تتره‌یر ، حمامدان چیخمیش آدام کیمی، تر باسمیش ، پورتموشدو . بیر کلمه ده دانیشمیردی. یوخولو آدام کیمی ، فکره کئتمیشدی . حتا آلله مبارك ائله‌سین ده دئمه‌دی . منی حیرت گوتورموشدو. نه قدر ، دوشوندوم حاجینین بیردن ـ بیره بئله دگیشمه سینین علتینی بیر یئره یوزا بیلمدیم . ملا ئوز ایشینی قورتاریب : « خدا حافظ ! آلله مبارك ائله سین! » دیئب ، گئتدی . حاجی باشینی قالدیریب ، یئریندن دوردو . احترام اوچون ، بیزده قالخدیق . او ، آغیر آددیملارلا ایره‌لیله‌یب ، دوز مرادین قاباغیندا دایاندی. قورخونج بیرقیافه‌یه گیرمیشدی . ذیل ـ ذیل مرادین اوزونه باخیردی . بیردن الینی قالدیریب، مرادی وورماق ایستدیکده ، مراد اونون بیله‌یندن دوتدو . سانکه ، حاجینین فکرینی آنلامیش ایمیش. دویوشن خوروزلار کیمی ، بورون بورونا دایاندیلار.

ـ حقه باز !

ـ حقه باز ، ئوزگه‌نین آداخلیسینا گوز تیکندر . دئیه مراد، جواب وئردیکده، حاجی داها دایانا بیلمه‌یب ، آلاولانمیش بیرحالدا :

ـ منیم باشیما بورك قویان هله آناسیندان اولمئیب . ایندی سنه آنلادارام !.دئیب ، ال ـ آیاغی تتره‌یه ـ تتره‌یه اوردان چیخدی . من بونلارین‌صحبتیندن‌باش چیخاردا بیلمدیگیمدن، قورویوب قالمیشدیم. حاجی بورنو یئللـنمیش آت کیمی ، کوکره‌یب ، گوتورولدو. دوز کلانتریه طرف گئدیردی. کلانترینین‌یوزقدم‌لیگینده بیردن دایاندی. بیرآز فکره گئتدی . ال ـ قولونو ئولچره‌ك ، یئنیدن ایره‌لیله‌دی . او ، مراددان انتقام آلماق، حاجی یا کلك قورماغین دادینی بیلدیرمك ایسته‌یردی . آنجاق ، اونو دایاندیران ، فکره سالان نه ایدی ؟آخی او ، شهرده حرمتلی ، اعتبارلی ، هامییا آغیل وئریب ، یول گوسته‌رن بیرآدام ایدی . مرادی دوتدوروب زندانا سالدیرسا ، بوتون شهره یاییلاجاق، آروادی۔ اوشاخلاری بیله جك ، اصلی ـ کرم کیمی آدی دیللره دوشه‌جك ،آبرو وحیثیتی گئده جك ایدی. اونو ایکی گونوللو ائدیب ، آوارا قویاندا ، بوراسی ایدی . کلانتریه یاخینلاشدیقجا ، آددیملاری سوسدالیردی . قاپییا یاخینلاشاندا ، ئوز ـ ئوزونه:

ـ لعنت شیطانا !.. دئیب، دایاندی. قاپیدا دایانمیش کئشیکچی پلیس اونو تانیردی . گورن کیمی :

ـ سلام ، حاجی آقا ! خیر اولا ؟ دئدیکده ، حاجی یوخودان آیلمیش کیمی، بیردن باشینی‌قالدیردی. صنعی‌بیر گولوشله کئشیکچی‌نین سلامینا جواب وئریب ، اولکموش حالدا ، گئری دوندو . قاپینی

دویدوکده ، مرادلا من ، قاباغینا چیخدیق . بیزه ائله گلیردیکه ، مرادی آپارماق اوچون ، پلیس گتریب . قاپینی آچاندا ، او ، گونو-لسوز ، گولوشله مرادا یاخینلاشدی :

ـ داداش! منده تبریك ائدیرەم. دئیب ، علاوه ائتدی :ـ من سنی باغیشلایرام . آنجاق ، بیرشرطله .

ـ متشکرم حاجی آقا ! نه شرط ؟

ـ اولا ، الینه دوشدوکجه . منیم حسابیمی دولاسان .

ـ منکه ، سنین حقینی یئیەن دگلم .

ـ آفرین ! .. اوندا کئچك شرطمزه .

ـ بویورون حاجی‌آقا ! دئیه ، مراد جواب وئردیکده ، حاجی اگیلیب قولاغینا :

ـ سنین بو کلگین ئوز آرامیزدا قالمالی در . دئیب ، مرادین قولاغیندان یاپیشدی . آی حقه باز ! دئدی .

حیات آجیلیقلاریندان

بهار عمرونون صون گونونو کئچیریردی . سحر ایدی . دیـوار ساعتی ناله‌یه اوخشایان بوغونوق دانقیلتی سی ایله، دوققوزو بیلدیردی. سئیره‌ك، بوزبولوتلار گونه‌شین قارشیسینی دوتموشدو. گئنیش تیمارستان حیطینده صیرا ایله دوزولموش گووده‌لی ـ یاشیل دونلو آغاجلار، رنك ـ به رنك گل ـ چیچکلـر ، قوشلارین جه ـ جه‌هی ؛ یازین طراوت و بوتون گوزللیگی بئله ، انسانین اوره گینی آچـا بیلمیردی . سیخیجی بیر حزن ــ الم حکـم سورمکده ایدی . کفنـه بنزه‌ر ، آغ دونلارا بورونموش مریضلردن بعضیلری ایکی بـیر ـ اوچ بیر قـدم وورور ، بیر نفر ئوز ـ ئورونه دانیشیر . او ، طرفده گـوزل بیر گلین جانلی چینار آغاجینا سوکـه نیب ، ایـری گوزلـری حیطین بوشلوغونـدا چیرپینیر . اوزونـه داغیلمیش پوزغون تئـللری پریشانلیغینی داهـادا جانلاندیریردی . پرستارلار هرطرفـه حرکتده در . باشقاسی قهقـه چکیب گولور . او ، بیری آغلاییر . قاپی طرفده ایکی نفر خدمتچی بیرمریضین قوللاریندان دوتوب چکه ـ چکه ، زنجیرلمگه آپاریرلار. اوره‌ك آچان هچ بیرشئی یوخدور . قیافه‌لردن یازیقلیق، کدریاغیر.

عارف کیچیك بیر اوطاخدا ، ئوز مریضینین باشی اوزرینده اوتوروب ، اللرینی ئوز اللری ایچریسینده سیخیر ، گوزلرینین یاشینی یازبولودو کیمی ،آخیدیردی . اونون قیافه سیندن، اوره گینده آغیرلیق ائدن انتهاسیز ـ دوزولمز دردینی آیدین گورمك اولوردو . مریض مات ـ مات گوزلرینی اونون گوزونه زیللهمیشدی . آغیر نفس آلیر، سینه قفسه سی دولوب ـ بوشالیردی . سانکه ، عارفین آغلادیغینا دوزه بیلمیر ، ئوز یالواریجی باخیشلاریله ، « آغلامـا ! . . ـ » دئیه ، اونو دانلایردی . آنجاق ،آخان گوزیاشـلاری عارفین اختیاریندا دگلدی. اوره گینده طوفان یارادان، درد، رنج وعذاب بولودلاریندان آغیرلیق ائدیب توکولن داملالار ایدی . او ، دوداخـلارینی مریضین ساغ الینه یاپیشدیردی . اوندان حلاللیق آلماق استهیردی . اما اوره ـ گیندن گلمیردی، « منی حلال ائت ! » دئیه ، اونا ئولهجگینی بیلد ـ یرسین. اوحبیبهیه یاخشی ار اولامیشدی . کئچردیگی قرخ ایللیك حیات یولداشلیغیندا ، هیچ وقت اونو خوشبخت ائده بیلمهمیشدی . جوانلیغیندا هوس دالینجا گئتمیش، اونون وارلیغینی بئلهاونوتموشدو. اورتا یاشلاریندا ایسه، حیات بوراغانلاریندا ال ـ قول چالمیش ، بد ـ بختلیك و فلاکتله البه یاخا اولموشدو . روزگـار اونو گوز آچماغا قویمامیشدی . بونونلابئله ، حبیبه آغیر گونلرینده اونا بویوندوروق یولداشی اولموش ، هر چتینلیك و یوخسوللوغـا دوزموش ، هچ وقت ئوز حیاتیندان شکایت ائتمهمیشدی . او ، همیشه عارفی پاك تبسلرله قارشیلامیش ، بیر انسان اولاراق ، گذشت سمبولو اولموشدو . عارف بونلاری خاطرلادیقجا، بوتون وجودی اود ـ دوتوب یانیردی. او،ئوزونو

حبیبه‌یه بورجلو بیلـیر ، اونون کئچمیش زحمتلـرینی جبران ائتمك استه‌یر کن، آمانسیز ئولوم‌اونو' بوندان آیریردی. اونا ائله گلیردیکه' قادینیندان حلاللیق آلابیلمه‌سه ، عمرو اوزونو ، اوزو گولمویه‌جك' وجدان عذابی اونوسیخاجاق ، محوائده‌جکدر . نهایت ' دوداخلاری ، ترپندی :

ـ منیم حبیبه‌م ! مندن راضیسانمی ؟! دئیب دولغون گوزلرینی' مریضین گوزلرینه تیکدی . جبیبه‌نین دیلی دوتولموش ، فلج حالدا ، آرخاسی اوسته قالمیشدی . دوداخلاریندا ، خفیف بیر تبسم گورووندو. چوخ زحمتله باشینی حرکته گتیردی . گوزلرینی یوموب ـ آچدی. اونون بوراضیلیغی عارفین روحینی اوخشادی. اوره گینی‌داهادا یومشا‌ـ لتدی. اگیلیب دوداخلارینی‌اونون یاناغینا یاپیشدیردی . گوزیاشلاریله سولغون اوزونو ایسلاتدی . وئریلن سلام سسی اونو ئوزونه گتیردی . دوستو محزون ایدی . او، عارفی‌هچ وقت بودرجه ده پوزغون ' اراده‌ـ سینی الدن وئرمیش گورمه‌میشدی. بو حالدا ، عارف داها آرتیق بیر مجنونا بنزه‌یردی . مریضین حالینی سوروشدوخدان صونرا ، عارفی کناره چکدی . دانلاق یاغدیران گوزلرینی اونون اوزونه زیللەدی.

ـ سندن گوزله‌نیلمز بیـر ایش در . مریضه اوره‌ك وئرمك ' روحیه سنی قوتلندرمك عوضینه اوشاق کیمی اوتوروب باشی اوستونده آغلایرسان ؟ ! دئدیکـده ، عارف کـدر ، غم دریا سینا چه‌وریلمیش گوزلرینی مریضه طرف دولاندیریب ، دوستونا دوندو .

ـ آه ! .. عزیز دوستوم ! دئیب ، سوسدو . عادی حالدا اولما‌ـ دیغینی دویان دوستو اونو حیطه چکدی .

ـ بیر آچیق دانیشسانا گوروم نه اولوب ؟

ـ بیر ساعت قاباق معالجه ائدن دکتری خبر وئردیکه ، دردی علاجسیز در . چوخ یاشامیاجاق. دئدیکده ، قهراونو داها دا بوغدو . سوزونو تاماملایا بیلمدی .

ـ نه دانیشیرسان ؟ ! دونه‌نه کیمی ئوزلـری ساغالاجاغینا سوز وئرمیردیلرمی ؟

ـ بلی ! . ائله دردده بوراسیندادر. مریضی آیاخدان سالاندان سونرا ، هله تزه دردینی تاپا بیلیبلر . .

عارف نا راحت اولماغا حقلی ایدی . او، حبیبه‌نی آیاق اوسته، دئیب ـ دانیشان بیر حالـدا ، مریض خانایا گتیرمیشدی . ئوزونـدن راضی ، هج بیر مسئولیت حس ائتمه ین دکترلرین غلط نظرلری اساـ سیندا اولونان معالجه لر نتیجه سینده او ، گوندن ـ گونه حالـدان دوشموش، فلج اولموشدو. ایندی نه ترپنه بیلیر ، نده دیلی وارایدی. حبیبه نین مریضلیگی ۱۳۳۹ ـ نجی ایل اردیبهشت آینین اوللریـندن باشلامیشدی. ایلك گونلر اوندا ، بیر ضعیفلیك ـ سوستلوق گوروندو. گئتدیکجه ، یاواش ـ یاواش گوزلری ، اللری ، حتا آیاخلاری بئله، اراده سینه تابع اولماخدان بویون قاچیرماغا باشلادی . الینده چـای سوزورکن، گوزلری مات بیرحالدا ، اوطاغین بوشلوغوندا چیرپنیر ، چای آشیب داشیردی . آددیملارینی آتیرکن ، گوزلری راه‌نمالیقدان بویون قاچریر. گورولمگی لازیم اولمیان ایشلره ال آتیردی. بوحالی عارفی قورخویا سالدی. دکترلراونون عصب خسته‌لیگینه‌دوتولدوغونو سویلدیلر . نسخه یازیلدی . آنجاق ، حبیبه‌نین حالی گوندن ـ گونه

پوزولماغا اوز قویدو . عارف تزه جه دولانیشیغینی یولونا قویموش ، ائو آلمیشدی . عمرونون صونوندا دا اولسا،حبیبه‌نی خوشبخت ائتمگه چالشیردی . بونـدان صونرا ، اونون اوچون حبیبه سیز یاشاماغین معناسی یوخ‌ایدی . ایندی او ، وفالی‌قادینینی‘ سیناخلاردان چیخمیش حیات یولداشینی‘ صمیمی دوستونو، بلکه‌ده‘ فداکار بیرانسان حیاتینی خطرده گوروردو . ئوزونوایتیرمیشدی . تئز- تئزدکترلری دگیشیر ، آدلی ـ سانلی طبیب لره مراجعت ائدیر ، نسخه‌لر دگیشیریلـردی . گوزلرینین ماتلیغینی ضعیفلیك و یاشینین ئوتدو یونه یوزدولار . گوز دکتری یازدیغی عینکلرده ، اونون دردینه کـومك ائتمه دی . درد ، یوخوسوزلوق اونو اوزوردو . یئدیگی‌درمانلارحالدان ـ حالاسالیردی. گئتدیکجه او : بیر اوشاق حالی آلمیشدی . بیـر یئرده اوتورمـاغا قراری گلمیر ، ایشله‌مك استه‌یردی. ایش‌آدامی ایشسیز دایانا بیلمز. متأسفانه گـورمك استدیگی ایشلـرین عهده سیندن گلـه بیلمیر، قاب سیندیریر ، سوجالایر ، باشقا خطالارا سبب اولورکن ، گلینی :

ـ رحمتلیـگین قیزی ، سن که ایش گوره بیلمیرسن . گئت ـ اوتور یئرینده؛ بیزه ایش‌آرتیرما ! دئیه ، اونو دانلاماغا باشلایردی. بوسوزلر حبیبه‌نین اوره‌ینه دگیردی. بیرسوز دئمه سه‌ده‘ دوداخلارینی بوزه‌ر ، گوسگون بیر حال آلار ، اوره گی داریخاردی . بیر یئرده اوتورماغا قراری گلمزدی . عارف نا راحتلیغینی گوردوکجه ، اونـا آجییار ، اوشاق کیمی یانینا سالیب گزدیره‌ر ، بعضاًده ، ایش یئرینه آپارار ، گوزدن قویمازدی . آیلار ئوتدو ‘ ایل دوندو . عارف وار- یوخدان چیخدی . آخی او ، ساده بیر عکاس ایدی . گلیری گوج

ایله ، گونده لیك خرجینی ئوده یردی . آراسی کسیلمه‌دن دکترلره، دوا ـ درمانا وئریلن پوللارین یئری بوش ایدی . بونا باخمایاراق ، عارف حاضر ایدی ، هر نه یی وار الیندن آلسینلار . حبیبه سینی اونا ساغلام قایتارسینلار . مراقلی بوراسیدرکه ، مریضین حالی نه قدر پوزولسادا ، عقلینی ـ هوشونو الدن وئرمیر ، نه ده روحی بحرانا دوتولمایردی. ساکت ـ آرام بیرحالی وارایدی. دکترلر اونون روحی خسته‌لیگه دوتولدوغونو سویله دیلر .

ـ بونون دردینه چاره ائتسه او ، ائده‌جك . دئیه ، شهرین شمالینداء انگلستاندان یئنی قایتمیش روح وعصب دکتری پتروسیانی نشان وئردیلر. دکترین وقتینی آلماق‌اوچون، کاتبه سی ایله دانیشماق، قبول ساعتینی تعین ائتمك ، اوتوز تومن ویزیتینی قاباخدان وئرمك لازیم ایدی . تشریفاتی مرحله‌لر قورتاردیقدان صونرا ، عارف ئوز مریضینی دکترین حضورینه یئتیردی . دکتر اول اطرافلی بیر سوال ورقه سی دولدوردو . صونرا ، دقتله معاینه ائتدی . خسته نین دردینی دوزگون آنلاماغا کمك ائده بیلر دئیه ، قاباخدان یازیلمیش نسخه ـ لری عارف دسته ایله اونون قاباغینا قویدو . دکتراعتناسیز بیرحالدا ، نسخه‌لره گوزگزدیریب، الیله کنارا ووردو. سانکه، بونلارین‌هچ‌بیری دردده دگمز ایمیش .

ـ بودرمانلاری قورتاراندا ینه گتیره‌رسیز . دئیه ئوز یازدیغی نسخه‌نی عارفین قاباغینا قویدو . عارف دکتره یاناشاراق :

ـ آغای دکتر ! خواهش ائدیره‌م دوزونو دئیه‌سیز . مریضین ساغالماغینا هچ امید وارمی ؟ دئیه ، سوال وئردیکده ،

هچ نگرانلیغی یوخدور. ساغالاجاق . حتماً ، ساغالاجاق. دئیه ، الینی عارفین چیگنینه ووروب ، یولاسالادی . عارف بیر دنیـا امیدله اوردان چیخدی. پتروسیانین دوالاری حبیبه نین حالینی دگیشمگه، حرکتدن سالماغا، اونو تلقین اولونموش بیر آداما دوندردی . درمانلار قورتاران کیمی، عارف ئوزو دکترین یانینا گلیب، مریضین حالینی اونا سویله- دی . دانیشیغیندان اضطراب و هیجانی آیـدین گورونوردو . دکتـر باشینی راضیلیق آندیران بیر حرکتله تکان وئریب :

ـ چوخ گوزل ، چوخ گوزل ، دئیـه ، تئز ایکنجی نسخه‌نی یازدی. ـ درمانلارین آراسینی کسمه‌یین . دئیه ، برك ـ برك تابشیردی.

عارف بیلمیردی دکترین سوزونه ایناتسین، یوخسا خسته‌سینین گوندن گونه ئولومه دوغرو آددیملادیغینا گوز یومسون . دکترین قطعی بیر حالدا ، اونا وئردیگی امیده کج باخا بیلمزایدی . اونون سوزو قلبینه قوت ایدی .« حتماً بیر شئی آنلاییرکه ، دئیر. » دئیه ، گئری دوندو. دکتر تابشیردیغی کیمی ، درمانـلارین آراسینی کسمدی . بیر هفتـه کئچمه‌میش حبیبه‌نین حالی بوسبوتون پوزولدو. آیاق اوسته دورور کن، بیر نفر قولونا گیرملی اولدو . دانیشیق قـدرتینی الدن وئردی . بیر سوز دئیر کن ، دوداخلاری ترپنیر ، سوزونو آنلاماق اوچون ، آدام، گرەك قولاغینی اونون آغزینا یاخینلاشدیرا ، پیچیلتی ایله دوداخلار- یندان قوپان سوزلری ائشیده بیله ایدی . عارف وحشته دوشدو. دایا- نماغی آرتیق گوروب ، مریضی دکترین مطبینـه یئتیردی . نوبه‌یـه دورموش مریض لر حبیبه نین حالینی آغیر گوردوکلریندن ، نوبه- سیز معاینه‌یه کئچمه‌ینه مانع اولمادیلار . مریض آیاق اوسته دایانا-

بیلمدیگیندن ، عارف اونو بیر یومشاق صندلی اوزرینده اوتورتدو . دکتر مریضی گوزدن کئچیردیکدن سونرا ، متفکر بیر حالدا ، قایدیب میزینین دالیندا اوتوردو الیله آلنینی اوکارلایاراق :

ــ ایندی بونو مریض خانادا یاتیرتماق ، برقه سالیب آیلتماق ، ئوز عادی حالینا قایتارماق لازمدر . دئدیکده ، ینه عارفین اوره گی ایشیقلاندی .

ــ یعنی بویورورسان هله یاخشیلاشماغینا امیدوار؟ دئیه ، سوال وئردی . دکتر :

ــ بلی ، بلی ! .. بومرحله‌نی کئچیرملی ایدیکه ، عصب قورو- لوشو استراحت ائتسین . ایندی مریض خانادا یاتمالیدر که ، ئوزعادی حالینا قایتاریلسین . دکترین شخصی مریض خاناسی وار ایدی کاغذ یازیب ، عارفین الینه ویردی .

ــ تخت خواب خرجی گونده یتمیش تومندر . دئدی . عارف فکره گئتدی. اگر بیر آی یاتسا ، ایکی مین یوز تومن پول‌لازیمدر. هله قالان خیردا خرجلریده معلوم دگل . مات ـ مات دایانیب ، دکترین اوزونه باخماغا باشلادی . اوزونده‌ن ـ گوزوندن یازیقلیق اله نیردی .

ــ وقتی تلف ائتمه‌ین . مریضی تئزیاتیردین ! عارفین دوداخلا- ریندا خفیف ، آجی بیر تبسم اوینادی .

ــ آقای دکتر ! آخی منیم مریض خانادا یاتیرتماغا قدرتیم یوخدور . اونسوزدا بورج خیرتله‌یه کیمی ، قالخیب . دئیه ، جواب وئردی . دکترین قاشلاری چاتیلدی . آغیز ـ بورنونو بوزدو .

بیر آز سکوتدان صونرا :

ـ اوندا بیر آز چتین اولدو . دئیب ، اوطاغین ایچینده ایکی باش اوطرف بو طرفه قدم ووردو . او ، ئوز مریضخاناسیندا یاتیر تماغا یاغلی - پوللو مشتریلر آختاریر . بس بو اونون دردینه دگن مریض‌لردن دگلمیش . دئیه ، دوشونوب ... تیمارستانینا بیر کاغذ یازدی .

ـ اونداچاره‌یوخدور.اوردا یاتیردین.من‌ئوزوم ده اوردا وارام. معالجه ائده‌رم . دئدی . عارف اظهار تشکر ائده - ائده خسته سینین قولوندان دوتوب اوردان چیخارتدی . اوگونون ائرته‌سی مریضی گوتوروب تیمارستانا آپاردی . بیرمدت گوزلدیکدن صونرا ، نوبتچی دکترین‌قبول اوطاغیناداخل‌اولدولار. پتروسیانین‌یازدیغی‌کاغذی میزین اوزرینه قویدو . دکتر ئوترگی بیر معاینه‌دن صونـرا ، همین‌کاغذین اوزرینه « قادینلار بخشینده یاتیرتمالی . » جمله سینی یازیب وئردی. عارف مریضین قولونا گیریب، قادینلار بخشینه گتیردی. مدیره جوان، قارا یاغیز ، بیر شفقت باجیسی ایدی . دکترین کاغذینی نظردن کئچیردی .

ـ دکتر پتروسیانین مریضیدر ؟

ـ بلی ، خانم دکتر !

ـ مگرئوزوبیلمیرکه ، مریض‌خانادا بوش یئریوخدور ؟ دئیب، کاغذین اوزرینه تاریخ یازیب ، - بیرآیدان صونرا مریضی گتیره‌رسن. دئدی . عارف هر شئی قورتارمیش بیلیر ، ایندیجه خسته سینی یاتیر-داجاغی فکرینده ایکن ، مدیره‌نین جوابیندان قورودو . دیلی دوتار-دوتماز :

ـ خانم دکتر ! مریضین حالی چوخ آغیردر . فوری معالجه‌یه احتیاجی وار . نجه یعنی بیر آیدان صونرا ؟

ـ منه نه؟ بوش یئر یوخدور . باشیمدا یاتیر تماجاغام که . دئیه، اعتناسیز قورو بیرحالدا ، جواب وئردی . عارف حیرت ایچریسینده مدیره یه باخیر، نه ائده جگینی بیلمیردی. بوحالدا ، تلفونون زنگی سسلندی . مدیره تلفونو گوتوردو .

ـ آلو! .. بلی ، بلی ! منم . سلام! .. کیفینیز نجه در ؟ بلی ؟ بوش یئریمیز یوخدور . کیم ؟ آقای بهادر خان خواهش ائدیر ؟ گوزوم اوسته.خدا حافظ . دئیب ، تلفونون دسته سینی یئره قویدو . عارف ایکی آددیم ایره‌لیله‌دی .

ـ خانم دکتر ! خواهش ائدیره‌م منیم مریضیمه‌ده یئر دوزلده ـ سیز. اینانین که ، حالی آغیردر. دئیه ، یالوارماغا باشلادی. مدیره‌نین یانیندا وقت کئچیرمك اوچون اوتورموش هم صحبتی :

ـ عجب اوتانماز ـ اوزلو آدامدر . دئیه ، چپ ـ چپ عارفه باخیب آغیز ـ بورنونو تورشوتدو . مدیره حوصله سیز بیر حالدا ، عارفه دونره‌ك :

ـ سنه دئدیم که ، بیرآیدان صونرا گل . گئده بیلرسن. دئدی. عارفین دردی اوره‌ینه سیغیشمایردی . داریخدیغیندان آز قالیردی ، « من بو حالدا مریضی هارا آپاریم ! » دئیه ، باغیرسین . گوج ایله ئوزونو ساخلادی . بیردن فکرینه گلدیکه، دکتره مراجعت ائتسین. آنجاق ، دکتر :

ـ من یاتماغینا اجازه وئردیم . یئر ـ یوخلوغو منه مربوط دگل.

دئیه ،اونا جواب وئردی. عارف شکایت و دویونونو آچماق مقصدیله، رئسین یانینا گئتمك فکرینه دوشدو · ایچری گیرمك استدیکده ، قاپیچی :

ـ دایان ! هارا سوخولورسان ؟ دئیه اونون قاباغینی کسدی .

عارف‌غافلدن قاباغینا دیغیرلانمیش داش کیمی ،

ـ رئیسله ایشیم وار. دئیه ، اونو کنارا ایته‌لدیکده ، البه ـ یاخا اولدولار . او، وار گوجو ایله قاپیچی‌نی کنارا آتیب ، ایچری سوخولدو. رئیس قورخموش حالدا یئریندن قالخدی. عارف آیلارلا خسته‌سینین زحمتینه قاتلاشدیغیندان، ئوزوده بیرخسته‌یه دونموشدو .بو گون قاباغینا چیخان اوغورسوزلوخلاردا ندا ، عصابی لاپ ازیلمیش ، رنگی سارالمیش ، گوزلری چوخورا دوشموشدو . اوزونون توکلویو اونو، بیر دلییه اوخشاتماغا داهادا کمك ائدیردی . بئله بیر حالدا ایچری گیردیکده، رئسه ائله گلدیکه، روحی مریضلردن بیریدر . عارف اونا دوغرو ایره‌لیله‌دی .

ـ آقای رئس ، خواهش ائدیره‌م ... دئیه ئوز دردینی سویله‌مك استدیکده ، رئس اونون سوزونو کسدی.

ـ دوتون ! قویماین ! عرضه‌سیزلر ! .. دئیــه ، خدمتچی‌لرین اوستونه چیغیریب ، اونلاری گومگه چاغیردی . خدمتچیلر توکولوب عارفی سورویه ـ سوریه ائشیگه سالدیلار. عارف کوتك یئیب ازیلمیش، حالدان دوشموش بیر آدام کیمی ، چکیلیب دیوارین دیبینده اوتوردو. عصبانیتین شدتیندن گوزلرینه قارانلیق چوکموشدو. باشی گیجه‌لیردی. یاواش ـ یاواش ئوزونه گلـدی . مریضینی قادینلار بخشینین قاباغیندا

صندلی اوزرینده قویدوغو یادینا دوشدو. یاتیب ـ یوخویا قالمیش ایش آدامی کیمی ، تئز- یئریندن سچرایب، حبیبه‌نین یانینا قاچدی . حبیبه حالسیز صندلیه سو کنمیش، اوتورماخدان یورولوب، تنگه گلمیشدی. عارفی گورن کیمی ، دوداخلاری ترپندی :

ــ بس هاردا قالدین ؟ دئیه ، آغزیندان سسیز حالدا ، چیخان سوزلری عارف ائشیتمدی .

ــ بودا بیزیم دولت مریض خانامیز. دئیه، ئوز ــ ئوزونه دئینه- دئینه حبیبه‌نی ائوه قایتاردی. قاپیدان ایچری گیر نده . محزونلا اوز ـ اوزه گلدی.دوستومریضی یولوخلاماغا گلیر. اونادئیرلر که،تیمارستاندا یاتیرتماغا آپاردی . خسته نین حالیندان خبر دوتماق اوچون ، دایا- نمادان‌قایدیب ئوزونو تیمارستانا یئتیرمك استه‌یر کن، قاپیدا قاباخلا- شمیشدیلار. او ، عارفین اوزونه باخان کیمی، حالینی بیلدی . مریضی ایچری گئچیرتمگه کمك ائتدی . صونرا :

ــ ـ بس نجه اولدو؟ نیه یاتیرتمادین؟ دئیه ، سوروشدو. عارفین ناراحتلیقدان رنگی بوغولموش ، بوغازی قوروموش ایدی بوغونوق بیر سسله :

ــ جهنمده‌ده. بیزه یئر یوخدور. دئیه ، جواب وئردی . مریضی یئربه- یئرائدیب راحتلدیکدن صونرا،بو گون باشینا گلنلری‌سویلدی. دوستوچوخ متأثر اولدو . بیاخدان بری مریضه زیلله‌نمیش نــگران گوزلرینی‌دولاندیریب ، عارفه باخدی. سانکه ، دوستونون‌ایچریسینده آلاولانان آتش اونوندا وجودینی بورودو . تئز آیاغا دوردو .

ــ سن هیچ هارا ترپنمه . من بیرساعته قدرقاییداجاغام . بلکه،

بیر یول تاپدیق . دئیـه ، اوردان چیخدی . عـارف سیغارین آراسینی کسمیردی. بیری قورتارمامیش،ایکنجی سینی آلیشدیریر، سوموردویو توستونو بورون دئشیکلریندن ائشیگه بوراخیردی . داریخدیغیندان گاه حبیبه‌نین باشی اوزرینه گلیر ، یادا قفسه سالینمش وحشی حیوان کیمی ، آرامسیز حالدا ، قـدم ووروور ، صبر سیز لیکلـه محزونـون یولونو گوزله‌یردی . نهار وقتی ایدی . قاپی دویولدو . محزون گولر اوزله :

ـ سلام ! دئیه ، ایچری گیردی . قولتوق جیبیندن کیچیك بیر کاغذ یارپاغی چیخاردیب عارفه اوزاتـدی . ـ آل . صباح سحر تئزدن کاغذی آپاریب رئسه وئره‌رسن .

ـ یعنی ، بو کاغذی قبول ائده جك ؟

ـ بو کاغذی وئره‌ن رئسین لاپ یاخین آداملاریندان در. تلفونلا- دانیشدی. ئوزو دئدی که ، گتیرسین . لاپ آرخاین اول. دئیه،عارفی نگرانلیقدان چیخارتدی. او ، گونون ائرته‌سی عارف قورخا ـ قورخا رئسین قاپیسینا یاخینلاشدی. گوزو قاپیچی یـا دوشنده دوننکی آجی خاطره‌لر اوره‌گینی سیخدی . قاپیچی کاغذی آلیب ایچری گیردی.. بیر آز کئچمه‌میش، قایدیب قاپینی اونون اوزونه آچدی. عارف ایچری کئچدی . رئس گورن کیمی ، اونو تانیدی . دونن اونو ده‌لی بیلیب ائشیگه سالدیردیغی خاطریندن کئچدی . کوبود رفتاریندان اوتانیب باشینی آشاغا سالدی. سونرا، تلفونلا قادینلار بخشنه تابشیریق وئریب، عارفی اورا گوندردی . بویله‌لیکله عارف ئوزخسته سینی مریض‌خانادا یاتیرتماغا موفق اولدو . .

دکتر پتروسیان بوردا ئوز معالجه سنه ادامه وئردی. حبیبه‌نی مریضخانادا یاتیرتماخلا عارفین زحمتی داهـادا آرتدی. خسته ئوزو یه‌ئیب ـ ایچه بیلمدیگیندن، عارف هر سحر و گـون اورتالار ئوزونو اونا یئتیرملی، ئوزو اونـو یئدیرتملی ایدی. یوخسا، کیـم اونون قایغیسینا قالاجاق ایدی؟ آجیندان ئوله‌ده بیلردی. بونا گوره‌ده، وقتلی ـ وقتسیز یانینا گلمگه مانع اولمازدیلار. آنجـاق دروازادان ایچری کئچمك اوچون قاپیچی‌نی راضی سالمالییدی.

ایکنجی گون ایدی. عارف سحر تئزدن بیـر آز کره و سود آلیب ئوزونو حبیبه یاتدیغی اوطاغایئتیردی. خسته‌نین‌قول ـ قیچلارینی تخت خوابا باغلامیشدیلار. او، عارفی گورن کیمی قهراندی. گوزلرینده ایکی داملا یاش گوروندو. بـو داملالار اونون اوره گیندن قوپان شکایتله دولوفریادی ایدی. او گئجه‌نی یئره میخلانمیش‌حالدا، سحرایله میشدی. بومنظره دن عارفین گوزلری بویودو. قان سچرادی باشینا، وجودینده سویوق بیر گیزیلتی حس ائتدی. ناراحتلیغینین شدتیندن اونا بیر جنونلوق حالی اوز وئردی. الینده گتیردیکی کره و سود یئـره دوشدو. سود شیشه سی نین پارتـلایش سسی هـر یئره یاییلدی.

ـ کیم بونوباغلاییب؟! مگربو دیوانه در؟!.. بو بیچاره که، یئریندن ترپنمگه قدرتی یوخدو! دئیه، دولموش یاز بولودو کیمی کورولـدادی. سس ـ کویه پرستارلار، مدیره و کشیکچی دکتر گلدی.

ـ نه وار، نه سس کویدور سالمیسان؟ دئیه، دکتر اونا دوغرو

ایره‌لیله‌دی .

ـ من دئیره‌م حرکت ائتمگه قدرتی اولمویان ، دیلسیز ـ آغیز-سیز بیر خسته‌نیده دارا چکرلرمی؟ هانسی داش اوره‌کلی بونون ال-قولونو باغلایب ؟ ! آخی ، نه اوچون ؟ ! دکتر ، مدیره و پرستارلار بیر ـ بیرینین اوزونه باخدی.

ـ یوخسا بودا معالجه اوچوندور ؟ ! دئیه ، عارفین سسی داهادا اوجالدی . دکترین اشاره سیله حبیبه‌نین ال ـ قولونو آچدیلار. معلوم اولدو که ، گئجه مریض سو باشینا چیخماق اوچون ، ئوزو دورماغا مجبور اولور . بیر ایکی آددیم یئریمه میش ، یخیلیـر . شاپیلتی یـا پرستارلار گلیر . اونو ائشیگه چیخارتماق ، راحتلندیرمك عوضینه ، تخت خوابا اوزادیب ، باغلایرلارکه ، ترپنه بیلمه‌سین . بو حادثه دن سونرا ، گئجه لـر یوخودادا عارفین فکری حبیبه‌نین یانیندا قالار ، نگرانلیق و ناراحتلیق اونون آرامینی و یوخوسونو الیندن آلاردی . یوخودادا اونونلا اللـه‌شر ، راز ـ نیاز ائدردی .

کئچن گئجه ، فکر ـ خیالدال عارفین گوزونه یوخو گئتمه‌دی . یئرینین‌ایچینده جه،ایلان چالمیش آدام کیمی،قوورولوب ـ زاریلدادی. نهایت ، سحره یاخین اونو یوخو آپاردی .

حبیبه آغ گلین پالتاریندا ، قاپینی آچیب یاواش ـ یاواش عارفه دوغرو گلدی. همیشه دوداخلاریندا گورونن دوزلو گولومسه‌مه ینه‌ده گورونوردو . هورولموش اوزون ساچلاری ، آغ ئورپه ین آلتیندان ایلان کیمی ، سینه سیندن آشاغی اوزانمیشدی . باشیندا گولدن هورو-لموش بیر تـاج جلـوه لنیردی . او ، گلیب عـارفین تخت خوابینین

کناریندا اوتوردو . الینی اونون آغارمیش یوزغون تئللرینه چکدی.
ـ عزیزیم! نه چوخ داریخیرسان ؟ غصه‌لنمه . آخی ، من سنی پریشان گورنده تاب گتیره بیلمیره‌م . سنه بیر پارچا زحمت اولدوغوم اوچون ، خجالت چکیره‌م . دئدیکده عارف گوزلرینی آچدی. گوره‌دویونه ایناننا بیلمیردی . بیر آز مات ـ مات اونون اوزونه باخدی . حبیبه‌نی ایلك دفعه گلین گتیردیکلری توی گئجه سی خاطرینده جانلاندی . ئوزونه تکان وئریب ، دوردو .
ـ وارلغیم ، حیاتم ! نه یاخشی گلدین . آه ! .. اگر ، بیلسن سنسیز نه حالا قالمیشام . داها خسته دگل سن ائله‌می ؟! حبیبه :
ـ یاخشیلاشمیشام . گوروروسنکه ، داها لاپ یاخشییام . دئیب، ئوزونو عارفین آچیلمیش قوللاری آراسینا آتدی . هر ایکیسی دوداق دوداغا یاپیشدیردی . درین ـ اودلو بیر بوسه‌دن صونرا . حبیبه بیردن دیکسینمیش کیمی ، کنارا چکیلیب ، اوندان اوزاخلاشماغا باشلادی. ینه ده دوداخلاریندا تبسم اوینایردی . ساغ الینی دوداخلارینا توخوندوروب ، هوا دا یئللتدی .
ـ الوداع ! .. من گئتمه‌لیم . منمکی ده بئله یازیلمیش ایمیش. غصه ائلمه . سنی غملی گورنده من دوزه بیلمیرم . الوداع !... دئیب، خیال‌پریسی کیمی ، گوزدن ایتدی. عارف صونسوزهیجان ایچریسینده:
ـ حبیبه ! وارلغیم، حیاتیم ، گئتمه ! .. دئیه ، اونون دالینجا قاچماق استدیکده ، یوخودان آیلـدی . تراونو باسمیشدی . اوره‌یی شدتله دویونوردو . آغیر نفس آلـیر ، سینه‌سی تنکله شـیر ، بوغازی گر گینله شیردی . بیرده اونو گورمك استه‌یرمیش کیمی ، گوزلری

دالغین بیر حالدا ، قاپی طرفده ، اوطاغیق بوشلوغوندا چیر پینیردی . لکن ، هـچ بیر شئی یوخ ایـدی . امیدسیز بیر حالـدا ، ئوزونو پنجره‌نین قاباغینا یئتیردی . بیر نچه دفعـه ' درین نفس آلیب ، بیر آز توختـادی . ئوزونه گلـدی . دان یئـری آغـارمیش ، گونش قارشیسینی دوتمـوش سئیره‌ك بولـودلارین رنگینی قیـزارتمیشدی . اوشاق ایکن او ، آناسینین یوردوغو یوخولاردا ، « ئوپوش آیـریلیق علامتی در . » دئیه ، دئدیگی سوزلر بیر آنـدا خاطریندان کئچدی. صونرا ، حبیبه مریضخانادا ، حرکتسیز ـ آرخاسی اوسته اوزاندیغی ؛ گوزلری قاپیدا،اونون‌یولونو گوزلدیگی گوزونون‌ئونونده‌جانلاندی. اونا ائله‌گلدیکه ' اودا ' الینی اونا دوغرو قالدیریب ، « الوداع ! » دئیر . کیشی اوره‌ینده بیر آغری حس ائتدی . قیزدیرماسی یوخاری قالخمیش خسته‌کیمی ، انشیدیلمز بیر حالدا · بیر نچه هذیان دئیب، ئوز تخت خوابینا یاخینلاشدی . پالتارلارینی کئیدی . یاتانلار اویاـ نماسین دئیه ' سسیزجه ائودن چیخدی .

سحرنسیمی اونون‌تئللرینی اویناتدی. سولغون ، کدرلی اوزونو اوخشادی . کوچه‌لر هله خلوتده اولسا ، آرابیر ماشینلارین حرکتی، ایشه تله‌سنلرین‌آیاق تاپیلتی سی، باققال ولبنیات دکانلارینین خاریلتی ایله آچیلان دمیر ـ سالما قاپیلاری ؛ ائله جه ده ، سرچه‌لرین جیك ـ جیکلری شهرین سکوتینی پوزوردو . عارف اطرافیندا باش وئـره‌ن حادثه‌لره توجه ائتمده‌ن ، دالغین بیر حالدا ' ئوز ـ ئوزونه دانیشیر ، طالعیندن شکایتلر ائدره‌ك ، بختنه نفرینلریاغدیریردی. او، گونده کی کیمی ، بیر لبنیات دکانینا گیردی . اللی گـرام کره و بیر کیچیك

بطری سود آلیب ، تیمارستانین دروازه سینه یاخینلاشدی . الی اسه ـ اسه ، زنگی باسدی . قاپیچی نین گوبود ـ یوغون سسی ائشیدیلدی . دونقولدانا ـ دونقولدانا دروازه‌نین باجاسینی آچدی . او ، آغزینی آچمامیش عارف ایکی‌تومنلیگی اونون اوجونا باسدی. قاپی آچیلدی.

ـ آکیشی ! قویسانابیر سحرین گوزوآچیلسین . نه‌خبریندر؟ بو وقتده قاپی آچیلارمی ؟ دئیه ، منت یاغدیرا ـ یاغدیرا اونو ایچری ئوتوردو . عارفده اونا جواب وئریب ، باش ـ باشا قویماغا حال یـوخ ایدی . دیزلری اسه ـ اسه ، ئوزونو خسته نین اوطاغینا یئتیرمگه جان آتیردی . بو آندا ، اونون اوره‌یی اوقدر حالسیز ایدیکه ، آغیربیر شئی آسیلمش نازیك ساپ کیمی ، ائله بیل ایندیجه قیریلاجاق ایدی. نفسی تنکله شمیشدی . گیزلی بیر دویغو اونون آمـانینی کسیردی . قورخا ـ قورخا قاپینی آچدی. ایچری گیردیکده ، حبیبه‌نین انتظاردا اولان ، سونوك ، ایـری گوزلری اونا زیللندی . بـو باخیش اونـون هیجانینی سوندوردو . آغیر یوك آلتیندان قورتارمیش آدام کیمی ، درین بیر نفس آلدی . دوداخلاری یغیشدی . اوزونده سئوینجه اوخشا مایان صنعی بیر تبسم گوروندو . خسته‌یه یاخینلاشاراق :

ـ حالین نجه در؟ یاخشیسان‌می عزیزیم! دئیه، اونون احوالینی سوردو. صونرا ، بالینجی باشینین‌آلتینا یغیشدیراراق، اونودیگلتدی. سود و کره‌دن ، قاشیق ـ قاشیق اونون بوغازینا توکمه‌یـه باشلادی . ساعت سکزاولاردیکه،دکترپتروسیانین‌مریضلری یوخلاماغا گلدیگینی خبر وئردیلر . دالاندا او ، دکترلـه قارشیلاشدی . سلام وئردیکدن صونرا :

ـ آقای دکتر! سیز بویوروردونوز که ، بوردا برقه سالیناجاق، عادی حالینا قایتاریلاجاق . آنجاق ، مریضین حالی گوندن ـ گونـه آغیرلاشیر. بو نجه اولاجاق ؟ دئیه ، سوال وئردی . دکتر دایاندی. متأثر بیر قیافه دوتاراق :

ـ چوخ متأسفم که ، آجی بیر حقیقتی سیزه دئمه‌لیم . دئیب، بیر آز دایاندی. صونرا سوزونه !دامه وئره‌رك : ـ آزمایشلردن صونرا، آپاریلان دسته جمعی معاینـه ده معلـوم اولدو کـه ، خانمین دردی « Ahcuopacwm » در . بئینی ورم ائتمیش . معالجـه دن کئچیب . چوخ یاشامیاجاق . دئیه سوزونو قـورتاردی . عارف شاشقین بیر حال آلاراق ، « چوخ یاشامیاجاق ؟ » دئیه ، دکترین دئـدیگی سوزلـری تکرار ائتدی . دکترئوتوب گئتمیشدی . عارف دوردوغو یئرده جه ، دونوب قالمیشدی . ائلـه بیل که دنیانی اونون باشینا اوچورتدولار . باشی گیجلدی . گوزلرینـه قارانلیق چوکدو . سولغـون رنگی گچ کیمی ، آغاردی . بیاخدان بری دایانیب مات ـ مات اونـا باخان بیر روحی مریض سانکه ، اونون دردینی آنلادی . یخیلماسین دئیه، تئز اونون قولونا گیریب، یاخین دا قویولموش صندلیده اوتورماغینا کمك ائتدی. صونرا، اللرینی‌بیر- بیرینین اوستونه‌قویوب ، محزون باخیشلا- رلا ، اونون دولموش گوزلرینه تماشا ائتمگه باشلادی . حس ائتمه‌دن ئوز گوزلریده یاشارمیشدی .

دکترین سوزلری زهرلی خنجر کیمی ، عارفین اوره‌ینی پار ـ چالامیشدی .

ـ آه ! . . یازیق اولدوم ! . ، دئیه، زاریلـدایردی . یانیندان

ئوتوب کئچن شفقت باجیلاری ، پرستارلار چپ ـ چپ اونـا باخیر ، آغیز بورونلارینی بوزه‌رك ،استهزالی تبسملرله اونون یانیندان ئوتوردولر . دکترین معاینه و تابشیریغی قورتاردی . عارف حبیبه‌نین یانینا قایتدی . گوزیاشلاریله اوره گینین اِودونو سوندورور دو که ، محزون اونو تنهالیقدان قورتاردی .

انسان ئوز زحمتینین ثمره‌سینی گوره‌رسه ، یونگوللـه‌شر ، آغریلارینی اونودار،روحی قوش کیمی قانات آچار . قلبی گولر . آنجاق، عارف ایکی ایلدن بری چکدیگی زحمتلر هدره گئتمیشدی . اوره‌ینی ایشیقلاندیران امید شمعینی فوفله‌یب سوندورموشدولر . « دردی علاجسیز در .» دئمیشدیلر .

دکترلرین صون نظری دوز چیخدی . عارفه خبر وئریلدیگی گوندن اون گون صونرا، حبیبه همیشه‌لیك اولاراق گوزلرینی یومدو. بو اون گونون هر گونو ، عارف اوچون اشگنجه و عذابلا کئچرـ یلمیش ایل قدر آغیر کئچدی . بو اون گونده ، او ، پروانه کیمی ، حبیبه‌نین باشینا دولاندی . اینله‌دی ،آه چکدی ، فغان ائتدی . حبیبه صون باخیشلارینی اوندان اوزورکن ، ائله بیل کـه ، عارفین روحی بدنیندن اوچموشدو . داها گوزلرینین یاش چشمه سی قوروموشـدو . سونوك باخیشلاری‌اونون اوچون، هرشئی‌قورتاردیغینی ترنم ائدیردی. هیحات !.. نه ائده بیلردی ؟

اولوم ـ ئولوم . بونـلار طبیعتین دگیشیلمز بیر قانونیدر . تـك انسانلاردگل . تمام یارانمیشلار ، حیواناًت ، نباتات بئله ، بو یولون یولچوسودور. انساندا اوت، بیتگی سایاق باش قالدیریر. گل‌ـ چیچك

کیمی ، آچیلیر ، بوی آتیر . بوتون گوزللیگی ایلـه ، حیاته زینت وئریر . سئویر ـ سئویلیر ، صونـرا ، یاواش یاواش ایشدن دوشور ، سارالیر ـ سولور . حیاتی یئنی آچیلمیشلار اوچـون قویوب گئدیـر . یاخشی گوللرین عطری ، میوه‌لرین لذتی، انسانلارین ایسه ، یاخشی یامان عمللری خاطره‌لرده ثبت اولونور .

حبیبه ابدیته قاووشدو سادا ، اونون مهر ـ محبتله دولو خاطره‌لـری اورکلرده یاشایـر . هله ده اوندان سوز دوشنده ، بیر گـذشت سمبولو کیمی ، یاخشیلیقلا یاد اولونور.

اوشاق اوسته ساواش

اوشاخلیغین ئوزونه گوره ـ ئوزگه بیر عالمی وار . اونـودولماز خاطـره لرلـه دولو بیرعالـم . اونا گوره‌ده ، انسان بویوبوب یاشاـ دولدوقجا، عقل ـ کماله چاتدیقجا ، حیات یو کو چیگینلرینه‌آغیرلیق ائتدیکجه، هرشئه اعتناسیز ـ لاقید اولان اوشاخلیق دورونوخاطرلایر. چوخ وقت ، کوچه لرده اوینایان اوشاخلارا گوزو ساتاشدیقدا ، اختیارـ سیز ، : « کاش منده سیزین یئریزه اولایدیم . » دئیـه ، بوسوزلـری اوره‌یندن کئچریر .

محمد ایلـه احمد هم یاشید ایدیلـر . مکتب یاشینا دولمـاقدا ایدیلر. قاپیلاری اوز ـ اوزه‌آچیلیردی. یاخین قونشواولدوخلاریندان بیر ـ بیرینه عادت ائتمیش ، اونس باغلامیشدیلار . بیر یئرده اوینار ، گولر ، دالاشار و باریشاردیلار . دالاشماخلاری ایله باریشماخلارینین آراسی چوخ چکمزدی . آخی ، یولداش ایدیلر . بیر گون آخشام طرفی ایدی. ملایم یئل اسیردی . ئوزونو داغلارین دالینا سالماغا جان آتـان گونشین رنگی سولغونلاشیردی . سحردن بـه‌ری محمد ایلـه احمد کوچه ده‌آشیق، یالاغاسالما ، بعضأده گیزلین پاٛچ اوینایردیلار.

ایندیده ئوزلرینه قارغیدان آت دوزلدیب ، توز ـ تور پاخلی کوچه لرده آت چاپیر ـ توز قوپاردیردیلار. بواویوندا بیر نچه باشقا اوشاخدا اونلارا قوشولموشدو. اویونون شیرین یئرینده، آت چاپیر کن، بیردن احمدین آیاغی ایلیشدی . محمد آغزی اوسته یئره گلدی . اونون سسینه شن ، گورولتولو سسلر کسیلدی . ائلـه بیل ، بیردن قورباغه گولونه داش آتدین. اوشاخلار آتـلارینین باشینی یغیب اونو دوره‌یـه آلدیلار . محمدین آغزی ـ بورنو قانا بولاشمیشدی . دوروب آغلایا ـ آغلایا قاپیلارینا طرف یونلدی . سسه آناسی تکذبان قاپیا چیخدی . اوغلونو آل قان ایچینده گورنده گوزاری بویودو . آنا قلبی هیجانا گلدی :

ـ وای ! ائویم یخیلیدی! اوشاغی قان گوتوروب . دئیه ، ئوزو نو محمده یئتیردی .

ـ سنه مین دفعه دئمیشم بو کوچه اوشاخلارینا قوشولما ! دی گوروم سنی کیم وووردو ؟ دئیه سوال وئردیکده ، محمد :

ـ احمد. دئیه، آغلایا ـ آغلایا جواب وئردی . آرواد دلی کیمی، احمدین اوستونه جومدو . اوشاق :

ـ خالا ! والله من وورمادیم ، ئوزو یخیلدی . دئیب ، سوزونو قورتارانا کیمی ، تکذبان بیر نچـه یومروق ایلیشدیـردی . احمـد آغلادی . سسه فاطمانسه چخدی . اوغلونو تکذبان ووردوغونو دویدو ـ خدا ، قیز قیردی .

ـ آرواد ! اوتانمیرسان ؟ یئکه آرواد ، اوشاغی نیه دویورسن؟!

دئیه ، تکذبانا اعتراض ائتدیکده ،

ـ یاخشی ائلیرم! ئوزونو قورد ائدیب. اوشاغیما گوز وئریب، ایشیق وئرمیر ! گور بالامی نه گونه سالیب ؟ !

ـ اوتان ، خجالت چك ! ئوزلری دالاشاردا ـ باریشاردا . داها سن نیه اوشاق آراسینا گیریرسن ؟ ! هچ اوتانمیرسان ؟ ! ..

ـ یاخشی ائلهیرم!

ـ غلط ائدیرسن! دئیه ، سوز اوزاندی . لاپ ، شیت سویوشلره چاتدی . بونونلادا اوره کلری سویومادی. البه ـ یاخا اولدولار . اوز جیرماق ، ساچ یولماق باشلاندی . چیغیر ـ باغیرتی گویه قالخدی . محمدین ددهسی باققال حسن سس ـ کویه دکاندان ائشیگه چیخدی . آروادی تکذبانین دویولدویونو گوردوکده ، یو گوروب ئوزونو آرایا آتدی . اونو فاطمه نسهنین الیندن آلماق استهیردیکه ، احمدین ددهسی مرد علی ائشیگه چیخدی . اونا ائله گلدیکه ، باققال حسن آروادینی دویور . قان سچرادی بئینینه . کوکره میش حالدا ، ئوزو نواونا یتیردی. وورکه ـ ووراسان . نجه دئیه رلر ،آزچیرپیشدیلار، اما ، شیرین چیرپیشدیلار . قونشولار توکولوب اونلاری آیردیلار . سس ـ کوی یاتدی .

بونون اوستوندن هله یاریم ساعت کئچمه میشدی. باققال حسن باشی ساریخلی دکانین قاباغیندا ، آغیز ـ بورنونو ساللامیش ، فکرلی حالدا ، اوتورموشدو . ائله بوحالدا مردعلی الی ساریخلی ائودن چیخدی . هر ایکیسینین چپ ـ کینله دولو باخیشلاری بیر ـ بیرینه ساتاشدی . نجه ایلین تانیشی ـ دوستو ایندی اوشاق اوستونده دشمن اولموشدو. ائله بوآندا ، محمد ایله احمد سس ـ کویله قاباق طرفدن

آت چاپیب توز قوپارداراق ، بونلارین آراسیندان کئچدیلر .

ـ محمد ! ..

ـ احمد ! .. دئیه، آتالارین گور سسلری ائشیدیلدی . آنجاق، احمد ایله محمد اعتناسیزحالدا، ئوز آتلارینی چاپیب اوزاخلاشدیلار. گـوزدن ایتینجه ، دورت گوز اونلاری ایزلـه‌دی . صونـرا ، غیری ارادی اولاراق ، قونشولارین گوزلری بیر - بیرینه سانجیلدی . داها بو باخیشلاردا کین ـ کدرت گورونموردو . اونون یئرینی آیدین بیر پشیمانلیق و خجالت دوتموشدو . هر ایکیسینین دوداخلارینـدا آجی بیر تبسم گورونَدو. شبهه سیز که ، ایکی قونشو اوشاق آراسینا گیریب، بیر - بیرینه احترامسیزلیق ائتدیکلرینه آجییردیلار .

صون

لغت

اگلنجه	تفریح ، اویونجاق
اگلنمك	اویناماق ، تفریح ائتمك
اونوتمان	یاددان چیخارتماق
اویغون	مناسب
ایزلەمك	تعقیب ائتمك
جیغیر	داریول
داریلماق	داریخماق ، نا راحت اولماق
دالغین	پریشان ، فکرلی
دویغو	آنلاق ، فکر
دویماق	آنلاماق
دیلك	آرزو ، ایستك ، تمنا
دینله مك	قولاق آسماق
سارسیلماق	سیلکەلنمك ، تزلزل
سانکه	ائله بیل
سوچونو	تقصیرینی
شاشغین	ئوزونو ابیتیرمیش
قارتال	قره قوش ، عقاب
قارشیلاماق	قاباغینا چیخماق ، استقبال ائتمك
قادین	آرواد ، خانم
اونوتماق	یاددان چیخارتماق

حکایه‌لر مجموعه سی- ۳

. . آیاخلارینین بیرینی گوتوروب .

او بیرینی قویور ، گوزیاشلاری بوزارمیش یاناخلارینی ایسلاتمیشدی. قاباغیندا سو ایله دولو بیرقازان وارایدی . بو منظره منه : ویکتور. هوغونون » « قوزیتا » سینی خ طرلاندی . او ، رومانتیك بیر داستان اولسادا ، بو ، گوزومون اُونونده جانلی بیر واقعیت ایدی . تئز قیزا یاخینلاشدیم.

ـ نه اوچون آغلایرسان ، قوزوم ؟ دئیه ، سوال وئردیکده ، زواللی قیز جیغاز ، تتره‌ین کیچیك - توپول اللریله گوزیاشلارینی سیله‌رك :

ـ قازانی باشیما قالدیرا بیلمیرم . دئدی .

ـ گوجون چاتدیغی قدر دولدورسانا !.. او، بوغونوق ایشقر- تیلارلار :

ـ آز دولدورسام خانمین آجیغی دوتار . دئدی .

ـ آتا- آنان یوخدورمو ؟

ـ اونلار کنده در .

ـ سن کیمین یانیندا اولورسان ؟

ـ آغانین .

ـ آغان کیمدر ؟

ـ ارباب در . علی خاندر ، دئیه ، جواب وئردیگی زمان داها برك تتره مگه باشلادی.

انتشارات فرزانه